

LÄÄNE- VIRU MAAKONNA TERVISEPROFIIL JA TEGEVUSKAVA 2010-2012

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Lääne- Virumaa 2010

Eessõna

Head lääne-virulased,

On igaühe vabadus ennetada terviseprobleeme, tegeleda aktiivselt spordiga ning järgida tervislikke eluviise. Sageli muutub see oluliseks alles pärast ohumärkide ilmumist, kuid tagajärgedega võitlemine on alati keerulisem ja raskekoelisem kui nende ennetamine. Me kõik teame, et üksikindiviidi tervis ei ole tema enda eraasi, vaid mõjutab ja puudutab kogu riiki ja rahvast- meie sotsiaalsüsteemi, majandust, töö- ja tööhõuturgu, sotsiaalset kapitali ning haigekassasüsteemi, rääkimata lähedaste ja kõrvalolijate murest. Seega on iseenda eest muretsemine ka vastutustunde ja eeskuju näitamine kogu rahvale.

Mõnedel juhtudel annavad eeskuju ka perekonnaliikmed või üldine trend liikuda, sportida ning õigesti toituda. Maakonna terviseprofiil ja tegevuskava kannab sama eesmärki- olla suunanäitajaks ja eeskujuks enda eest hoolitsemisel. Võimalus enda edusaavutusi jälgida, võrrelda ning tõestada peaks tagama järjepidevuse ja mõjuma innustavalt. Eriti oluline on see meie laste kasvatamisel, kes veel ei oska hinnata tervisega kaasnevaid riske ja ohtusid. Maakondlike ürituste ja võimaluste kava ning koolides tervisliku eluviisi propageerimine kasvatab noortes tahet end eluaegselt liikumise ja spordiga siduda. Lääne-Virumaa järjepidevat ja süsteemset tegevust toetab ka Rahvastiku Tervise Arengukava 2009-2020, mis toimib raamdokumendina erinevate tegevuste planeerimisel, võimaluste loomisel ja elluviimisel ning analüüsi ja järeltööstegemisel. Ehk innustavad erinevad võimalused, tuttavate pingutused oma tervise ning maakondliku tervisespordi taseme ja aktiivsuse tõstmisel teidki.

Terved inimesed on terve ja rõõmsa ühiskonna alus!

Teie maavanem,

Einar Vallbaum

SISUKORD

SISSEJUHATUS	6
MÕISTED	8
KOOSTAMISE PROTSSESS JA KOOSTAMISEL OSALEJAD.....	12
1. LÄÄNE-VIRU MAAKONNA ÜLDANDMED.....	14
1.1. Lääne- Virumaa asend ja piirid.....	14
1.2. Lääne- Virumaa rahvastik	15
1.2.1. Lääne-Virumaa rahvastik soo- ja vanusegrupiti	15
1.3. Lääne- Virumaa asustustihedus.....	18
1.4. Lääne- Virumaa rahvastik kodakondsuse ja rahvuse järgi	18
1.5. Elussünnid Lääne- Virumaal.....	19
1.6. Abordid Lääne-Virumaal.....	20
1.7. Suitsetamine ema raseduse ajal.....	21
1.8. Esmashaigestumine nakkushaigustesse.....	22
1.9. Surmad Lääne- Virumaal	24
1.10. Loomulik iive	27
1.11 Lääne- Virumaa rahvastiku ränne.....	28
2. LÄÄNE-VIRUMAA SOTSIAALNE SIDUSUS JA VÕRDESED VÕIMALUSED	30
2.1. Lääne-Virumaa tööturu situatsioon.....	30
2.1.1 Lääne-Virumaa keskmine brutopalk.....	30
2.1.2 Hõivatud.....	31
2.1.3 Lääne-Virumaa majanduslikult aktiivsed üksused/ettevõtted.....	31
2.1.4 Töötus Lääne-Virumaal	32
2.2. Toimetulek Lääne-Virumaa	34
2.2.1 Ravikindlustusega kaetud	34
2.2.2. Toimetulekutoetused Lääne-Virumaal	34
2.2.3. Puuetega inimesed	36

2.3. Kaasatus kogukonna tegevustesse.....	36
2.3.1. Kogukonna motivaatorid	36
2.3.2. Elanike kaasamine	37
2.3.3. Naabrivalve piirkondade arv	38
2.3.4. Kultuurielus osalemise ja kultuuri tarbimise võimalus	38
3. LASTE JA NOORTE TURVALINE NING TERVISLIK ARENG	39
3.1. Õpilaste arv haridusasutustes	39
3.2. Koolikohustuse täitmine.	41
3.3. Noorte süüteod.	41
3.4. Lääne-Viru maakonna poolne initsiatiiv ja toetused lastele ja noortele.	44
4. TERVISLIK ELU-, ÕPI- JA TÖÖKESKKOND	46
4.1. Tervist Edendavad Töökohad.....	46
4.2. Tervist Edendavad Lasteaiad	47
4.3. Tervist Edendavad Koolid	48
4.4. Üldkasutatavad spordirajatised ja terviserajad.	48
4.5. Transport ja teedevõrk.....	49
4.6. Keskkonna mõjurid.....	52
4.6.1. Vesi.....	52
4.6.2. Lääne-Virumaa avalikud supuskohad	54
4.6.3. Lääne-Virumaa reoveepuhastamine	56
4.6.4. Siseõhk- tubakaseaduse jälgimine	56
4.6.5. Lääne-Virumaa jäätmekäitlus ja välisõhu kvaliteet	56
4.6.6. Müra probleemid Lääne-Virumaal 2005-2009	57
4.7. Kuriteod	59
4.8. Liikluskuriteod ja –õnnetused	61
4.9. Tulekahjud Lääne-Virumaal.....	62
4.9.1. Kõrgendatud riskiga objektid	64

5. TERVISLIK ELUVIIS	65
5.1. Tervisealase teabe kättesaadavus	65
5.2. Tervisedenduslikku eluviisi toetavad üritused maakonnas	65
6. TERVISETEENUSED	68
6.1. Tervishoiuteenused	68
6.1.1. Perearstid Lääne-Virumaal	69
6.1.2. Hambaarstid Lääne- Virumaal	69
6.1.3. Haiglad Lääne- Virumaal	69
6.2. Nõustamisteenuste kättesaadavus.....	72
6.3. Kuni 2-aastaste laste hõlmatus immuniseerimisega.....	73
7. KOKKUVÕTLIK ÜLEVAADE MAAKONNA TERVISE OLUKORRAST, PROBLEEMVALDKONDADEST JA SEKKUMISVAJADUSTEST	74
8. TEGEVUSKAVA.....	78
9. KASUTATUD KIRJANDUS JA MUUD ALLIKAD.....	80
10. Lisad	81

SISSEJUHATUS

Maakonna jätkusuutlikkus oleneb inimestest, kes siin elavad ja tegutsevad. Mida tervemad nad on, seda tervem on ka rahvas tervikuna. Aga ainult terve rahvas on suuteline haridust omandama või ümber õppima, töötama ja maakonna rikkust kasvatama.

Tervis on olulisim individuaalne ja rahvuslik ressurss. Tervis on igapäevase elu loomulik eeltingimus ja majanduslik ressurss. Igal maakonna inimesel peab olema võimalus elada tervisttoetavas keskkonnas ja teha tervislikke valikuid, mis on nii terve isiksuse kujunemise kui ka maakonna eduka sotsiaalse ja majandusliku arengu eeltingimuseks.

Eesti Rahvas Tervise Arengukavas püstitatakse strateegilisi eesmärke rahvastiku tervise hoidmiseks ja jätkuvaks parandamiseks. Vabariigi Valitsuse prioriteetide seas on olulisel kohal rahvastiku iibe positiivseks muutmine, eeldatava ja tervena elatud eluea pikenemine. Antud eesmärkide saavutamiseks on Rahvastiku tervise arengukavas toodud ära soovituslikud eesmärgid ja tegevused. Need suunad on aluseks ka kõigile käesolevas terviseprofiilis välja toodud eesmärkidele ja tegevustele.

Tervist mõjutavad tegurid

Tervist mõjutavad individuaalsed ealised, soolised ja pärilikud tegurid, mida ei ole võimalik muuta. Küll aga annab muuta tervist mõjutavaid tegevusi (sportimine, tervislikult toitumine, mittersuitsetamine, soodsas keskkonnas elamine või töötamine). Tervis ei ole tegevus, ei ole sportimine, tervislikult toitumine, mittersuitsetamine, soodsas keskkonnas elamine või töötamine. Tervis on nendest ja paljudest teistest tegevustest mõjutatud tulemus. Igapäevases elus kasutada olevad vahendid, üksikisikuid ja kogukondi mõjutavate tegurite kombinatsioonid määravad selle, kui terved on inimesed nii füüsiliselt kui ka vaimselt.

Terviseprofiil

Terviseprofiil on abivahend maakonna inimeste ja keskkonna terviseseisundi mõõtmisel, hindamisel, analüüsimisel, paremate tervisetulemite eesmärgistamisel ning nende saavutamiseks vajalike tegevuste ja vahendite määratlemisel.

Terviseprofiil on suunatud

- maakonna elanikele terviseteadlikkuse tõstmiseks ja tervisemõjurite paremaks mõistmiseks
- erinevate valdkondade spetsialistidele, otsustegijatele ja poliitikutele tervisetemaatika paremaks mõistmiseks ning valdkondadevahelise koostöösuutlikkuse tõstmiseks parema tervise nimel. Terviseprofiil aitab selgemini näha seoseid erinevates valdkondades tehtavate otsuste ja planeeritavate tegevuste ning tervisemõjude vahel

Eesmärk

Maakonna rahvastiku tervist on võimalik sihikindlalt arendada ning sotsiaalset ebavõrdsust tervises ennetada ja vähendada planeeritud sotsiaalsete, majanduslike ökoloogiliste,

intellektuaalsete ja finantsressurssidega. Paremate tervisetulemite saavutamise nõuab aga erinevate eluvaldkondade esindajatevahelist koostööd ning kogukonna kaasamist. Seetõttu koostasime maakonna "Terviseprofiili", eesmärgiga suurendada elanikkonna heaolu ja tõsta inimeste elukvaliteeti parema tervise kaudu.

Tulemus

Terviseprofiili koostamise tulemusena sooviksime, et suureneb Lääne- Virumaa elanike rahulolu eluga ning selle juhtimisega, mis omakorda soodustab elanikkonna püsijäämist maakonda. Lääne- Virumaa terviseprofiilil on seos Eesti Rahva Tervise Arengukavaga, Inimressursi arendamise rakenduskavaga 2007 – 2013, Rahvastiku tervise arengukavaga aastateks 2009 – 2020, Lääne-Viru Arengustrateegia 2007-2015, Lääne- Viru maakonna spordi arengukava 2008-2015.

MÕISTED

Eesmärk: hetkeolukorra analüüsi alusel püstitatud konkreetne mõõdetav siht, mis väljendab taotletavat mõju või tulemust.

Elukeskkond: koosneb füüsilisest ehk loodus- ja tehiskeskkonnast (pinnas, õhk, vesi, hooned, rajatised, teed), sotsiaal-majanduslikust keskkonnast (tööhõive, haridus, kultuur, transport, elamumajandus, tööstus, teenused, tervishoid, hoolekanne jne) ja psühho-sotsiaalsest keskkonnast (suhted kogukonnas, valitsemise tavad, poliitikakujundamise viisid jne).

Elukvaliteet: inimarengut ja ühiskonna arengut mõjutavate sotsiaalsete, tervise-, majanduslike ja keskkondlike tingimuste vastastikuse koostoime tulemus. Elukvaliteet on inimestele kättesaadavate kaupade ja teenuste kvantiteedi ja kvaliteedi mõõdik.

Esmatasandi tervishoid: oluline tervishoiu valdkond, mis tehakse kättesaadavaks riigile ja ühiskonnale jõukohase tasu eest ja meetoditega, mis on praktiliselt ja teaduslikult põhjendatud ning sotsiaalselt aktsepteeritud.

Hindamine: sekkumist puudutavate andmete süstemaatiline kogumine, analüüs ning aruandlus tulemuslikkuse, mõju ja protsessi analüüsiks eesmärgiga parandada projekti/programmi kohta käivate otsuste vastuvõtmist.

Kaasamine: ühenduse liikmeskonna või sihtrühma paremini rakendamine või aktiveerimine oma eesmärkide saavutamisel ja nende üle otsustamisel; avaliku võimu või äriettevõtete tegevus, mille sihiks on anda kodanikele või neid esindavatele ühendustele võimalus osaleda neid mõjutavate otsuste tegemisel.

Kehaline aktiivsus: keha mis tahes liikumine, mis on põhjustatud lihastööst ning mis põhjustab suuremat energiakulu kui organismi põhiainevahetuse (rahulolekutaseme) energiakulu. Mitmesugune tegevus alates organiseeritud sporditegemisest kuni tööl või koolis käimiseni või vabaõhutegevuseni.

Keskkonnatervis: termin hõlmab neid inimese tervise aspekte, k.a elukvaliteet, mida mõjutavad keskkonna füüsilised, keemilised, bioloogilised, sotsiaalsed ja psühhosotsiaalsed tegurid; puudutab ka praeguse ja tulevaste põlvkondade tervisele potentsiaalselt ebasoodsalt mõjuda võivate keskkonnategurite hindamise, korrektsiooni ja tõkestamise teooriat ja praktikat.

Kogukond: rühm inimesi, kes jagab ühist kultuuri, väärtusi ja norme, omab ühist identiteeti ning on organiseerunud sotsiaalsesse struktuuri vastavalt mingi aja jooksul arenenud suhetele. Üksikisikud võivad kuuluda mitmesse kogukonda, mis põhinevad kas asukohal, tegevusalal või ühistel sotsiaalsetel või vaba aja veetmise huvidel. Kogukond võib olla ka virtuaalne, näiteks kujuneda interneti vahendusel.

Kogukonna kaasatus: protsess, mille kaudu tekib inimestel võimalus aktiivselt osaleda neid puudutavate küsimuste määratlemises, nende elu mõjutavate tegurite üle otsustamises, poliitike kujundamises ja elluviimises, teenuste planeerimises, arendamises ja osutamises ning muutuste saavutamiseks vajalikes tegevustes.

Kogukonna tervist toetav tegevus: kogukonna võimestumisele, identiteedi arengule ja elukorraldusele suunatud tegevus. Tegevuse sisu on osalemine oluliste prioriteetide määramisel, otsuste tegemisel, strateegiate planeerimisel ja nende rakendamisel parema tervise saavutamiseks.

Kohalik omavalitsus: valla või linna demokraatlikult moodustatud võimuorganite õigus, võime ja kohustus seaduste alusel iseseisvalt korraldada ja juhtida kohalikku elu, lähtudes valla- või linnaelanike õigustatud vajadustest ja huvidest ning arvestades valla või linna arengu iseärasusi.

Lähiliikumispaidad: liikumis- ja spordipaigad, mis asuvad elamurajoonide lähiümbruses (kuni 15 minuti kaugusel elukohast) inimese igapäevases tegevuskeskkonnas ning mida kasutavad peamiselt selle piirkonna elanikud igapäevaseks liikumiseks ja sportimiseks. Lähiliikumispaidad koosnevad nii lastele ja noortele mõeldud sportimis- ja mängupaikadest kui ka harrastusspordiks mõeldud spordisaalidest ja -väljakutest ning liikumis- ja sportimisaladest.

Paikkond: täpselt piiritlemata suurem maa-ala, piirkond maastikul, ka asustatud (maa)koht koos selle lähema ümbrusega. Tervisedenduse kontekstis Eestis on paikkonnana mõistetud ka teatud piirkonda koos seal elavate inimestega, keda võib ühendada kas elukoht, töökoht, etnilisus või paikkonna kombed või mingi muu kokkukuuluvustegur.

Paikkondlik areng: inimeste aktiveerimine, julgustamine ja stimuleerimine oma tervisevajaduste väljendamiseks ja nende toetamiseks kollektiivsetes tegevustes pädevuse tõstmise ja oskusteabe jagamise kaudu eesmärgiga arendada paikkonna tegevuspotentsiaali tervise edendamiseks.

Planeerimine: pidev protsess, mis sisaldab (sekkumise) informatsiooni katkematut analüüsimist, otsuste tegemist ja tulevikuplaanide koostamist – kõik suunatud sellele, et saavutada (sekkumise) eesmärgid.

Rahvastiku tervis: terviseseisundi statistiliste ja demograafiliste näitajatega mõõdetav riigi või piirkonna rahvastiku või selle osa tervisetase.

Rahvatervis: tervise edendamise, haiguste ennetamise ja eluea pikendamise teadus ja praktika, mida viiakse ellu kas kogu rahvastikule või selle teatud rühmadele suunatud tervist mõjutavate sekkumiste kaudu.

Riskitegur: sotsiaalne, käitumuslik, majanduslik, keskkondlik või bioloogiline tegur, mis põhjustab või soodustab terviseseisundi halvenemist, terviseseisundile soodsalt mõjuvate tegurite toime vähenemist või haigustele vastuvõtlikkuse suurenemist.

Riskikäitumine: eriline käitumisvorm, millega võib kaasneda suurem vastuvõtlikkus ühele või enamale haigusele või üldisele terviseseisundi halvenemisele.

Sekkumine: tervist hoidva käitumise edendamisele ja tervist kahjustava käitumise vältimisele suunatud tegevus.

Sotsiaalmajanduslik seisund: kirjeldab üksikisiku või perekonna suhtelist asetust ühiskonnas ja on määratletud selliste teguritega nagu haridustase, amet, sissetulek, maja või auto omamine jne.

Sotsiaalne kapital: kogukonna elu käsitlev kontseptsioon, mis hõlmab individidevahelisi suhteid, sotsiaalseid võrgustikke, norme ja väärtusi, vastastikust toetust ja sotsiaalset usaldust.

Sotsiaalne sidusus: Euroopa Liidu kontekstis kirjeldatakse sotsiaalse sidususega ebavõrdsuse määra ning sotsiaalsete suhete ja sidemete tugevust ühiskonnas. Euroopa Nõukogus kasutatava mõiste kohaselt mõeldakse sotsiaalse sidususe all ühiskonna võimekust tagada oma kõigi liikmete heaolu, vähendada erinevusi ja vältida polariseerumist. Sidus ühiskond koosneb üksteist toetavatest vabadest inimestest, kes saavutavad ühiseid eesmärgi demokraatlikult.

Sotsiaalne kaasatus: sotsiaalne kaasatus on olemuslikult sotsiaalse tõrjutuse vastand ning on defineeritav kui kõikide inimeste võimalus osaleda täisväärtuslikult ühiskondlikus elus, pääseda ligi temale olulistele ressurssidele ning teenustele, töötada ja olla majanduslikult aktiivne. Ülalnimetatud ressursside ja teenuste all mõistetakse näiteks võimalust tööd teha ja ligipääsu sotsiaalkindlustusele, haridusele, tervishoiuteenustele, kultuurile ja vaba ajaveetmise võimalustele ning infotehnoloogiale.

Sotsiaalsed võrgustikud: sotsiaalsed struktuurid, mis koosnevad üksikisikutest ja gruppidest, mis on seotud omavahel spetsiifiliste suhetega, näiteks ühiste väärtuste, visiooni, ideede, ressursside või sõpradega.

Tervena elatud eluiga e eeldatavalt tervena elatud eluiga: rahvastiku tervise kvaliteedi näitaja, mille arvutamisel on lisaks rahvastiku suremusele arvesse võetud ka rahvastikus esinevate haiguste elukvaliteeti langetav mõju. Näitaja väärtus on võrdne eluaastatega, mida rahvastiku keskmine liige eeldatavalt elab maksimaalse võimaliku tervisega. Näide: 2006. aastal oli meeste eeldatav eluiga Eestis sünnimomendil 67 aastat. Osa sellest ajast veedetakse haigena ning kui konkreetne haigus langetab elukvaliteeti inimese parima kujuteldava (ideaalse), tervisepiiranguteta tasemega võrreldes 50% võrra, siis langeb haiguse pooleaastatase kestuse korral inimese eeldatavalt tervena elatud eluiga veerandaasta võrra ($0,5$ parimast tervisest $\times 0,5$ aastat = $0,25$ parima võimaliku tervise aastat). Seega, kui 2006. aastal oleks meeste eeldatavalt tervena elatud eluiga näiteks 50 aastat, siis jääks neil elu jooksul keskmiselt kasutamata 17 aastat, sest selle aja veedavad nad haigetena.

Tervis: täieliku füüsilise, vaimse ja sotsiaalse heaolu seisund, mitte üksnes haiguse või puuete puudumine (Maailma Terviseorganisatsiooni põhikiri). Tervis on globaalse ökosüsteemi osa ja jätkusuutliku arengu eesmärk.

Tervis kõikides poliitikavaldkondades: horisontaalne, poliitikaga seotud täiendav strateegia, mis panustab elanikkonna tervise parandamisse. Eesmärk on uurida tervise mõjureid, mida saab teiste poliitikavaldkondade kaudu tervise parandamiseks muuta.

Tervisealane ebavõrdsus: mõõdetavad erinevused tervisekogemustes ja –tulemustes erinevate elanikkonna gruppide vahel vastavalt sotsiaalmajanduslikule seisundile, geograafilisele piirkonnale, vanusele, puudele, soole või etnilisele grupile. Ebavõrdsus käsitleb objektiivseid erinevusi gruppide ja üksikisikute vahel, mis on mõõdetavad suremuse ja haigestumusega.

Tervisedendus: protsess, mis võimaldab inimestel suurendada kontrolli oma tervise üle ja sellega tervist parandada.

Terviseindikaatorid: tervise ja selle mõjurite näitajad. Indikaatorite alusel saab välja selgitada ja hinnata indiviidi või kogukonna tervise seisundit, võrrelda omavalitsusi omavahel ning jälgida aja jooksul toimuvaid muutusi ühe omavalitsuse piires.

Terviskäitumine: igasugune üksikisiku praegusest või eelnevast terviseseisundist johtuvalt ettevõetud tegevus tervise edendamiseks, kaitsmiseks või säilitamiseks, olenemata sellest, kas selline käitumine on lõppkokkuvõttes objektiivselt tõhus või mitte.

Tervisekaitse: haiguste ennetamise juurde kuuluv terviseteenistus, milles kehtivad kohustuslikud normid ja eeskirjad; tervisekaitse käsitleb vahendeid ja abinõusid rahvastiku tervise halvenemise vältimiseks ning selle eesmärgiks on tagada tervisele ohutu füüsiline, keemiline ja bioloogiline keskkond.

Tervisekasvatus: sisaldab teadlikult loodud õppimisvõimalusi, kaasates mõningaid kommunikatsioonivorme terviseharituse parandamiseks, mis sisaldavad teadmiste täiendamist ning üksikisiku ja ühiskonna tervisele kaasa aitavate eluks vajalike oskuste arendamist.

Tervisemõjurid ehk -determinandid: personaalsed, sotsiaalsed, majandus- ja keskkonnategurid, mis mõjutavad üksikisikute või elanikkonna tervist.

Terviseprofiil: elanike tervise ja seda mõjutavate tegurite kvantitatiivne ja kvalitatiivne kirjeldus, mis määratleb probleemid, sekkumist nõudvad valdkonnad ja vajalikud tegevused.

Terviseteenused: kõik osutatavad ja inimestele kättesaadavad teenused, mis avaldavad mõju inimese vaimse ja füüsilise tervise seisundile.

Võimestumine: pidev protsess, mis aitab suurendada üksikisiku, grupi ja/või kogukonna suutlikkust korraldada, kontrollida ja juhtida oma elu puudutavaid tegevusi.

Võrgustik: mittehierarhilisel alusel organiseerunud üksikisikute, organisatsioonide ja asutuste pühendumisel ning usaldusel põhinev koostöögrupp esilekerkinud probleemidega tegelemiseks

KOV – kohalik omavalitsus

MK – maakond

MTÜ – mittetulundusühing

VIROL – Virumaa Omavalitsuste Liit

EHIS -Eesti Hariduse Infosüsteem

KOOSTAMISE PROTSESS JA KOOSTAMISEL OSALEJAD.

Maakonna terviseprofiili koostamine algas kahepäevase koolitusega, kus osalesid ka terviseprofiili koostamise meeskonna liikmeid – algatajaks oli maavalitsuse terviseedenduse spetsialist. Sellele järgnes juhi määramine, meeskonna loomine ja juhtrühma loomine ning kinnitamine maavanema poolt.

Algas koostöö partneritega, andmete kogumine ja analüüs, salvestamine ja säilitamine. Paralleelselt toimus ka profiili koostamine, tulemuste esitamine ja levitamine kohalikele omavalitsustele ja teistele koostööpartneritele ja huvilistele. Toimus profiili koostamise protsessi hindamine. Kuna väga lühikese ajaga tuli teha väga suur ja mahukas töö, siis kõigil protsessil osalejatest oli raskusi oma põhitöö kõrvalt aja leidmisega, seetõttu suhtlesime palju e-posti teel. Kindlasti oli see kõigile osalejatele suureks väljakutseks. Segadusi tekitas ka erinevates andmebaasides olevad erinevad arvulised andmed.

Meeskonna liikmed kaasasid andmete kogumiseks ja aruteludeks inimesi erinevatelt elualadelt ning huvirühmadest. Valminud terviseprofiili projekt avalikustatakse ettepanekute ja paranduste tegemiseks elektrooniliselt Lääne- Viru maakonna infoportaali kodulehel.

Maakonna tervisemõjurid on kaardistatud ja hinnatud Tervise Arengu Instituudi poolt koostatud “Kohaliku omavalitsuse ja maakonna terviseprofiili koostamise juhendmaterjalis” vajalikuks peetud indikaatorite abil.

Maakonna profiilile tagame järjepidevuse, täiendades ja analüüsides hetkeolukorda järgnevatel aastatel kord aastas.

Koostamisel osalesid juhtrühma liikmed koosseisus:

Maido Nõlvak- Ida-Eesti Päästkeskuse Koordinaatsiooni teenistuse juht, Lääne-Viru maakonna tervisenõukogu liige

Sirje Kiisküla - AS Rakvere Haigla peaarst

Ene Kesler- Eesti Töötukassa Lääne- Virumaa osakonna juhataja

Milvi Kompus- Ida-Eesti Päästkeskuse ennetustöö büroo juhtivspetsialist

Mairi Etverk- Rakvere Sotsiaalabikeskuse direktor, Lääne-Viru maakonna tervisenõukogu liige

Erich Petrovits- Rakvere Spordikeskuse direktor, tervisenõukogu liige

Hilma Männik- MTÜ Virumaa Lootuse juhatuse esimees

Alar Karu- Ida Prefektuuri korrakaitsebüroo kriisireguleerimisteestuse vanem, Lääne-Viru maakonna traumanõukogu liige

Külliki Õis- Ida Regionaalse Maanteameti liiklusohutuse osakonna juhataja, Lääne-Viru maakonna traumanõukogu liige

Katrin Joselin- Rakvere Linnavalitsuse noorsootõtaja

Ene Kinks- Väike- Maarja Vallavalitsuse tervisespetsialist, Lääne-Viru maakonna tervisenõukogu liige

Vello Vasser- Lääne-Virumaa Spordiliidu juhatuse esimees

Liisa Salak- Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli tudeng

Marge Lepik- Lääne-Viru Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna juhataja

Helbe Jaanimägi- Lääne-Viru Maavalitsuse sotsiaalvaldkonna nõunik, Lääne-Viru maakonna tervisenõukogu esimees

Siiri Rannamäe- Lääne-Viru Maakonna alaealiste komisjoni sekretär

Eve Prillop- Lääne-Viru Maavalitsuse rahvastikuregistripidaja

Tiina Halling- Lääne-Viru Maavalitsuse hariduse vanemspetsialist
Liis Lille - Lääne-Viru Maavalitsuse spordi- ja kultuuritöö vanemspetsialist
Tiiu Kuus- Lääne-Viru Maavalitsuse sotsiaalvaldkonna peaspetsialist
Martin Keskküla - Lääne-Viru Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna ühistranspordi vanemspetsialist
Olga Boitsov- Lääne-Viru Maavalitsuse tervisedenduse spetsialist, Lääne- Viru maakonna tervisenõukogu sekretär
Einar Vallbaum Lääne-Viru maavanem

Oma abi andmete kogumisel ja kommenteerimisel ning olid aktiivsesse tegevusse kaasa haaratud järgmised koostööpartnerid:

Olev Raudsepp- Lääne-Virumaa Spordiliidu koolispordi projektijuht,
Merike Pärtma- Keskkonnaameti Viru regiooni vee spetsialist,
Sirje Nõmtak- Terviseameti Ida talituse Rakvere esinduse juhtivspetsialist,
Aime Salonen- Terviseameti Ida talituse Rakvere esinduse juhtivspetsialist,
Urmas Tiilen- Keskkonnaameti Viru regiooni välisõhu spetsialist,
Jaan Kangur- Lääne- Viru Maavalitsuse arenguosaakonna spetsialist,
Maaja Valter- Lääne- Viru Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna haridusinspektor,
Pilvi Lepiksoo- Lääne- Viru Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna rahvakultuuri spetsialist,
Kaie Kranich- Lääne-Viru Arenduskeskus SA vabaühenduste konsultant,
Taimi Parve- Eesti Tervisedenduse Ühingu auliige
Carmen Kond- Ida-Eesti Päästkeskuse Tuleohutusbüroo juhataja,
Erich Olup- Kriisireguleerimisbüroo vanemspetsialist,
Mart Suursu- Ida-Eesti Päästkeskuse juhtivspetsialist,
Natalja Lebedeva- Ida-Eesti Päästkeskuse ennetustöökü büroo juhataja,
Liina Järvi- Avalike suhete büroo juhtivspetsialist
Annela Floren- Ida Prefektuur
Maakonna terviseprofiili koostamise kava, eesmäärke ja tegevust on tutvustatud erinevatele ühendustele ja organisatsioonidele: Wesenbergi Klubi- hõlmab Lääne- Virumaa ettevõtjaid, haridusjuhaid, noortekeskuste juhaid, noortejuhaid, külaseltside juhaid.

Profiili koostamisega seotud probleemid

Terviseprofiili koostamine oli väga andmemahukas suur töö, seetõttu oli koostamise aeg väga lühike. Erinevused andmete kogumises on nii tabeli, lisatud jooniste kui ka indikaatorite kirjelduse osas. Politsei poolt sai algstaadiumis tõstatatud vastavad küsimused, kuid vastused olid üldised. Kui järgida üldist soovitusi, et valige oma soovi kohaselt, milliseid aspekte arvestate ja milliseid andmebaase kasutate, siis sellest tulenevalt võib esineda andmete kogumisel ja esitamisel erinevatele arusaamadele tuginemist, mille tõttu ei ole regiooniti indikaatorite tulemid üks-ühele võrdluseks kasutatavad. Samas kui ei ole selge, milliseid andmeid ja milleks kogutakse, siis võib olla juba sisend ekslik ja järelikult ei saa ka tulemid kuidagi asjakohane olla. Raskusi tekitas mõnikord ka andmete kättesaadavus.

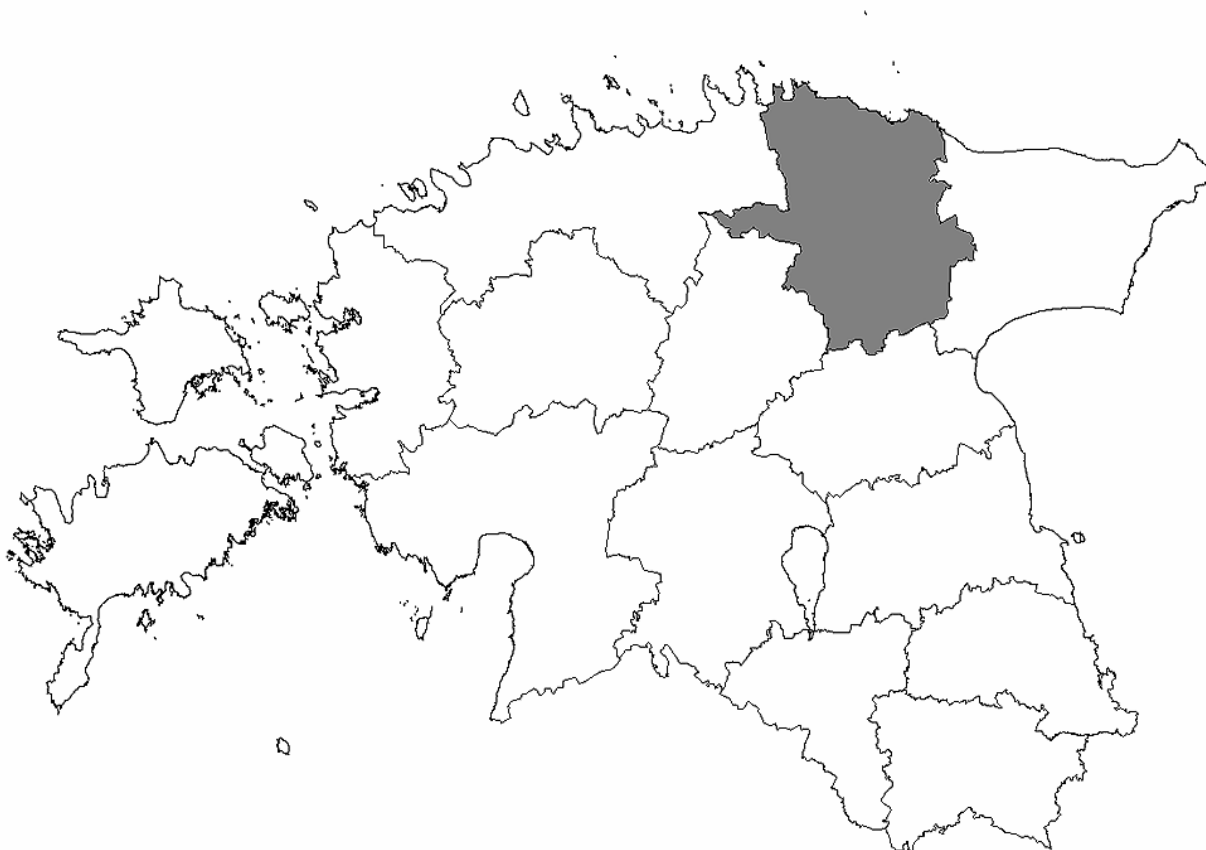
1. LÄÄNE-VIRU MAAKONNA ÜLDANDMED

1.1. Lääne- Virumaa asend ja piirid

Lääne-Viru maakond paikneb Eesti põhjaosas, Soome lahe kaldal, ulatudes Soome lahe rannikust Pandivere kõrgustiku lõunanõlvani. Maakond hõlmab lääneosa endisest Virumaast ja tükikese endisest Järvamaast - Tapa, Vajangu, Rakke ümbruse. Lääne-Virumaale kuuluvad ka Vaindloo ning Lõuna-Uhtju ja Põhja-Uhtju saared ning mitu rannikulähedast laidu. Põhjas piirneb maakond Soome lahega (merepiiri pikkus u. 55 km, rannajoone pikkus u. 100 km), idast Ida-Viru maakonnaga, lõunast Jõgeva maakonnaga ning läänes Järva ja Harju maakonnaga.

Maakonna pindala. Lääne-Viru maakond on Eestis suuruselt neljas, pindala on riigi maakatastri andmeil 3 628 km².

Lääne-Virumaa asend Eesti kaardil:

Maakonna keskus on Rakvere linn, mis asub 99 kilomeetri kaugusel Eesti Vabariigi pealinnast Tallinnast ja 110 km kaugusel Eesti-Vene piirilinnast Narvast. Viimane on ühtlasi ka Euroopa Liidu idapiir.

Lääne-Virumaal asub neli linna: lisaks Rakverele veel Kunda, Tapa ja Tamsalu. Neist Tapa ja Tamsalu on vallasisesed linnad. Lääne-Viru maakonnas on 15 kohaliku omavalitsuse üksust, 2 linna ja 13 valda: Rakvere ja Kunda linn, Haljala, Kadrina, Laekvere, Rakke, Rakvere, Rägavere, Sõmeru, Tamsalu, Tapa, Vihula, Vinni, Viru-Nigula ja Väike-Maarja vald.

Asustusüksusi on maakonnas koos linnade, alevike ja küladega umbes 400.

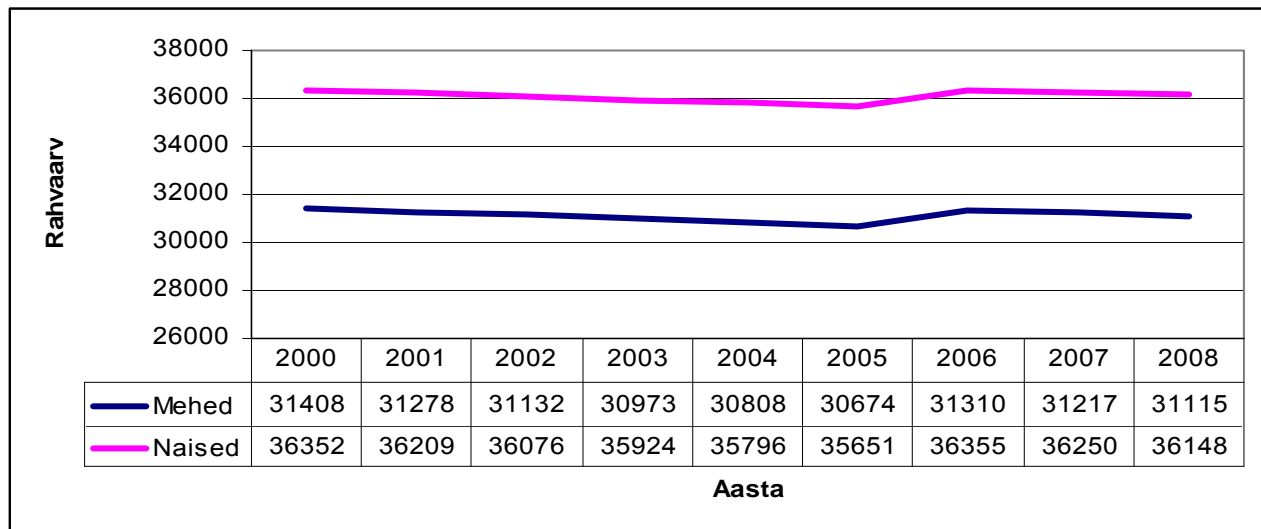
1.2. Lääne- Virumaa rahvastik

Rahvaarv maakonnas

Seisuga 01.01.2009 elas Lääne-Virumaal rahvastikuregistri andmeil kokku 66 838 inimest, neist mehi 31 689 ja naisi 35 149. Linnas elas 29 664 elanikku ehk 44% ja maal 37 174 elanikku ehk 56%. Aastaga vähenes maakonna rahvastik 585 elaniku võrra (2007.a 667 võrra), sh meeste arv 253 ja naiste arv 414 võrra. Linnaelanike arv vähenes 293 ja maaelanike arv 374 inimese võrra. Vähenemine on tingitud negatiivsest loomulikust iibest ja rändest. Lääne-Viru maakond on oma rahvaarvuga 5. maakond Eestis Harju (549 569), Ida-Viru (168 159), Tartu (148 357) ja Pärnu maakonna (90 760) järel. Maakonna rahvastik moodustab 5% kogu Eesti rahvastikust.

Aasta		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Rahvaarv	Mehed	31408	31278	31132	30973	30808	30674	31310	31217	31115
	Naised	36352	36209	36076	35924	35796	35651	36355	36250	36148
	Mehed ja naised	67760	67487	67208	66897	66604	66325	67665	67467	67263

Tabel 1. Lääne- Virumaa aastakeskmise rahvaarv aastate lõikes. Allikas Lääne-Viru Maavalitsuse rahvastikuregister

Joonis 1. Lääne- Virumaa aasta keskmine rahvaarv aastate lõikes. Allikas L-Viru Maavalitsuse rahvastikuregister

1.2.1. Lääne-Virumaa rahvastik soo- ja vanusegrupiti.

Maakonna rahvastikust moodustavad 1.01.2009.a. seisuga mehed 47,4% ja naised 52,6%. 2007.aastal olid meeste ja naiste osakaal rahvastikus sama. Kuni 40.eluaastani on mehi enam kuni ligi 1500 võrra, seejärel hakkab langema. 45-50aastasi mehi on ligi 100 võrra vähem kui

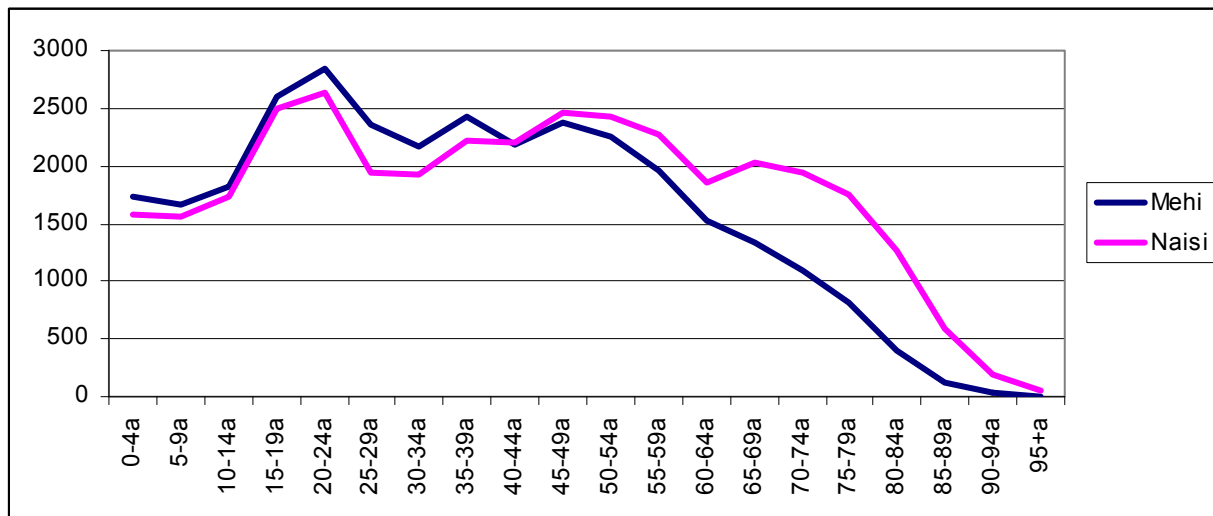
samaealisi naisi, 50-60aastasi mehi on ligemalt 500 vähem, 60aastasi oli juba tuhat vähem. Pensioniealiste seas (65+) on naisi juba üle 4000 enam kui mehi.

Vanus	0-4a	5-9a	10-14a	15-19a	20-24a	25-29a	30-34a
Mehi	1736	1669	1821	2594	2840	2352	2160
Naisi	1585	1555	1737	2492	2643	1950	1927
Kokku	3321	3224	3558	5086	5483	4302	4087

Vanus	35-39a	40-44a	45-49a	50-54a	55-59a	60-64a	65-69a
Mehi	2424	2179	2375	2256	1961	1526	1335
Naisi	2228	2198	2468	2432	2264	1861	2036
Kokku	4652	4377	4843	4688	4225	3387	3371

Vanus	70-74a	75-79a	80-84a	85-89a	90-94a	95+a	Kokku
Mehi	1097	808	394	122	34	6	31 689
Naisi	1935	1748	1261	591	183	48	35 149
Kokku	3032	2556	1655	713	217	61	66 838

Tabel 2. Lääne-Virumaa rahvastik soo- ja vanusegrupiti. Allikas Lääne-Viru Maavalitsuse rahvastikuregister

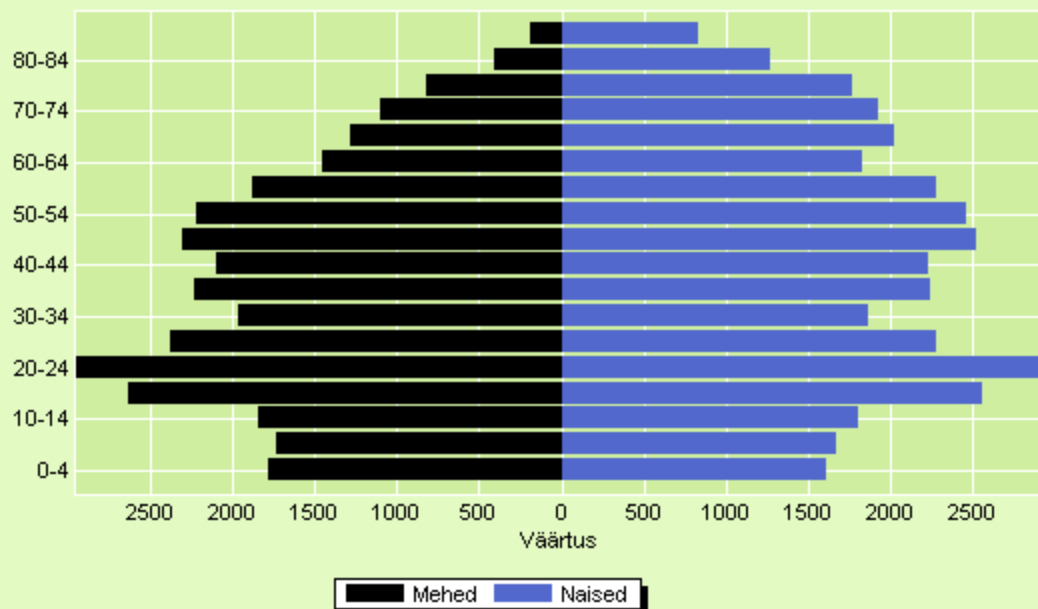

Joonis 2. Lääne-Virumaa rahvastik soo- ja vanusegrupiti. Allikas: statistikaameti kodulehekülg, www.stat.ee

Võrreldes Lääne- Viru maakonna rahvastikupüramiidi (vt allpool) Eesti omaga on märgatavad mõningad erinevused. Vanusegruppide lõikes on maakonnas suurimad vanusegrupid 20 kuni 24 eluaastat. Vanuserühmad alates 25-aastastest on oluliselt väiksemad. Erinevalt maakonna rahvastikupüramiidist on Eesti rahvastikupüramiidis üleminekud alates 20-24-aastaste vanusegrupist palju sujuvamad. Alaealiste vanusegrupid on mõlemal juhul väikesed. Suureks riskiks on noorte inimeste (sh sünnitusealiste naiste) vähesus.

Rahvastiku jätkusuutlikkuse ja loomuliku taastekke tagamiseks tuleb välja töötada ja rakendada meetmed, mis motiveeriksid eelkõige 20-24-aastaseid inimesi siduma enda edasine elutee Lääne-Viru maakonnaga, jääma siia püsivalt elama ja kasvatama üles oma lapsed.

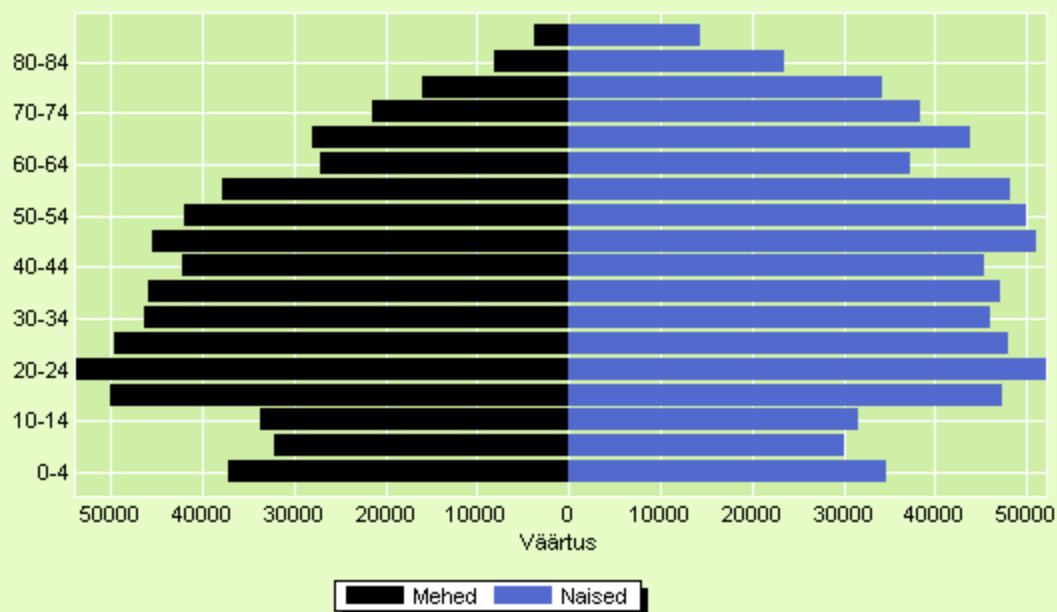
RAHVASTIK, 1. JAANUAR
 --- Sugu , Vanuserühm.
 2009, Lääne-Viru maakond*. (Väärtus)

© Statistikaamet

Joonis 3. Lääne- Viru maakonna rahvastikupüramiid. Allikas: statistikaameti kodulehekülg, www.stat.ee

RAHVASTIK, 1. JAANUAR
 --- Sugu , Vanuserühm.
 2008, Kogu Eesti. (Väärtus)

© Statistikaamet

Joonis 4. Eesti rahvastikupüramiid. Allikas: statistikaameti kodulehekülg, www.stat.ee

1.3. Lääne- Virumaa asustustihedus

Lääne- Viru maakonna asustustihedus on 2008 a. seisuga 18,6 in/km²
Rahvastikutihedus eelnevatel aastatele: 2006.a 19,3, 2007.a – 18,7 inimest km² kohta. Kõige hõredamalt on asustatud Laekvere vald, kus elas keskmiselt 5 inimest ühel ruutkilomeetril.

Lääne- Virumaal on rahvastiku registri andmetel esindatud 62 erinevat rahvust. Peale eestlaste on enim venelasi, ukrainlasi, soomlasi, valgevenelasi ja leedulasi.

1.4. Lääne- Virumaa rahvastik kodakondsuse ja rahvuse järgi

Kodakondsuse järgi elas 01.01.2009.aasta seisuga rahvastikuregistri andmeil Lääne-Virumaal kodanikke 32 riigist. Eesti kodakondsusega inimesi elas Lääne-Virumaal aasta alguse seisuga 93%, Venemaa kodakondsusega 2,5% ja määratlemata kodakondsusega inimesi ligi 4%.

Kõige enam oli 2009.a alguse seisuga Eesti Vabariigi kodanikke - 62 100, järgnesid: Venemaa 1684, Ukraina 154, Leedu 61, Soome 59, Valgevene 34, Saksamaa 28, Läti 24, Taani 9, Kasahstan 7, Armeenia 6, Rootsi 6, Ameerika Ühendriigid 4. Määratlemata kodakondsusega inimesi oli 2009.aasta alguse seisuga 2608, andmed puudusid 24 inimese kohta. Kõige rohkem elab erineva kodakondsusega inimesi Tapa vallas, kus on esindatud 20 riigi kodakondsusega inimesed, järgnevad Kunda linn 13 ja Kadrina vald 11 riigi kodakondsusega isikutega. Laekvere vallas elab kolme riigi kodakondsusega inimesi.

Võrreldes 2007.aastaga on maakonnas 2008.aastal Eesti kodakondsusega inimeste arv vähenenud (2007.a 62 576), kasvanud Venemaa kodakondsusega inimeste arv (2007.a 1668), määratlemata kodakondsusega inimesi arv on jäänud samale tasemele (2756).

Lääne-Virumaal esindatud rahvused: abasiin, araablane, armeenlane, aserbaidžaan, austerlane, baškiir, bretoon, bulgaarlane, darg, eestlane, even, grusiin, hollandlane, ingerisoomlane, inglane, isur, itaallane, juut, kabard, karjalane, kasahh, komi, korealane, kreeklane, leedulane, lesgi, lätlane, mansi, mari, moldovlane, mordvalane, mustlane, osseet, poolakas, pärslane, rootslane, rumeenlane, sakslane, slovakk, soomlane, taanlane, tabassaraan, tadžikk, tatarlane, tšehh, tšerkess, tšuvašš, türklane, türkmeen, udmurt, ukrainlane, ungarlane, USA ameeriklane, usbekk, vadjalane, valgevenelane, venelane, vepslane.

Rahvastikuregistri andmetel seisuga 1.01.2010 on elanikke Lääne- Virumaal 66324, neist eestlasi 71,1%, venelasi 9,7% ukrainlasi 1,2%, soomlasi 1,0% valgevenelasi 0,5% ja määratlemata rahvusega 15,5%

Rahvuse andmed on delikaatsed isikuandmed, mida kogutakse inimese enda ütluse kohaselt.

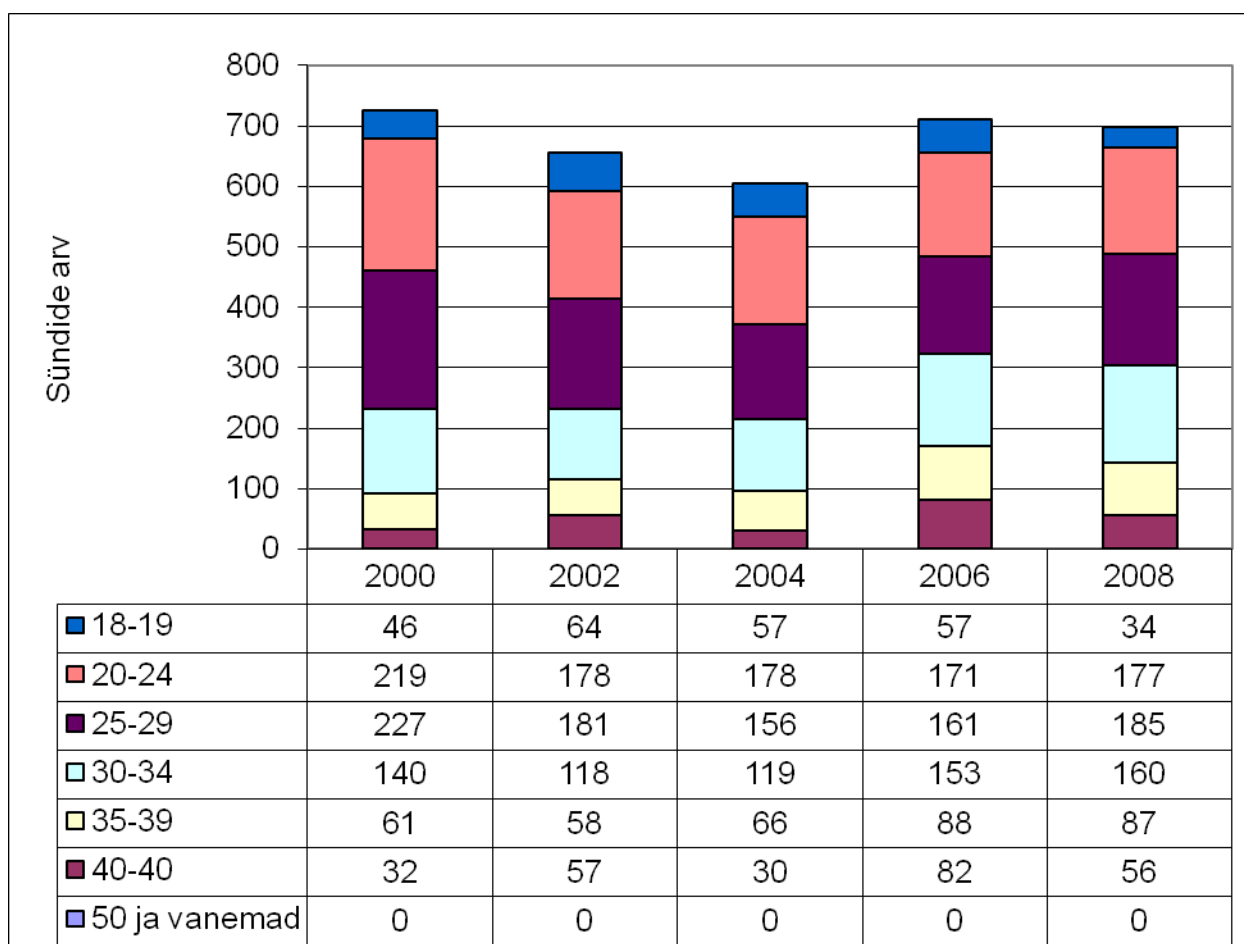
1.5. Elussünnid Lääne- Virumaal.

Elussünd on elutunnustega lapse sünd sõltumata raseduse kestusest. Lapse sünni registreerimisel kantakse tema elukohaks automaatselt ema elukoht.

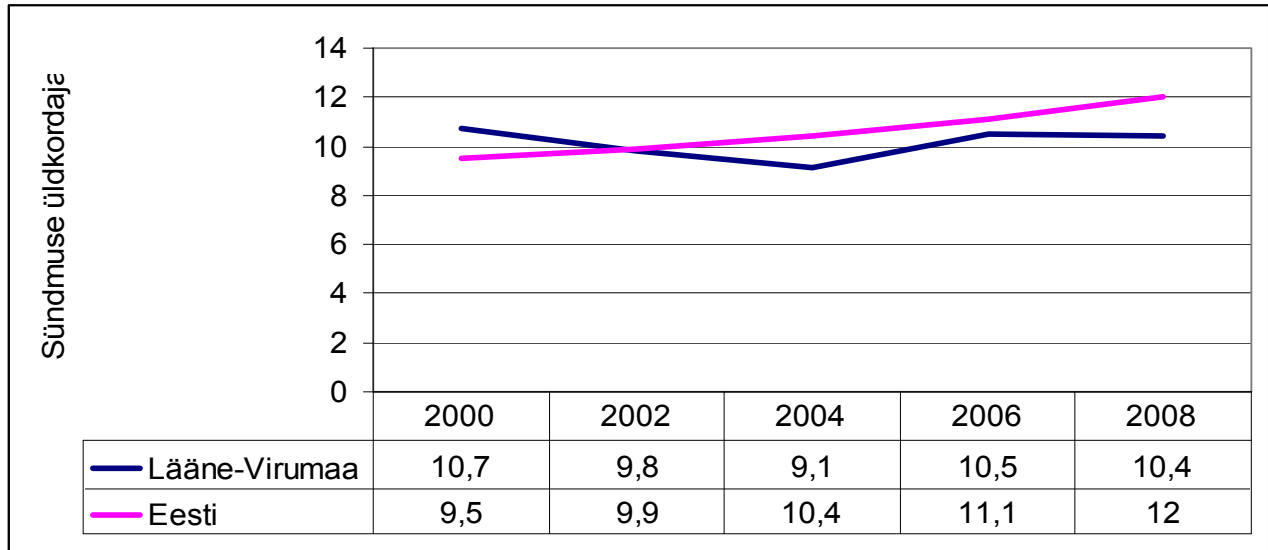
Sündivus on olnud Lääne-Virumaal viimasel neljal aastal tõusuteel: rahvastikuregistri andmeil sündis 2008. aastal 699, 2006. aastal 712 ja 2004. aastal 606 last.

Aasta	2000	2002	2004	2006	2008
Poisid	375	322	314	366	371
Tüdrukud	350	334	292	346	328
Kokku	725	656	606	712	699

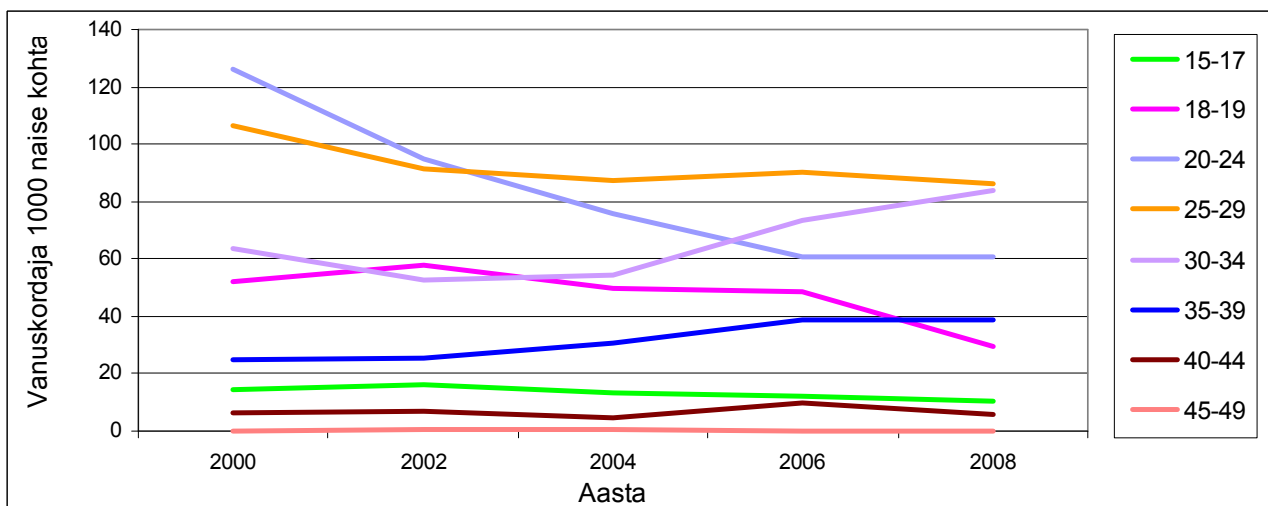
Tabel 4. Sündivus Lääne- Virumaal. Allikas Eesti Statistikaameti Statistika andmebaas

Joonis 5. Elussünnid ema vanuse järgi. Allikas Tervise Arengu Instituudi andmebaas

Joonis 6. Sündimuse üldkordaja 1 000 inimese kohta. Allikas Eesti Statistikaameti Statistika andmebaas

Joonis 7. Vanuskordaja 1000 naise kohta Lääne- Virumaal. Allikas Tervise Arengu Instituudi andmebaas

Sündimus on kõikide vanusegruppide lõikes langenud, seda nii teismeliste kui ka üle 40.a. sünnitajate osas. Tõusutendentsi näitab 30-34.a. ja 35-39.a. vanusegrupp. Tugevalt on langenud 20-24.a. sünnitajate arv. Selles vanuses õpitakse kõrgkoolis ning tegeletakse karjääriplaneerimisega. Ilmselt on tegu ka teadliku raseduse planeerimisega.

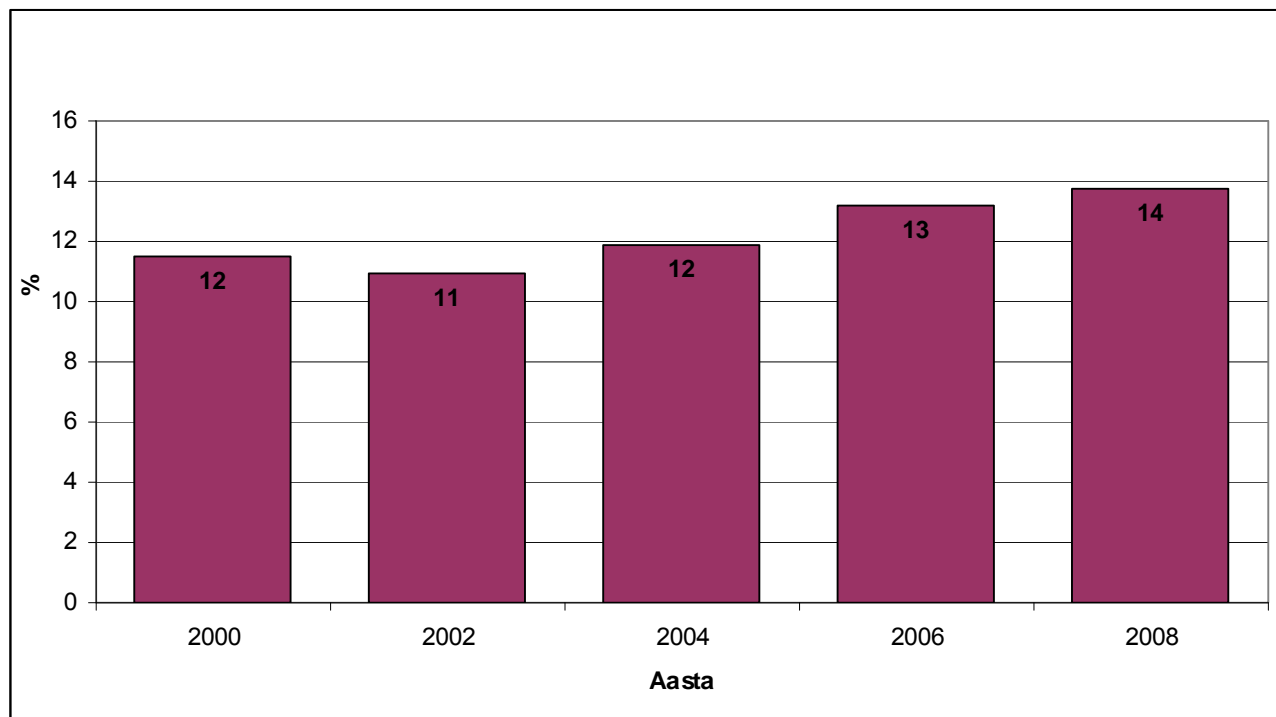
1.6. Abordid Lääne-Virumaal

Indikaator	2000	2002	2004	2006	2008
Arv	600	535	582	522	519
Abordimäär	82	83	95	78	77
Abortiivsuskordaja	38	33	36	31	31

Tabel 5. Abortide arv Lääne- Virumaal. Allikas Tervise Arengu Instituudi andmebaas

Abortide arv on küll veidi vähenenud, kuid siiski liiga suur. Tänapäeval on rasedusest hoidumiseks väga palju erinevaid võimalusi. Teavitussüsteemi parandamine noorte hulgas.

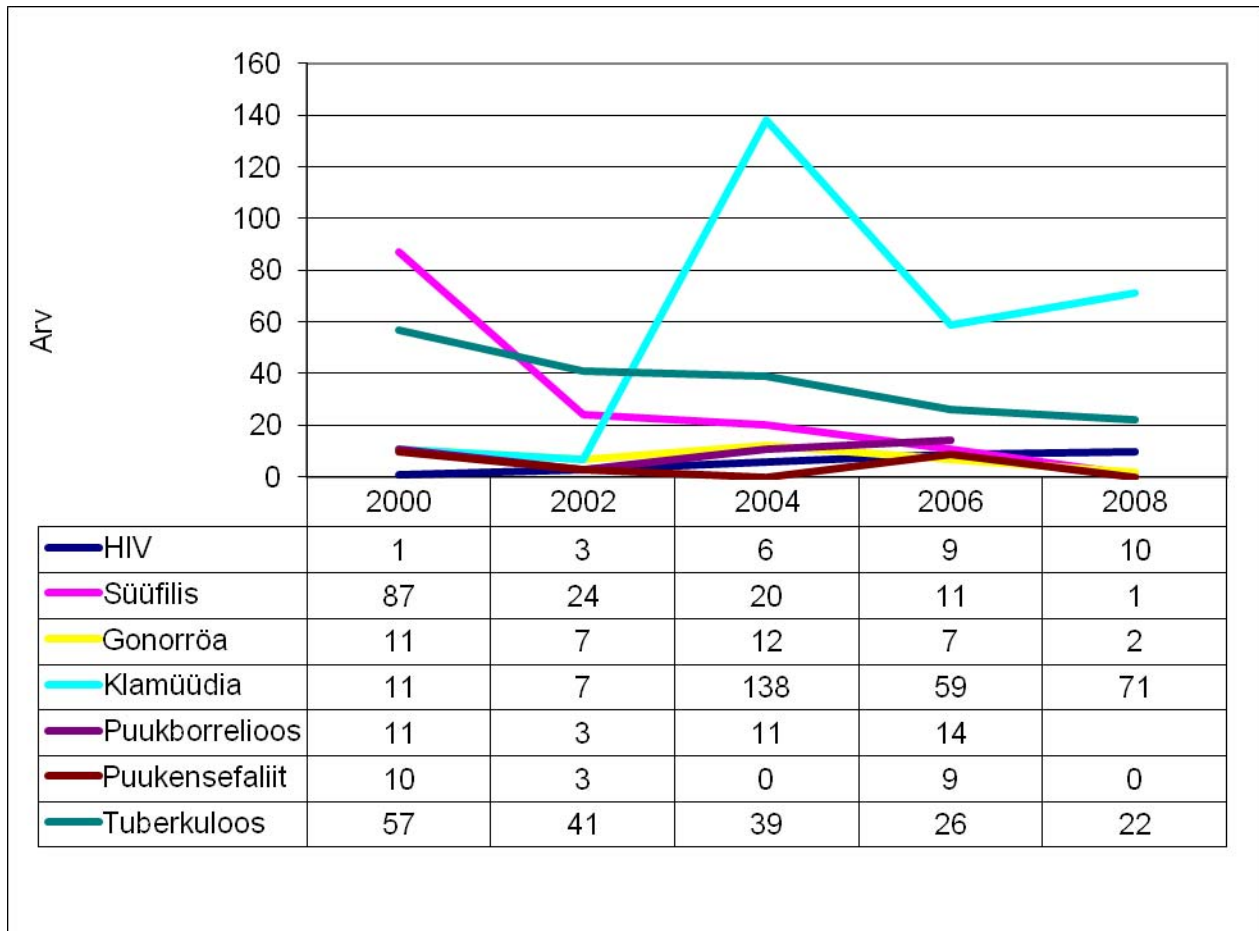
1.7. Suitsetamine ema raseduse ajal.

Joonis 8. Suitsetamine ema raseduse ajal. Allikas Tervise Arengu Instituudi andmebaas

Suitsetamine raseduse ajal on aastate lõikes tõusnud. Vajadus oleks uurida, mis vanuses ja millise haridustasemega suitsetavad rasedad on. Tõhustada teavitustööd koolides ja muudes noori koondavates organisatsioonides.

1.8. Esmashaigestumine nakkushaigustesse

Joonis 9. Esmashaigestumuskordaja nakkushaigustesse 100 000 elaniku kohta Lääne-Virumaal. Puukborrelioosi kohta 2008. aastal andmed puuduvad. Allikas Terviseameti andmebaas

Nakkushaigused on aastate lõikes vähenenud. 2004. aastal on klamüüdiasse (Clamidia trachomatis) haigestumise tõus seotud diagnoosimise meetodite muutumisega täpsemaks ja efektiivsemaks, aga hilisem tõus 2008.a. on seotud haigestumiste sagenemisega.

Esmashaigestumised	2000	2006	2007	2008
Nakkus- ja parasiithaigused	8 477	6 443	5 963	5 875
Healoomulised kasvaja	1 914	1 077	1 231	1252
Vere ja vereloomeelundite haigused	484	411	419	386
Sisesekretsioonihai gused	2 196	1 386	1 557	1 488
Vereringeelundite haigused	4 888	2 922	3 489	3 427
Hingamiselundite haigused	62 428	35 692	27 297	32 965
Seedeelundite haigused	5 612	4 707	4 433	4 196
Kuse- ja suguelundite haigused	13 940	10 298	9 672	9 929
Naha ja naha aluskoe haigused	10 298	6 747	6 886	5 053
Lihaskonna ja sidekoe haigused	9 447	7 484	7 602	8 237
Vigastused ja mürgistused	17 150	10 781	11 932	11 686

Tabel 6. Esmashaigestumised aastate lõikes Lääne-Virumaal. Allikas Lääne-Viru Maavalitsus, tervishoiuasutuste aastaaruanded

Esmashaigestumiste arv aastate lõikes on vähenenud nakkus- ja parasiithaiguste, vere ja vereloomeelundite haiguste, sisesekretsioonihaiguste, , seedeelundite ja naha ja naha aluskoe haiguste osas. Hingamiselundite haigustesse haigestumine on taassuurenema hakanud. Suurenenud on healoomulistesse kasvajatesse, kuse- ja suguelundite, lihasluukonna ja sidekoe haigustesse ning vigastuste ja mürgistuste arvandmelised näitajad.

Võrreldes vigastustega seotud ravijuhtude arvu, on näha langust, kuid on maakonniti erinev, nagu nähtub alljärgnevast tabelist.

Näiteks Harju- (sh Tallinnas), Lääne-, Pärnu- ja Tartumaal (sh Tartu linn) on viimasel kolmel aastal pöördumiste arv vähenenud. Rohkem pöördumisi on Võru-, Valga-, Viljandi- ja Lääne-Virumaal.

Maakond	2006	2007	2008
Harju (sh Tallinn)	82 260	80 232	79 080
Pärnu	12 460	12 120	11 745
Hiiu	1 303	1 376	1 370
Rapla	4 554	4 651	4 632
Ida-Viru	26 332	26 833	25 380
Saare	4 787	4 896	4 700
Jõgeva	4 899	4 954	4 883
Tartu (sh Tartu linn)	22 117	21 659	20 701
Järva	4 535	4 795	4 689
Valga	3 827	4 010	3 875
Lääne	3 092	3 074	3 009
Viljandi	5 718	6 122	6 159
Lääne-Viru	8 189	8 543	8 655
Võru	4 690	4 816	4 906
Määramata	22	24	41

Tabel 7. Vigastustega seotud ravijuhtude arv aastatel 2006-2008. Allikas Eesti Haigekassa statistika

Kahjuks puuduvad maakondades täpsemad ja põhjusi kirjeldavad andmed. Nende saamiseks tuleb analüüsida oma maakonna vigastuste suremuse juhtumeid ja tervishoiuasutustesse pöördumise põhjuseid traumade tõttu kvalitatiivselt, et selgitada õnnetustega seotud asjaolusid ja planeerida strateegilist sekkumist.

	2006	2007	2008
Traumade arv	8103	8798	8788
...sh lastega		1750	1813

Tabel 8. Traumatismi statistika Lääne-Virumaal 2006-2008 Allikas Rakvere Haigla

	2006	2007	2008
Tööõnnetused kokku		376	448
....sh surmaga lõppenud		3	4
....sh rasked tööõnnetused		101	78

Tabel 9. Tööõnnetuste statistika Lääne-Virumaal 2006-2008. Allikas Rakvere Haigla

Üldine traumade hulk jäi 2008. aastal võrreldes 2007. aastaga samale tasemele, järsk tõus võrreldes 2006.aastaga on peatunud. Kahjuks jätkub kuni 14-aastaste laste traumade arvu kasv: 1 750 juhtumit 2007.a ja 1 813 juhtumit 2008.a, s.o juurdekasv 63 juhtumi võrra. Poiste ja tüdrukute suhe on jäänud praktiliselt samaks: vastavalt 10:7 ja 11:7.

Jätkuvalt kõrge ja tõusutendentsiga tööõnnetuste arv: 2007. aastal 376 tööõnnetuse juhtude arv kasvas 448ni 2008. aastal, juurdekasv 79 juhu võrra. Neist surmaga lõppenud tööõnnetusi 3 juhtu 2007.a. 4 juhtu 2008.a. Vaid raskete tööõnnetuste osakaalu langus 101 juhult 2007.a. 78 juhule 2008.a.

Lääne- Virumaa liiklusstatistika

2008.aasta oli liikluses hea aasta. Veerandi võrra vähem inimesi sai liikluses vigastada, hukkunute arv vähenes koguni kolmandiku võrra. Ka lapsi sai vähem kannatada. Eestis toimus inimkannatanutega liiklusõnnetusi 2008.a. kokku 1858, mida on võrreldes 2007.a 592 õnnetuse vähem. See on viimase 50 aasta väikseim liiklusohvrite arv, mis vastab 1950. aastate algul Eesti liikluses hukkunute arvule. Eestis kokku hukkus liiklusõnnetustes 2008.a. 132 (2007.a 196) inimest ning vigastada sai 2386 (2007.a 3271) inimest. Lääne-Virumaal toimus 2008.a 105 liiklusõnnetust (2007.a 148), kus hukkus 10 (2007.a 17) ning sai vigastada sai 143(2007.a 231) inimest.

2008. aastal oli inimkannatanutega liiklusõnnetusi joores mootorsõidukijuhtide osalusel Lääne-Virumaal kokku 26 (2007.a 48), hukkunuid 5 (2007.a 9), vigastatuid oli 44 (2007.a 87). Tendents on küll languse suunas, kuid võib väita, et problem joores mootorsõidukijuhtidega on siiani teravalt päevakorral. Lastega juhtuvaid liiklusõnnetusi registreeriti 2008.a. 236 (2007.a 336), milles sai viga 269 (2007.a 382) last ja hukkus 3 (2007.a 8) kuni 15-aastast last. Hukkunud kaks last olid autos kaassõitjatena. Kolmveerand eelkooliealistest lastest saavad vigastada või surma liiklusõnnetustes, mille tekitas autot juhtiv omaenda ema või isa.

1.9. Surmad Lääne- Virumaal

Surmaakte koostati 2008. aasta statistikaameti andmetel kokku 917, neist 477 meestele ja 440 naistele (rahvastikuregistri andmetel suri maakonnas inimesi rohkem (924).

Erinevad allikad annavad erinevaid andmeid, nt Statistikaameti andmeil suri 2008.a maakonnas 930 inimest. Statistikaameti andmeil oli neist mehi 489 (53%) ja naisi 441 (47%), maal 55% ja linnas 45%.

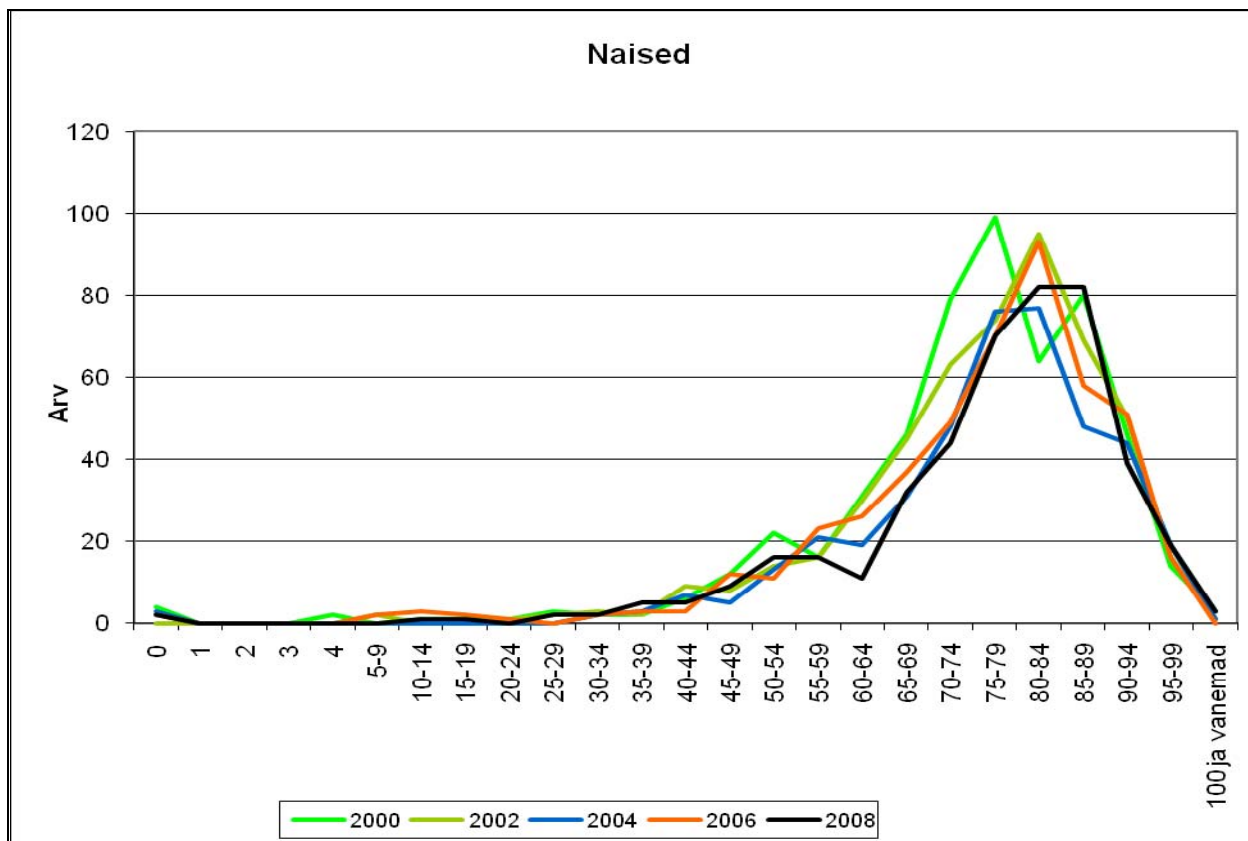
Peamised surmapõhjused olid südame- ja veresoonehaigused (55%) ning vähktõbi (20%). Enesetappe oli 2008.aastal 22 (2007.aastal 17, 2006.aastal 12) ja tapmisi 4 (2007.aastal 2). Surnute hulgas oli neli alla üheaastast last (2 poissi ja 2 tüdrukut), 15-19aastasi noori suri 7, 19-50aastasi mehi 50, naisi 15.

Vanus		0	1	2	3	4	5-9	10-14	15-19	20-24
2000	Mehed	7	0	0	0	0	3	1	2	2
	Naised	4	0	0	0	2	0	1	1	1
2002	Mehed	1	1	1	0	0	2	0	6	2
	Naised	0	0	0	0	0	2	0	0	1
2004	Mehed	6	1	0	0	0	0	0	6	4
	Naised	3	0	0	0	0	0	0	0	0
2006	Mehed	2	1	0	0	0	0	2	6	4
	Naised	2	0	0	0	0	2	3	2	1
2008	Mehed	2	0	0	0	0	0	0	6	3
	Naised	2	0	0	0	0	0	1	1	0

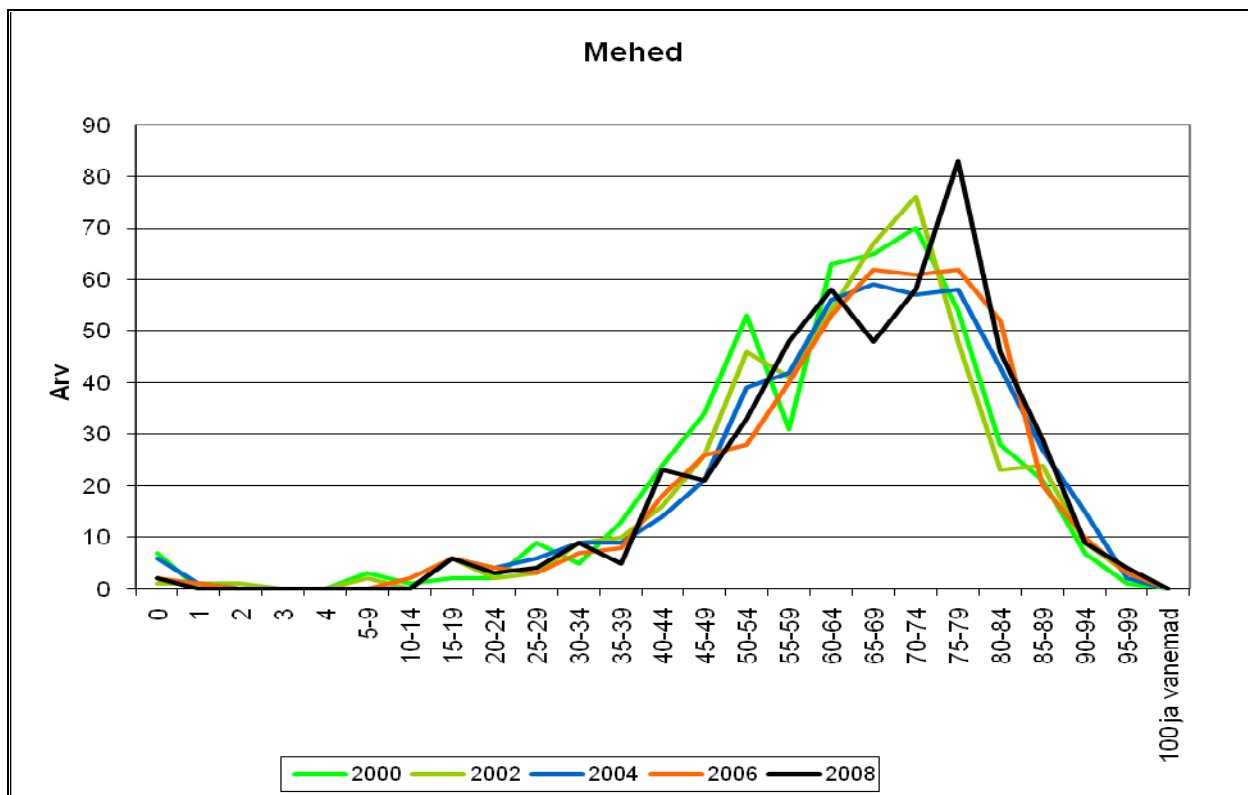
Vanus		25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69
2000	Mehed	9	5	13	24	34	53	31	63	65
	Naised	3	2	2	6	12	22	16	31	46
2002	Mehed	3	9	10	16	26	46	41	54	67
	Naised	2	3	2	9	8	14	16	30	45
2004	Mehed	6	9	9	14	21	39	42	56	59
	Naised	0	2	3	7	5	13	21	19	31
2006	Mehed	3	7	8	18	26	28	40	53	62
	Naised	0	2	3	3	12	11	23	26	37
2008	Mehed	4	9	5	23	21	33	48	58	48
	Naised	2	2	5	5	9	16	16	11	32

Vanus		70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95-99	100+	Kokku
2000	Mehed	70	54	28	21	7	1	0	493
	Naised	79	99	64	80	46	14	3	534
2002	Mehed	76	48	23	24	9	3	0	468
	Naised	63	74	95	69	50	16	1	500
2004	Mehed	57	58	43	27	15	2	0	474
	Naised	48	76	77	48	44	19	1	417
2006	Mehed	61	62	52	20	10	3	0	468
	Naised	49	70	93	58	51	16	0	464
2008	Mehed	58	83	46	29	9	4	0	489
	Naised	44	70	82	82	39	19	3	441

Tabel 10. Surmad soo ja vanuse järgi. Allikas Eesti Statistikaameti Statistika andmebaas

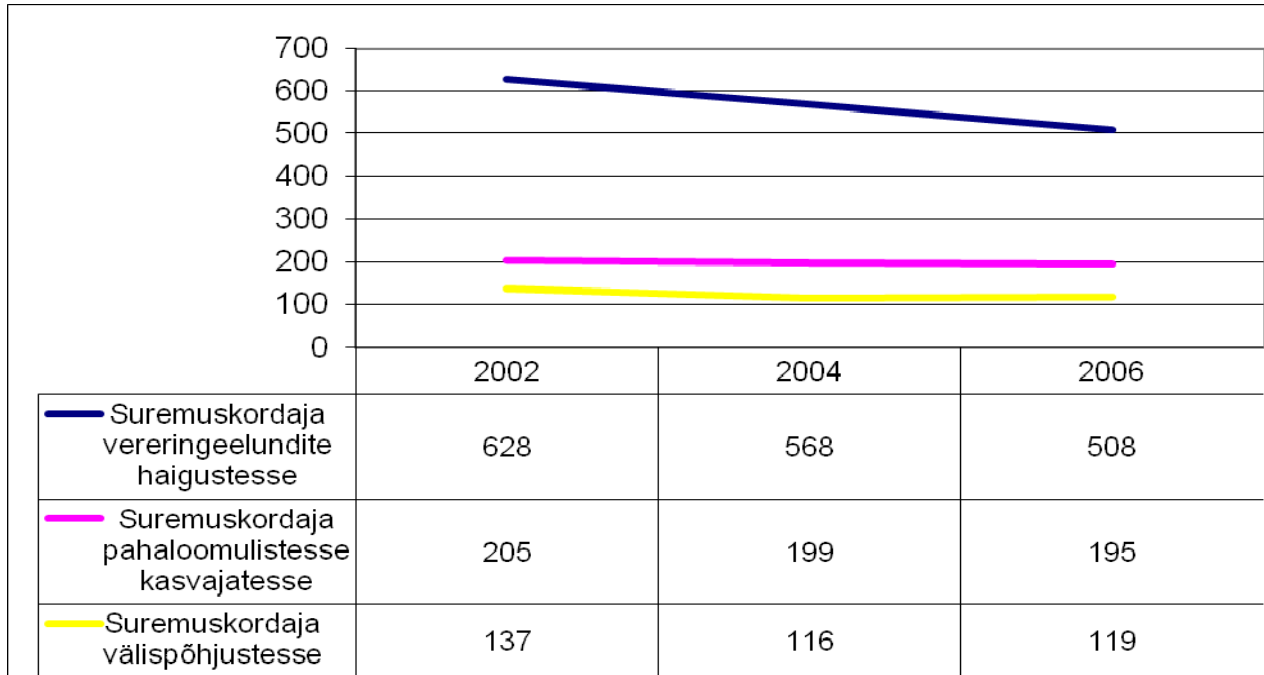

Joonis 10. Surmad soo ja vanuse järgi, naised. Allikas Eesti Statistikaameti Statistika andmebaas

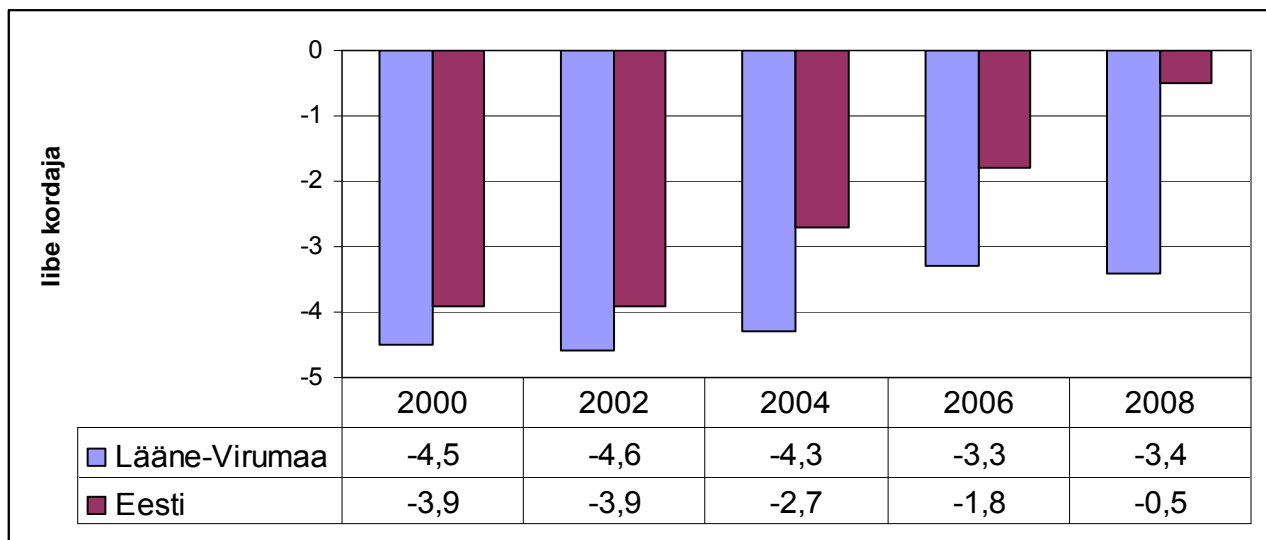
Joonis 11. Surmad soo ja vanuse järgi, mehed. Allikas Eesti Statistikaameti Statistika andmebaas

Võrreldes meeste ja naiste suremust vanuselisest aspektist, selgub, et valdavas osas jõuavad naised pensioni ikka, kusjuures viimastel aastatel pensioniea saabumisega naiste suremus teeb järsu kõvera ja isegi väheneb. Meestel on aastate lõikes vaadatuna esimene suremuse suurenemine juba noorukiea saabumisel, alates 35. eluaastast on aga pidev tõusutendents, mis jätkub isegi pensionieas. Seega, täiselujõus meeste suremuse põhjustele tuleb tähelepanu pöörata ja kavandada vastavaid sekkumistegevusi.

Joonis 12. Suremuskordaja. Allikas Eesti Statistikaameti Statistika andmebaas

1.10. Loomulik iive

Joonis 13. Iibe kordaja Allikas Eesti Statistikaameti Statistika andmebaas

Loomulik iive on jätkuvalt negatiivne, hoolimata sellest, et näitab vähenemise märke.

1.11 Lääne- Virumaa rahvastiku ränne

Lääne-Viru Maavalitsus on alates 2005. aastast uurinud maakonna elanikkonna rännet ja seda elukoha registreerimise andmete alusel, kuna see on olnud kõige kättesaadavam. Siiski tasub nende numbrite jälgimisel arvestada, et statistiliseks töötamiseks sobilikke kõiki andmeid kogu Eestit katva siserände kohta pakub praegu ainult rahvastikuregister. Usaldusväärsemate rändeandmete tarvis on vaja ära oodata 2011.aastal toimuva rahvaloenduse tulemused. Seisuga 01.01.2009 saabus Lääne-Virumaale 1067 (aasta tagasi 1014) ja lahkus Lääne-Virumaalt 1416 (2007.a 1349) inimest, rändesaldo miinus 349 (2007.a miinus 335) inimest. Kolmel viimasel aastal pole väljaränne maakonnast oluliselt suurenenud. Nii nagu Eesti tervikuna, on ka Lääne-Virumaal olnud siserände peamiseks suunaks jätkuvalt Tallinn ja selle ümbrus.

Teiseks rändesuunaks on tõusnud välismaale minek: 2008. aastal lahkus välisriiki kokku 349 inimest, välisriigist saabujaid oli 108. Aastal 2007 lahkus välismaale 257 inimest ja tuli välismaalt maakonda 92. Tartu maakonnast tulijaid oli 77, meilt sinna lahkujaid 106. Jätkuvalt on tulijaid Ida-Virumaalt meie maakonda enam kui siit sinneriiki elama asujaid. Aktiivsem liikumine Lääne-Virumaal ongi toimunud lisaks Ida-Virumaale ka Järva ja Jõgeva maakonna vahel. Tavapärase on maakonda aadressita saabujate küllalt suur arv (2008.a 100).

Ränne vanusegruppide kaupa 2008. aastal

Rahvastikusündmused on oma intensiivsuse poolest enamasti vanusest sõltuvad. Rändeintensiivsus on tavaliselt kõrgeim 20–29-aastaste seas õpingute, tööelu alguse ja pere loomise tõttu. Noortel ei ole sageli kinnisvara, vaid nad elavad lühiajaliselt erinevatel üüripindadel. Maavalitsus on vaadelnud rännet eraldi 18-23aastaste, 24-45aastaste ja 64aastaste ja vanemaealiste hulgas. Need vanusegrupid moodustasid sisserändest 53% ja väljarändest 63%. Kahes nooremas vanusegrupis oli maakonnast lahkujaid rohkem kui siia saabujaid. Jätkuvalt rändavad aktiivsemalt 24-45aastased. Kui varem iseloomustas seda vanusegruppi naiste rändeaktiivsus, siis viimastel aastatel on rändama hakanud ka mehed. Domineerib jätkuvalt väljaränne: maakonda tuli mujalt 409 inimest (188 meest, 221 naist) ja lahkus väljapoole maakonda elama 664 inimest (335 meest ja 329 naist), rändesaldo miinus 255; sh Harjumaalt 142 ja Harjumaale 304 inimest (Tallinnast 93, Tallinnasse 213), välismaalt 50 ja välismaale 174 inimest, mujale vähem.

Noorte, 18-23aastaste rändesaldo 2009. aasta algul: maakonda 98, mujale 176 inimest, kusjuures naised ligi kolm korda enam kui mehed. 2007. aastal oli vaid iga viies mujale kolinu selles vanusegrupis mees.

Aktiivsem oli ränne Harju maakonna vahel, järgnes ränne välisriiki ja Tartu maakonda. 64-aastaste ja vanemate vanusegrupis oli siiasaabujaid 66 ning siit mujale asunuid 59. Maakonnasisene ränne 2008. Omavalitsused ei kaota elanikke mitte ainult teistele maakondadele. Aktiivne ränne toimub ka maakonna sees. Jätkuvalt on peamine tõmbekeskus Rakvere linn, kuhu saabus maakonnas 230 ja lahkus mujale maakonda 282 inimest (2007.a oli saldo plussis 89 võrra). Aktiivsem liikumine toimub jätkuvalt Rakvere linna ja lähiümbruse valdade vahel. Statistikaamet on asunud viimasel aastal rändestatistikat tegema. Viimased saadaolevad andmed on 2007.a kohta. Neil andmeil sisse rändas 1926 ja välja 2332 inimest (-306), meeste rändesaldo oli -123, naiste -183.

Aasta		2000	2002	2004	2006	2008
Sisseränne	Arv	1305	1966	2275	1978	1668
	1000 elaniku kohta	19,3	29,3	34,2	29,2	24,8
Väljaränne	Arv	1293	2479	2861	2201	1846
	1000 elaniku kohta	19,1	36,9	43,0	32,5	27,4
Rändesaldo	Arv	12	-513	-586	-223	-178
	1000 elaniku kohta	0,2	-7,6	-8,8	-3,3	-2,6

Tabel 3. Rahvastiku ränne. Allikas Eesti Statistikaameti Statistika andmebaas

Probleemiks on rahvastiku ränne maakonnast välja, rändesaldo on viimastel aastatel pidevalt negatiivne, seda eriti nooremate inimeste arvel. Minnakse mujale õppima või tööle ja jäädakse sinna ka elama.

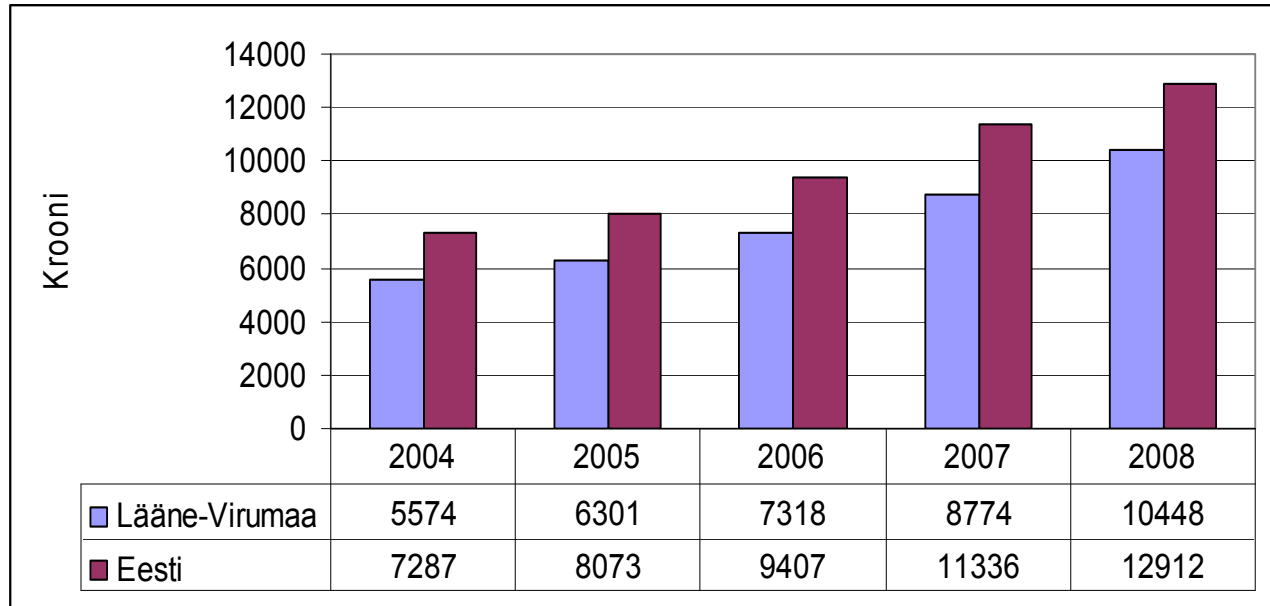
2. LÄÄNE-VIRUMAA SOTSIAALNE SIDUSUS JA VÕRDESED VÕIMALUSED

Sotsiaalse sidususe all mõistetakse ühiskonna võimet tagada iga oma liikme heaolu, ületades sotsiaalset lõhestumist ja vältides tõrjutust. Sidususel on otsene seos tervisega – mida suurem on sidusus, seda paremad on ka tervisenäitajad. Sidususe kõrge tase toetab ka sotsiaalset turvalisust, mis on omakorda oluline tervisemõjur. Sotsiaalset turvalisust iseloomustavad tööhõive, vaesuse ja kihistumise näitajad. Tõrjutud sotsiaalsete gruppide olemasolu on oluline risk rahva tervisele, seevastu võrdsed võimalused ja võrdne ligipääs teenustele suurendavad sotsiaalset turvalisust ja sidusust ning parandavad tervisenäitajaid.

2.1. Lääne-Virumaa tööturu situatsioon

2.1.1 Lääne-Virumaa keskmine brutopalk

Keskmine brutopalk kasvas majandusbuumi aastatel 2006 – 2008 tuntavalt, jõudmata siiski Eesti keskmisele tasemele. Selle põhjuseks on Lääne-Virumaal valdav traditsiooniline tootmine ja teenindus (ehitusmaterjali-, puidu- ja toiduainetööstus ning turismimajandus). 2009. aasta IV kvartali andmetel on Lääne-Virumaa keskmine brutopalk suuruselt 9. kohal. 2008. aasta IV kvartaliga võrreldes on see langenud 7,6 %. Ka langus on olnud Eesti keskmisest kuni 6,5 % suurem.

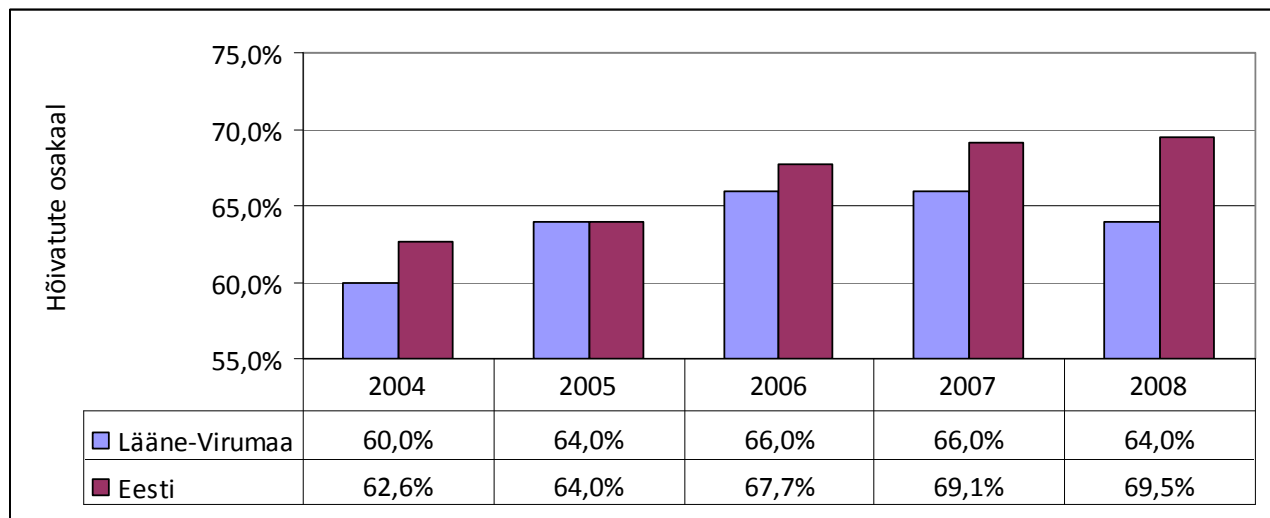

Joonis 14. Keskmine brutotulu Lääne- Virumaal. Allikas Lääne- Viru maakonna aastaraamat 2008

2.1.2 Hõivatud

Aastatel 2004 – 2008 kõikus hõivatute arv 25 100 ja 29 100 vahel, sõltudes peamiselt tööjõuturule sisenejate arvust (töökohti oli piisavalt). Järsk langus hõives toimus 2009. aastal, kui hõivatute arv vähenes eelmise perioodiga võrreldes 3 400 võrra (2008 – 28 800, 2009 – 25 400). Languse põhjus on töökohtade arvu vähenemine, seda omakorda põhjustas ettevõtete toodangu- ja teenusemahtude langus turgude kahanemise või kadumise tõttu.

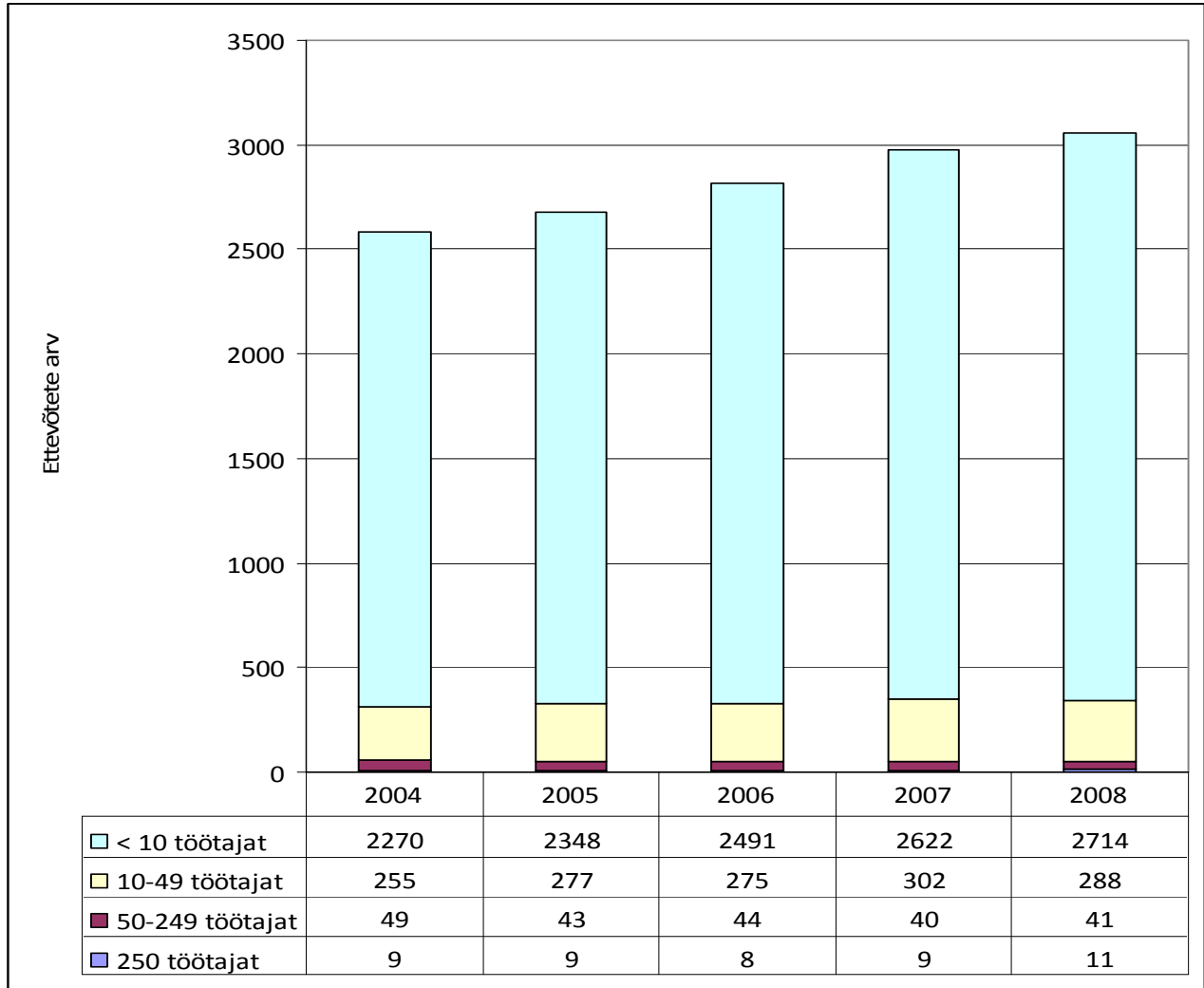
2010. aasta I kvartalis ilmnesisid esimesed majanduse elavnemise märgid. Tööturul toimunud peamine muutus on tööpakkumiste arvu suurenemine. Siiski ei ole hõives oodata kiiret olukorra paranemist, sest esmalt hakkab kasvama ettevõtete tootlikkus, seejärel töötundide arv ja viimasena palgafond.

Joonis 15. Hõivatute osakaal. Allikas Eesti Statistikaameti Statistika andmebaas

2.1.3 Lääne-Virumaa majanduslikult aktiivsed üksused/ettevõtted

Väike-, kesk- ja suurettevõtete arv on püsinud võrreldaval perioodil stabiilsena, pidevalt on kasvanud mikroettevõtete arv. Maakonna elanike ettevõtlusaktiivsus on Eesti keskmisel tasemel. Suur huvi Eesti Töötukassa ettevõtluse alustamise toetuse (52 rahastatud projekti 86 loodud töökohaga) ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse stardiabi vastu näitab inimeste valmidust võtta ettevõtlusega seotud riske ja tunnetatud vajadust luua uusi töökohti. Stardi- ja kasvutoetust on saanud 2009.aastal 9 ettevõtet.

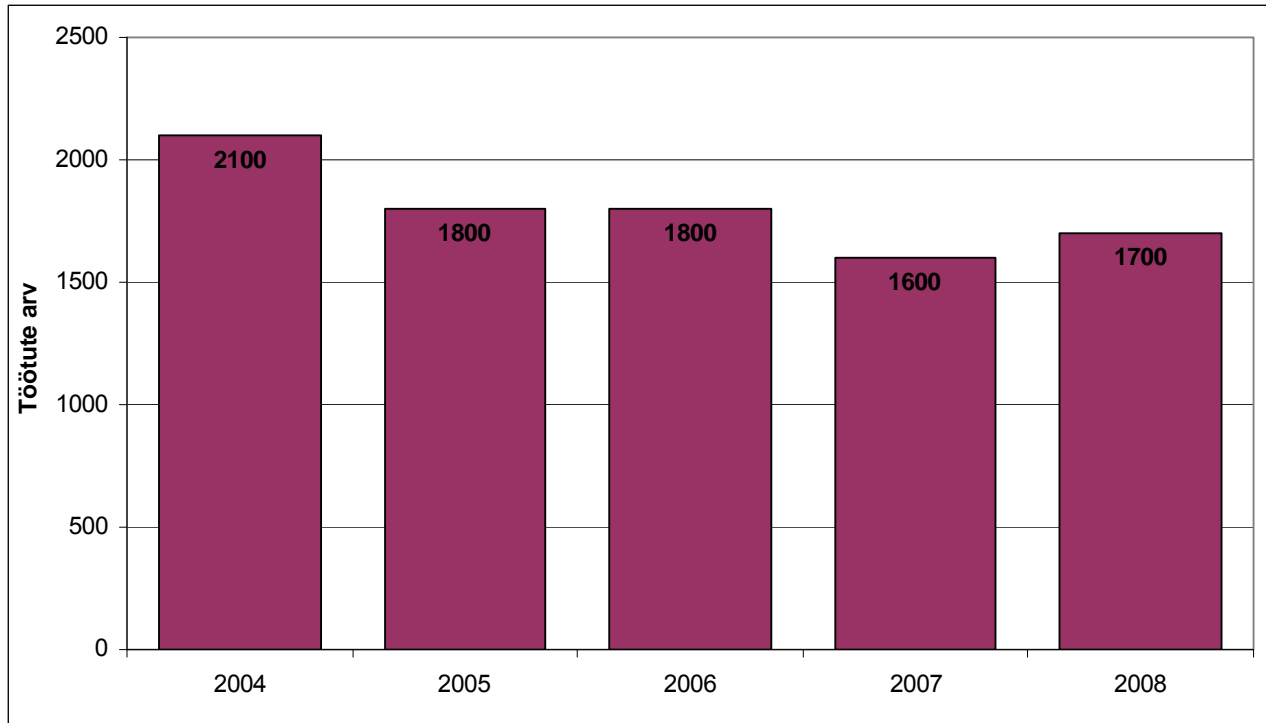
Joonis 16. Majanduslikult aktiivsed üksused/ettevõtted töötajate arvu järgi. Allikas Eesti Statistikaameti Statistika andmebaas

2.1.4 Töötus Lääne-Virumaal

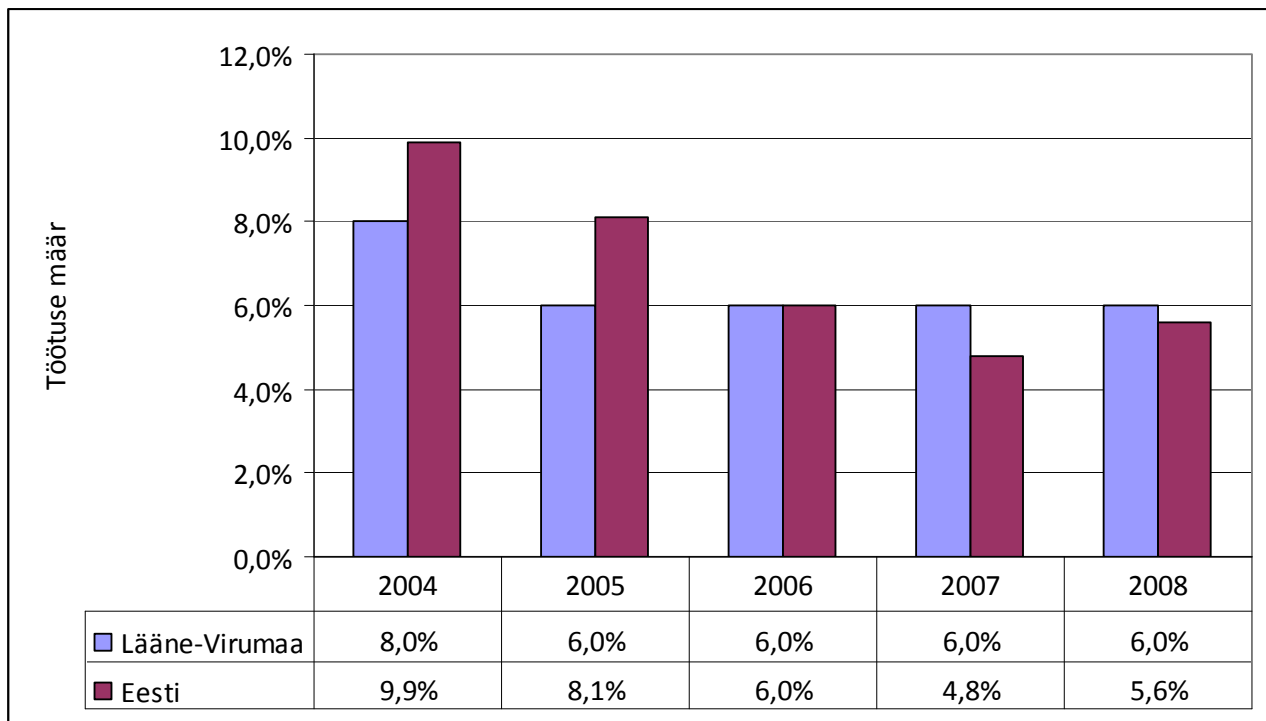
Töötuse määr on stabiilse majanduskasvu ja buumi aastatel 2004 – 2008 püsinud 5,7 – 7,5 % vahel. 2008. aastal alanud majanduslanguse mõjud avaldusid tööturul 2009. aastal, kui töötuse määr Eesti Töötukassa andmeil tõusis 12,2 %ni (Eesti keskmine – 13,3 %). Töökohad on kadunud eelkõige ehitus-, puidu-, ehitusmaterjalide tootmise- ja õmblusettevõtetes ning jaekaubanduses.

Töökohad taastuvad ehitusmaterjalide tootmises, suureneb hõive sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonnas (elanikkonna vananemise tõttu). Tööjõuturul toimub liikumine sekundaarsektorist (tööstus ja ehitus) tertsiaalsektorisse (kaubandus ja teenindus).

Prioriteetsed tegevussuunad töötuse vähendamisel on Eesti Töötukassa rakendatavad aktiivsed tööturumeetmed – tööpraktika, palgatoetus, tööharjutus, täiendõpe

Joonis 17. Töötute arv aastate lõikes Allikas Eesti Statistikaameti Statistika andmebaas

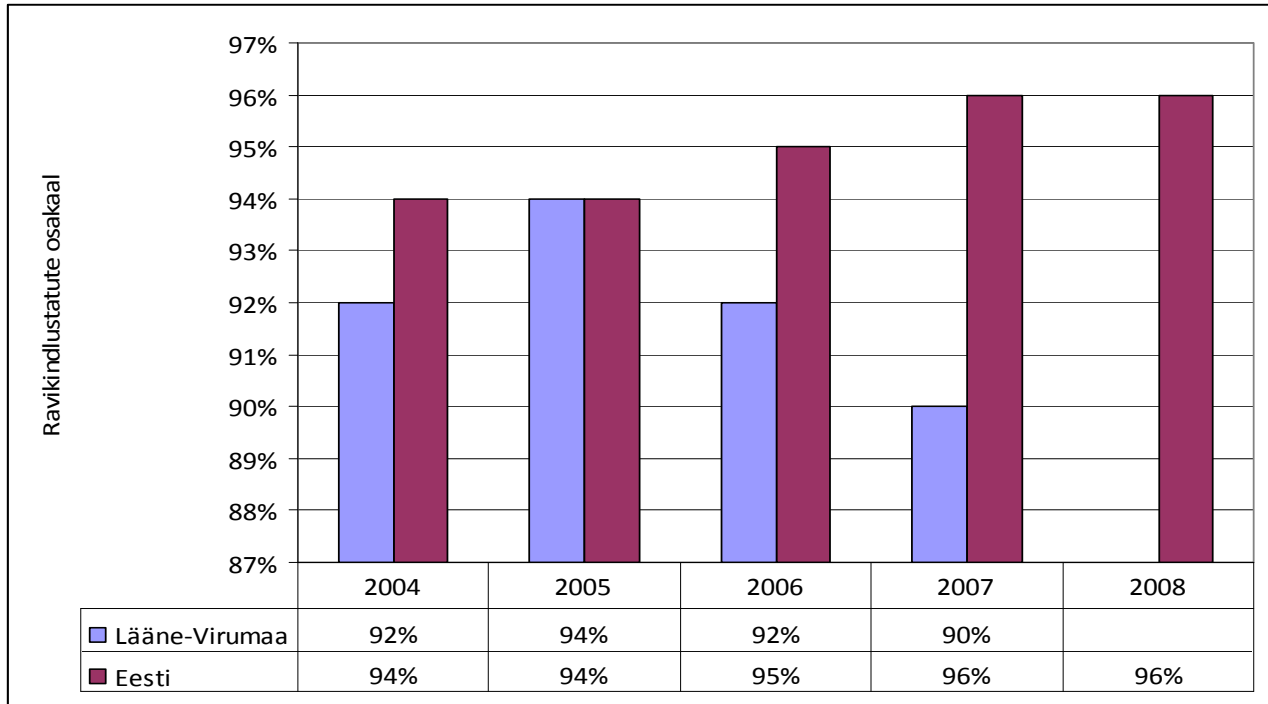

Joonis 18. Töötuse määr. Allikas Eesti Statistikaameti Statistika andmebaas

2.2. Toimetulek Lääne-Virumaa

2.2.1 Ravikindlustusega kaetud

Lääne- Virumaal on ravikindlustusega katmata 2007. aasta seisuga 10% elanikkonnast (2008.aasta andmed pole kättesaadavad). Vältimatut abi saavad siiski kõik.

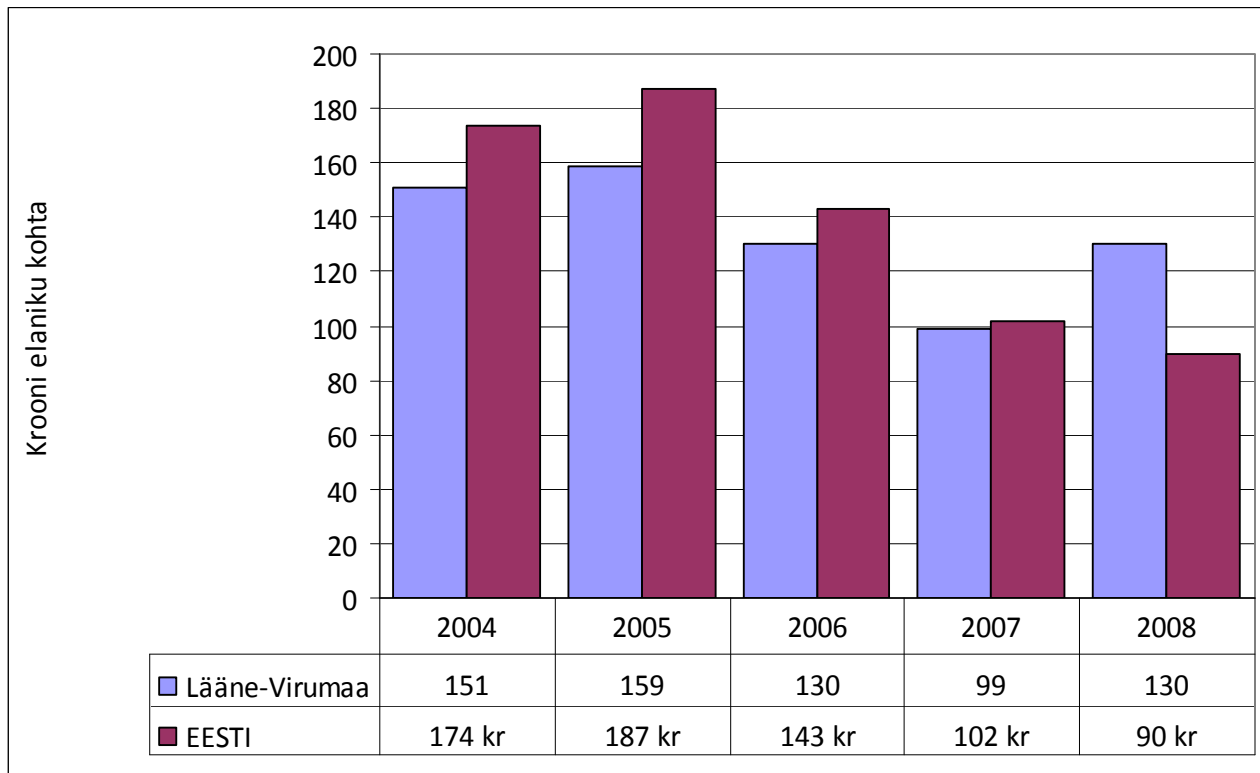

Joonis 19. Ravikindlustustuse osakaal. 2008. aasta andmed puuduvad. Allikas Eesti Haigekassa andmebaas

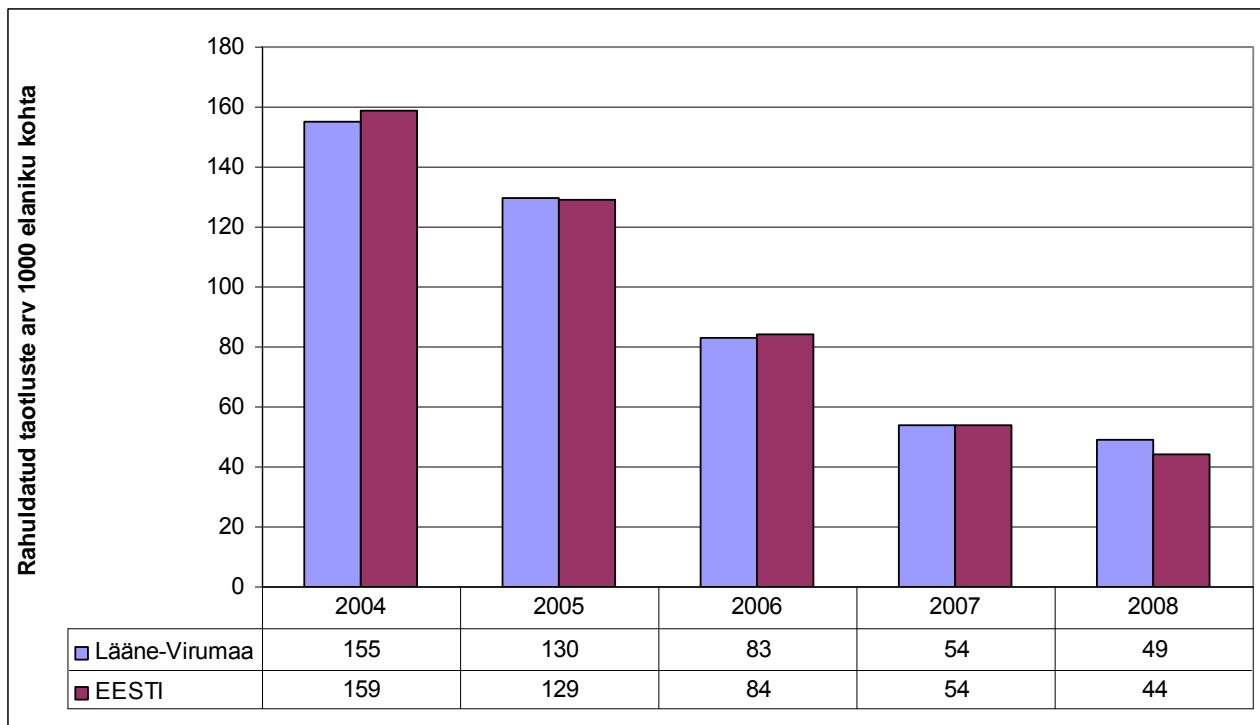
2.2.2. Toimetulekutoetused Lääne-Virumaal

Madalama sissetulekuga inimeste majandusliku olukorra hindamiseks kasutatakse sotsiaalpoliitikas absoluutse ja suhtelise vaesuse näitajaid. Absoluutse vaesuse piir määrab ära sissetuleku taseme, mis võimaldab toime tulla konkreetses keskkonnas. Suhteline vaesus näitab sissetuleku jaotumise ebaühtlust väiksema sissetulekuga inimeste seas. Toimetulekutoetuse maksmise peamine eesmärk on kindlustada kõigi elanike toimetulek teatud tasemel. Toimetuleku suurus 2009. aastal 191 krooni elaniku kohta

Toimetulekupiir 2009. aastal 173 krooni elaniku kohta.

Joonis 20. Toimetulekutoetuse suurus aastate lõikes. Allikas Eesti Statistikaameti Statistika andmebaas

Joonis 21. Rahuldatud taotluste arv aastate lõikes. Allikas Eesti Statistikaameti Statistika andmebaas

Kui 2004-2007 oli maakonnas toimetulekutoetuse väljamaks toimetuleku tagamiseks langevas tendentsis, siis alates 2008.aastast algas keskmine väljamaksu tõus ühe elaniku kohta, 2009.a. aga maksti riigieelarve vahenditest toimetulekutoetuseks välja juba oluliselt rohkem raha, elaniku kohta 61 krooni enam kui 2008. aastal. Toimetulekupiiri väljamaks ühe elaniku kohta aastas tõusis maakonnas samuti 2009.aastal oluliselt, olles 2008.aastal 76 krooni elaniku kohta, 2009.a. aga juba 173 krooni elaniku kohta.

2009. aastal tõusis oluliselt rahuldatud taotluste arv 1 000 elaniku kohta – 129 taotlust, võrdluseks 2008. aastal oli taotlusi ainult 49. Seega näitab toimetulekutoetuse väljamaksu suurenemine paralleelsele meie praeguse suurima probleemiga, mis on töötuse kiire kasv ja abivajaduse suurenemine.

2.2.3. Puuetega inimesed

Protsentuaalselt omab maakonna puuetega inimeste arv elanikkonnast stabiilset osakaalu ja on 4% piires 2004-2008. aasta lõikes. Kuid arvuliselt on täiskasvanud puuetega inimeste toetuse saajate arv aasta-aastalt kasvanud, sama tendents on puudega lapse toetuse saajate osas.

Puuetega inimesi, s.t. inimesi, kellel on ametlikult kehtiv puue ehk Sotsiaalkindlustusameti arstliku ekspertiisikomisjoni poolt määratud puude raskusaste, oli Eestis 2009. aasta alguse seisuga üle 11 8000 isiku ehk 8,8% kogu rahvastikust. Suures osas on tegemist eakate inimestega – 59% kõigist puuetega inimestest on vähemalt 63-aastased.

Esimest korda registreeritud puuetega inimeste arv Eestis oli 2008.aastal mõnevõrra väiksem kui varasematel aastatel (1 4828 inimest), 2006.a. oli see arv 18300 inimest. Pooled registreeritustest olid vanaduspensioniealised, lapsi oli 9% ja tööealisi 41%. Töövõimetuspensionäre on Eestis 2009.a. alguses natuke üle 18% pensionisaajatest.

Aasta	2004	2005	2006	2007	2008
Arv	2358	2439	2523	2605	2695
Osakaal	4%	4%	4%	4%	4%
Eesti			113009	115354	117646
Osakaal rahvastikust			8%	9%	9%

Tabel 11. Puuetega inimeste arv ja osakaal tööealiste elanike arvust. Allikas Eesti Statistikaameti Statistika andmebaas

2.3. Kaasatus kogukonna tegevustesse

2.3.1. Kogukonna motivaatorid

Maakonna elanike aktiveerimiseks on ellu kutsutud mitmeid motiveerivaid tegevusi, mis võimaldavad tunnustada inimesi, kes oluliselt mõjutavad paikkonna eluolu. Tunnustuse eesmärk on väärtustada ning avaldada avalikku tähelepanu ühele või mitmele Lääne- Virumaa elanikule, kes oma tööalase või ühiskondliku tegevusega on silma paistnud maakondlikult mingi valdkonna arendamisel.

Kõrgeimaks tunnustuseks Lääne- Viru maavanema poolt välja antav teenetemärk „Lääne- Virumaa kuldne vapimärk. Vapimärk antakse inimesele, kes on oma töö ja tegevusega eriti silmapaistvalt kaasa aidanud maakonna arengule.

Lisaks vahendab maavanem mitmete riiklike tunnustamiste koordineerimist ja auhindade väljastamist.

Iga - aastaseks tunnustuseks ja tänuks on ka “Aasta õpetaja” valimine, Samuti valitakse igal aastal “Kaunis Kodu”, “Aasta kultuuripärl”, “Aasta sportlane” jne.

2.3.2. Elanike kaasamine

Lääne- Viru maakonnas on loodud mitmeid võimalusi elanike kaasamiseks erinevatesse otsustusprotsessidesse. Inimesed on kaasatud kogukonna tegevustesse läbi erinevate ühingute, seltside, kolmanda sektori ühenduste, survegruppide, vabatahtlike tegevuste jms kaudu. Kes omakorda läbi erinevate institutsioonide on kaasatud Lääne- Viru Maavalitsuses järgnevate komisjonide töösse, esindamaks oma teadmisi ja arvamust, tagamaks maakonna ühtlast arengut:

- Regionaalsete investeeringutoetuste andmise programmi maakondlik komisjon
- Lääne- Viru maakonna ühistranspordi komisjon
- Lääne- Viru maakonna valimiskomisjon
- Lääne- Viru maakonna erivajadustega õpilaste nõustamiskomisjon
- Lääne- Viru maavanema antavate teenetemärkide andmise komisjon
- Kohaliku omaalgatuse programmi maakondlik komisjon
- Lääne- Viru maakonna tervisenõukogu
- Lääne- Viru maakonna alaealiste komisjon
- „Külade taastamine ja arendamine“ hindamiskomisjon
- Lääne- Viru maakonna avatud noortekeskuste projektikonkursi korraldamise komisjon
- Lääne- Viru maakondliku arendustegevuse programmi komisjon
- Lääne- Viru maakonna tehniliste abivahendite ekspertkomisjon
- Lääne- Viru maakonna spordinõukogu
- Maaelu arengukava toetuse meetme 1.1 "Koolitus- ja teavitustegevuse toetus" maakondlik komisjon
- Külade uuendamise ja arendamise investeeringutoetuse maakondlik komisjon
- Lääne- Virumaa külade võrkpalli turniir
- Parim täiskasvanud õppija, koolitaja (kool või koolitusfirma) ja õpetaja (toimub Täiskasvanud Õppija Nädala (TÕN) raames.
- Aasta noorsootõtaja ja aastate noorsootõtaja
- Lääne- Viru maakonna kõige sportlikum pere
- Aasta vabatahtlik spordiaktivist
- Lääne- Viru maakonna kõige sportlikum eakam inimene
- Lääne- Viru maakonna kõige sportlikum omavalitsus
- Lääne- Viru maakonna kõige sportlikum küla
- Kõige sportlikum asutus-ettevõtte Lääne- Viru maakonnas
- Lääne- Viru maakonna kõige sportlikum kool

2.3.3. Naabrivalve piirkondade arv

Naabrivalve on rahvusvaheline liikumine, mis eelkõige seondub kuritegevuse ennetusega, kuid ühenduse peamiseks tegevuse eesmärgiks on tegeleda turvalisuse ja heakorraga laiemas mõistes.

Naabrivalve liikumisega liitumine julgustab inimesi teatama tähelepanekutest ja korrarikkumistest, millesse nad seni ei sekkunud. Inimestele annab see turvatunnet, kui nad teavad, et häda korral ei jää naaber ükskõikseks pealtvaatajaks.

2009.a lõpuseisuga on naabrivalve tegevusega alustanud 15 naabrivalvepiirkonda üheksas omavalitsuses. Ettevalmistustööd käivad veel kahes omavalitsuses, Väike- Maarjas ja Rägaveres. 2009.a lõpus liitus naabrivalvega Uudeküla, Tamsalu vallas, naabrivalvesse kaasati 25 kodu. Aktiivsust on üles näidanud Vihula vald, kuhu tänase päevani on moodustatud 2 naabrivalve piirkonda kuid jätkub veel huvilisi. Ainsad omavalitsused, kus ei ole veel naabrivalve piirkondi ametlikult moodustatud või eeltööd tehtud on Kadrina, Rakke, Viru-Nigula vald ja Kunda linn.

2.3.4. Kultuurielus osalemise ja kultuuri tarbimise võimalus

Elanikel on võimalus tarbida järgmisi kultuuriteenuseid:

Maakonnas tegutseb 24 raamatukogu: 31 rahvaraamatukogu ja 12 haruraamatukogu. Lugejaid on kokku 24 190, s.t. et raamatukogu teenuseid kasutab üle 36 % elanikkonnast. Raamatukogude fondi suurus on 735 747 , laenutusi on olnud kokku 748 198.

Rakveres tegutseb 70 aastane Rakvere Teater. SA Rakvere teatrimaja koosseisus tegutseb veel Teatrikino, Teatrikohvik. Teatri kavas on kokku 27 erinevat lavastust, mida näidati eelmisel aastal kokku 334 korda 70 667 vaatajale, neist statsionaaris 216 etendust , 43682. Aasta jooksul tuuakse vaatajate ette keskmiselt 10 uut lavastust. Lisaks külastavad nii Rakvere teatrit kui ka maakonna suuremaid kultuuriasutusi kutselised teatrid. Maakonnas tegutseb 19 muuseumit 12 filiaaliga. Neist suurim sihtasutus Virumaa Muuseumid . Lääne – Virumaa muuseumi külastas 2008.aastal 377 219 külastajat, muuseumides korraldati 220 mitmesugust näitust ja üritust. Statsionaarne kino tegutseb veel Tapa Kultuurikojas.

Maakonnas tegutseb 25 rahvamaja, klubi ,2008.a. jooksul korraldati 2094 üritust, mis teeb keskmiselt 5,7 üritust päevas, külastajate arv 218 788. Klubides tegutses kokku 269 taidlus – ja huvialaringi 4185 harrastajaga. Lisaks tegutseb veel arvukalt kultuuriseltse- ja ühendusi.

3. LASTE JA NOORTE TURVALINE NING TERVISLIK ARENG

Lapse- ja noorukieas pannakse alus inimese terviseteadlikkusele ja tervist säästvale käitumisele. Tervist mõjutavad peresuhted, kodused elamistingimused, kodukooha loodus- ja tehiskeskond, lasteaia- ja koolikeskkond, samuti üldine sotsiaalmajanduslik keskkond, sh haridus- ja tervishoiusüsteemi korraldus ning töötus ja vaesus riigis. Suurt mõju avaldab lastele neid ümbritsev sotsiaalne võrgustik, vanemate, vanavanemate ja sõprade eluviis ja käitumine. Lapse ja noore tervise ja arengu kujunemist tuleb käsitleda koosmõjus perekonna ja keskkonnaga, kus laps suurema osa ajast viibib. Investeering haridusse võrdub investeeringuga tervisesse.

3.1. Õpilaste arv haridusasutustes

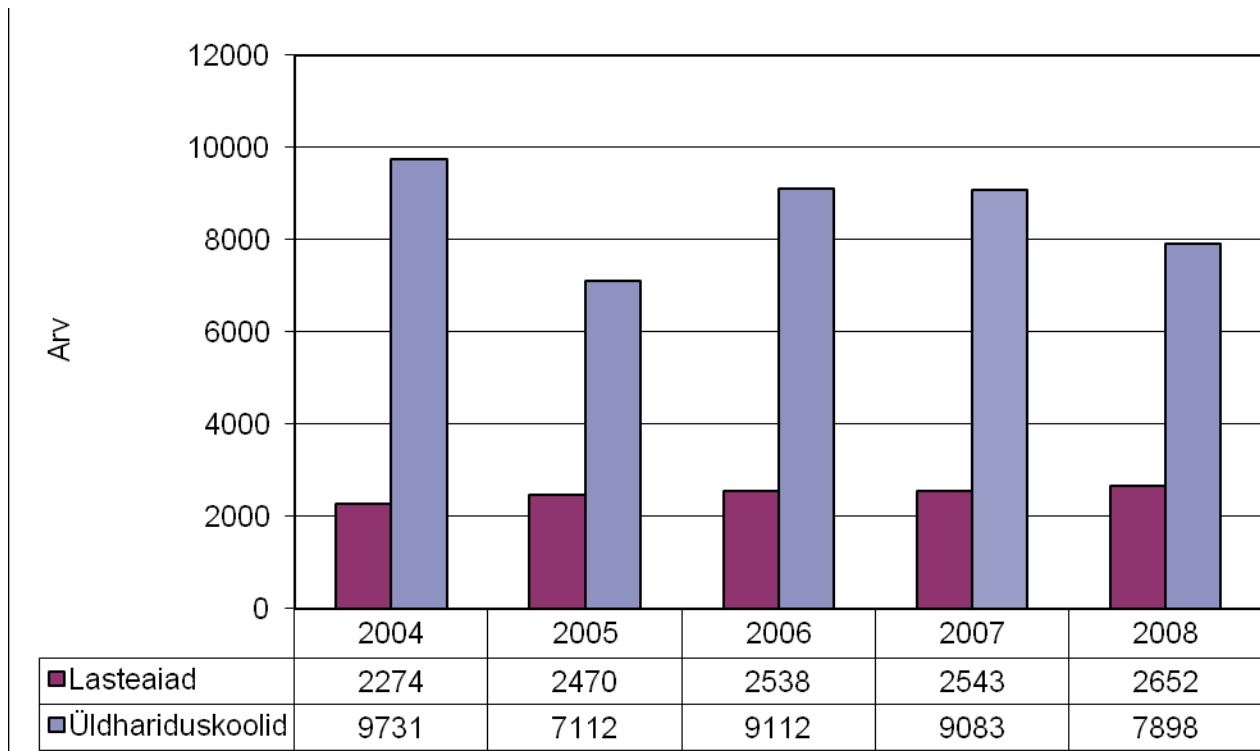
Maakonnas on 35 päevase õppega üldhariduskooli: neist 2 algkooli, 3 lasteaed-alkkooli, 17 põhikooli ja 13 gümnaasiumi, neist üks erakool. Õppekeeleks on eesti keel 32 ja vene keel 2 koolis ning Kunda Ühisgümnaasiumis on nii eesti kui vene õppekeele klassid. Tapa Vene Gümnaasiumis on eesti keele keelekümbluse klassid.

Maakonnas on 5 erikooli: Vaeküla Kool, Rakvere Lille Kool, Tapa Erikool, Mihkli Kool, Porkuni Kool, neist 3 riigikooli hariduslike erivajadustega lastele.

Meie maakonna koolivõrk on olnud aastakümneid üks tihedamaid Eestis. Probleemiks ei ole koolide suur arv, vaid neis olevad koolitüübid. Viimastel aastatel on suletud majanduslikel põhjustel algkoole just kodu lähedalt, arvestamata algkoolide tähtsust maaelu säilitamisele või elavdamisele. Alates 1994. aastast on põhikoole vähe ümberkujundatud (sedagi põhikool-lasteaedadeks), ja gümnaasiume ainult Kundas liitmise teel. Kuigi aastatel 1999–2008 on laste arvu vähenemise tõttu koolipidaja otsusega suletud maakonnas kokku 11 kooli, ei saa seni rääkida üldhariduskoolide võrgu üleriigilisest ega maakondlikust plaanipärasest korrastamisest. Vajadus selleks aga on nii õpilaste arvu languse, kvalifitseeritud õpetajate otstarbekama rakendamise ning nõutava õpikeskkonna tagamise tõttu, et tagada ühtlaselt kvaliteetne haridus kõigile.

Väikese õpilaste arvuga gümnaasiumiosad ei suuda pakkuda õpilastele valikuvõimalusi ning on raskustes riikliku õppekava täitmisega. Koolivõrgu korrastamise põhimõtteid (algkool peaks asuma võimalikult kodu lähedal, põhikool omavalitsuse piires ja gümnaasiumivõrku tuleks korrastada maakonna tasandil) küll üldjuhul arvestatakse, kuid need pole siduvad. Ühtse metoodika alusel koostatud omavalitsuste, maakondade ning riigi koolivõrgu arengukavadeni pole jõutud. 2008.a. koostas haridus- ja kultuuriosakond analüüsi koolivõrgu jätkusuutlikkuse kohta, kuid arengukavani ei jõutud, kuna riik andis uued arengusuunad - põhikooli ja gümnaasiumi lahutamise.

2009. aastal õppis maakonna üldhariduskoolides kokku 7826 õpilast. 2008. aastal 7898 õpilast, 2007. aastal 8566 ja 2006. aastal 9066 õpilast. Valdade lõikes oli laste arv vähenenud 1-3 lapse võrra, kuid Rakvere lasteaias Kungla vähenes siiski 11 lapse võrra.

Joonis 22. Lääne- Virumaa haridusasutustes käivate laste arv aastate lõikes. Allikas Eesti Hariduse Infosüsteem

Koolitüübid ja õpilaste arv maakonnas 2008

Lasteaiad/üldhariduskoolid	Arv	Laste arv	Kutseõppeasutused	Arv	Õpilaste arv
Lasteaedu (koos lasteaed- algkoolide ja lasteaed- põhikoolidega)	30	2652	Rakenduskõrgkool	1	812
...neist eralasteaedu	2	185	Kõrgkooli filiaal	2	428
Algkool	5	197	Kutsekoole*	3	1469
..neist lasteaed-algkool	4	185			
Põhikool	17	1486	Huvikool	10	
..neist lasteaed-põhikool	5	374	..neist muusikakool	6	
Keskkoole, gümnaasium	14	8097	..neist spordikool	1	493
..neist eragümnaasium	1	406	Muid asutusi		
..neis õhtu- ja kaugõppe osakondi	3	102	Õpilaskodusid koolide juures	3	
..neist õhtukeskkool	1	224	..neis riiklikult toetatud kohti	58	
Erikoole	5	301			

Tabel 12. 2008/2009. õppeaastal maakonnas tegutsevad õppe- ja lasteasutused seisuga 10.09.2008. Allikad: maakonna lasteaegade statistika, Eesti Hariduse Infosüsteem (EHIS).

2008. aastal ei avatud ega suletud ühtegi üldhariduskooli, küll aga kujundati ümber Jäneda Põhikool ja Jäneda Lasteaed üheks õppeasutuseks Jäneda Kooliks. Avati uus eralasteaed Tiki-Triki ja õpilaskodu Ferdinand von Wrangell'i nimelise Roela Põhikooli juures.

Kutseharidust saab maakonnas omandada Rakvere Ametikoolis, Väike-Maarja Õppekeskuses, SKA Päästekolledži Väike-Maarja Päästekoolis ja Lääne-Viru Rakenduskõrgkoolis. Kõrgharidust saab omandada Lääne-Viru Rakenduskõrgkoolis, TLÜ Rakvere Kolledžis ja Mainori Kõrgkooli Rakvere õppekeskuses.

Lasteaias käivate laste arv on viimase 5 aasta jooksul kasvanud 200 lapse võrra. 2005/2006. õ-a oli lasteaias 2470, 2007/2008.õ-a 2386 last, 2008/2009.õ-a 2652 last ja 2009/10 2670 last. Maakonnas on võimalik alusharidust omandada kolmekümnes asutuses. Neist kolm on lasteaed-alkkoolid (Vohnja, Veltsi, Vihula), üks algkool (Rakvere Linna Algkool) ning lasteaiarühmad on seitsme põhikooli (Põlula, Vasta, Vajangu, Simuna, Jäneda, Lehtse, Võsu) koosseisus. Eralasteaedu on kaks (Kaur, Tiki-Triki) ja ülejäänud lasteaiad kuuluvad kohalikele omavalitsustele.

Lasteaias käis seisuga 10.09.2008 Lääne-Virumaal kokku 2652 last (statistikameti andmetel 1.jaanu seisuga 2293), neist eesti keel ei ole koduseks keeleks 283 lapsele. 2007. aastal oli lasteaiaelisi lapsi 4658, neist käis lasteaias lasteaedade andmete alusel 2386 last. Kuigi lasteaias käivate laste üldarv on suurenenud 246 lapse võrra, on hõivatus maakonnas langenud 0,7% võrra (võib-olla tingitud 7-aastaste laste arvust, kes enamuses võivad olla juba koolis).

Suurenenud on alla 3-aastaste hõivatus lasteaiakohtadega 17,9 %-lt 30,6 %-le, s.o 2007. aastal oli 225 kohta, nüüd juba 437 kohta.

Lasteaias käivate laste arv suurenes 11 omavalitsuses, neist kõige enam Tapa (34 last) ja Sõmeru (32 last) vallas. Samuti suurenes laste arv (Rakvere) eralasteaedades, eelkõige uue lasteaiaga Tiki-Triki avamisega Rakveres, kus käib 25 last.

3.2. Koolikohustuse täitmine.

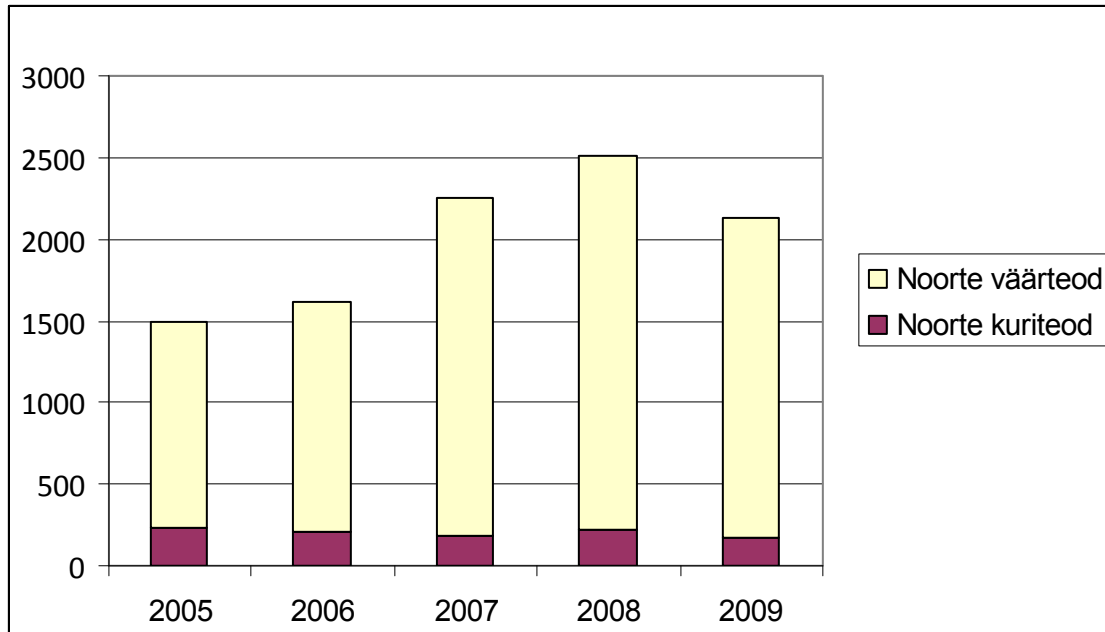
Põhikoolis käivate laste koolikohustuse täitmise protsent kogu maakonda arvestades on 100% (ümbardamine ilma komakohata).

Kuna gümnaasiumiõpe pole kohustuslik, siis seal seda ei arvestata, kellel on probleeme, langeb välja ja jätkab õpinguid sobivamas vormis, kas siis õhtukoolis või mõnes kutseõppeasutuses. Palju teevad õpilaste koolikohustuse täitmisel ära klassijuhatajad, sotsiaalpedagoogid koolis või sotsiaaltöötajad kohalikes omavalitsustes.

3.3. Noorte süüteod.

Aasta	2005	2006	2007	2008	2009
Noorte kuriteod	237	212	189	217	171
Noorte väärteod	1259	1407	2068	2291	1959
Noorte süüteod (kokku kuri- ja väärteod)	1496	1619	2257	2508	2130

Tabel 13. Noorte süüteod. *Allikas Politseiameti andmebaas*

Joonis 23. Noorte süüteod aastate lõikes. Allikas Politseiameti andmebaas

Arvnäitajate võrdluse alusel saab väita, et viimasel aastal (2009.a.) on alaealiste poolt toimepandud süütegude avastamise arv vähenenud, sh ka avaliku korra rikkumiste avastamine. Vähenenud on nii alaealiste poolt toimepandud registreeritud kuriteod kui ka väärteod.

Alaealiste komisjoni põhiülesanne on komisjoni suunatud alaealistele õigusrikkujatele määratud mõjutusvahendite kohaldamise abil korraldada nende elu ning vähendada alaealiste järelevalvetust ja õigusrikkumisi soodustavaid tegureid. Lääne-Virumaal on alaealiste komisjon maavalitsuse juures, kuid ei ole üheski kohalikus omavalitsuses. Alaealiste komisjonide komisjonide loomine kohalikus omavalitsuses aitab kaasa ennetustöö koordineerimisele, võrgustikutöö edendamisele kohalikus piirkonnas ning korduvõigusrikkumiste ärahoidmisele. Alaealiste komisjonide loomine omavalitsustes võimaldab kõige paremini alaealist abistada nõ „rohujuure“ tasandil. Lisaks on võimalik paremini arvestada vajalikku taustinformatsiooni nii mõjutusvahendi määramisel kui ka arvestada teisi probleeme, milles on alaealisele vaja abi osutada. 2008.lõpu seisuga ei olnud kuue maakonna kohalikes omavalitsustes veel loodud alaealiste komisjone (Hiiu-, Lääne-, Lääne-Viru-, Põlva-, Saare- ja Võrumaal).

Alaealise mõjutusvahendite seaduses kasutatakse alaealise sooritatud õigusrikkumise kohta kogunenud materjali asjana. Nagu alltoodud tabelist nähtub(välja on toodud võrdluseks mõningate maakondade arvandmed), on komisjonide koormused asjade arutamise arvukuse poolest väga erinevad. Komisjonide koormus sõltub ennekõike 7-18 aastaste noorte arvust maakonnas. Kõige rohkem asju vaadatakse läbi Tallinnas, kus elas peaaegu veerand Eesti noortest.

Maakond, linn	2003.a asjade arv	2005.a asjade arv	2007.a asjade arv	2008.a asjade arv	2008 noori (7-18a) kokku*	2008 komisjonis käänute %
Tallinn	1 173	967	1141	990	43 330	2,3
Ida-Virumaa	363	438	398	431	20 052	2,1
Lääne-Virumaa	189	205	420	396	10 221	3,9
Kokku Eestis	3 223	3 991	4 209	4 521	177140	2,8

Tabel 14. Alaealiste komisjonides arutatud asjade üldarv valitud aastate lõikes *Allikas: Eesti Noorsootöö Keskuse statistika * noorte arv antud 1.jaanuari 2008.a seisuga*

Sooline ning vanuseline koosseis

Lääne-Viru maakonnas arutati 2008.a. 54 tüdruku ja 173 poisi õigusrikkumisi. Alla 14-aastasi oli meie maakonnas 162 ja 14-18-aastasi 65 noort. Kui aastatel 1999-2002 oli üle poolte esitatud taotluste tehtud kooli poolt, siis aastatel 2003-2007 on peamised pöördumised tulnud politseiametniku poolt: 2002.a - 44%, 2005.a – 54% ja 2008.a - 56% juhtudest.

2003.aastast alates on suurenenud politseiametnike ja prokuröride poolt esitatavate taotluste arv, mille üheks põhjuseks on kindlasti karistusseadustiku jõustumisest (1.9.2002) tulenenud muudatused alaealiste mõjutusvahendite seaduses.

Alates 2005. aastast on järjepidevalt tõusnud prokuröri poolt esitatud taotluste arv: 2005.a - 19% esitatud taotlustest, 2006.aastal - 21% esitatud taotlustest, 2007.aastal - 22%. 2008.aastast on taotluste arv vähenenud võrreldes 2007.aastaga 6%, st prokuröri poolt esitatud taotluste arv oli 2008.aastal 16%. Lääne-Virumaal esitasid 343 taotlust politseiametnikud, 39 prokurörid ja 14 koolid. Kooli osa lapse suunamisel komisjoni on viimastel aastatel vähenenud.

Kõige sagedamini on tehtud alaealistele hoiatusi - 40% juhtudel, mis on üheks kergemaks mõjutusvahendi liigiks, kuid õigesti kohaldatuna suudab see noort piisavalt efektiivselt mõjutada, et korduvõigusrikkumisi ei korduks. Populaarsuselt teiseks mõjutusvahendi liigiks on aastate jooksul olnud üldkasulik töö, mida 2008.aastal kohaldati 22% juhtudel. Kolmandaks mõjutusvahendiks kohaldati kõige enam ka spetsialisti juurde vestlusele suunamist.

Lääne-Virumaal kohaldati 181 korral hoiatust, 22 korral suunati spetsialisti vestlustele ja 43 korral üldkasulikule tööle. Võrreldes eelnevate aastatega kasvas 2008.aastal ainult sotsiaalprogrammidesse suunamine. Komisjonides rakendatakse vähe lepitust ja käendust. Lepitamise vähese kohaldamise põhjus on arvatavasti see, et seda ei saa kasutada kohe pärast alaealise poolt toime pandud õigusrikkumist, sest alaealise poolt toime pandud teo materjale menetletakse kaua (2 kuust – 18 kuuni).

Alles pärast uurimise lõpetamist edastatakse materjalid alaealiste komisjonile ja seejärel võib alata mõjutusvahendite kohaldamine alaealise suhtes. Seega raskendab lepitamist õigusrikkuja ja kannatanu kokkuviimist pikk periood, mis jääb teo toimepanemise ja sellele mõjutusvahendi määramise vahele. Lääne-Virumaal ei olnud 2008.aastal kordusarutelusid, kuid oli 3 sundtoomist.

3.4. Lääne-Viru maakonna poolne initsiatiiv ja toetused lastele ja noortele.

Lääne-Virumaal ei ole loodud maakondlikku teavitamis- ja nõustamiskeskust, neid ülesandeid täidab alates 2007. aastast maavalitsus. Aastatel 2005-2007 osutasid teenust lepingu alusel Rakvere ANK „Torni” ja Lääne Virumaa karjäärikeskus. 2009. aastal loodi maakonnas omavalitsuste liidu juurde ka maakondlik õpinõustamiskeskus, mis abistab lapsi ja noori õpiraskuste korral.

2008.a. lõpust hakkas maavalitsus peale noorteinfo tegelema ka noorte karjäärinõustamisega, kusjuures keskenduti enam rühmade teavitamisele koolides, noortekeskustes ja noorteüritustel. Karjäärinõustamine toimus nii individuaalselt kui rühmades koolides ning noorteüritustel. Noorsootööspetsialisti abistas projektijuht karjäärinõustamise alal. 2009. aastal käivitus projekt EL rahadega karjääriteenuste väljaarendamiseks maakonnas. Sõlmiti kokkulepped karjäärinõustajate, koolitajate ning noorteühendustega noorte teavitamiseks ja nõustamiseks maakondlikel üritustel 2008.aastal

2008. ja 2009. aastal kaasajastati Lääne-Viru noorte teabetoa kodulehte: <http://lvnt.torni.ee>, kuhu lisati uued alateemad. Aastal 2009 kujundati ümber uueks koduleheks www.teejuht.ee. Samuti lisati info maakonna infoportaali. Noorte paremaks informeerimiseks anti välja Virumaa Teataja noorte info- ja karjäärinõustamise teemalisi vahelehti. Noortekogu liikmeskond levitas noorteteemalist infot haridusmessil, infopäeval, noortekonverentsil "Noor tahab teada", õpilasesindused südamenädalal ja riigikaitseüritusel, infovahetus toimus üliõpilaste ümarlauas, noorte esindajate maakonna koolide ja noorsooasutuste külastustel. 2008. aastal toimusid noorte info- ja nõustamise päevad 17 maakonna koolis. Väheseks jäi individuaalne teavitamine ja nõustamine.

Alates 2008. aastast keskenduti noorsoo-uuringute ja küsitluste läbiviimisele. Viidi läbi järgmised küsitlused: noorte arvamuse selgitamiseks noortepoliitika, noorteinfo kättesaadavuse. Noorte karjäärinõustamise teenuse vajaduste ning tehnikahariduse arendamise kohta ning teemal "Noored ja tervis". Samuti toimusid noorsootöötajate rahulolu-küsitlused maakondliku koostöö kohta.

2008. aastal olid uued tegevused noortekonverents kodanikupäeva puhul, Euroopa noortenädala puhul noortenädal koolides ja noortekeskustes ning Euroopa Parlamendi simulatsioonimäng. Enam pöörati tähelepanu noorsootöötajate informeerimisele ja koolitusele maakondlikult, et tihendada kontakte erinevate piirkondade vahel. Korraldati õppekäike maakonna noortekeskustesse.

Alates 2007. aastast korraldatakse haridus- ja töömesse, kus on esindatud kõrgkoolid, kutsekoolid ja kohalikud ettevõtted. Ürituse eesmärk oli kokku viia õppeasutused ja nende õpilased võimalike töandjatega, vahendada individuaalset karjäärinõustamist.

Alates 2007. aastast toimub maakondlik noortepäev.

Rahvusvaheline noorsootöö

Lääne-Viru Maavalitsusel on noorsootööalane koostööleping Ida-Soome lääniga juba 10 aastat. Lepingu raames on toimunud koostöö Ita-Uusimaa ja Ida-Viru, Lääne- Viru ja Järva maakonna vahel järgmistes noorsootöö valdkondades: noorte osalus, huvitegevus ja käeline tegevus, piirkondlik koostöö, noortekultuur, liikumisharrastus.

Noortekeskused Sõmerul ja Tapal on vastuvõtnud organisatsioonid rahvusvahelistele noortele üle Euroopa. Noorte Eesti büroo alaprogramm 2 - Euroopa Vabatahtlikust Teenistusest. Rahvusvaheline noorsootöö toimib koguduste, koolide ja klubiliste asutuste juures.

Huviharidus ja huvitegevus

Maakonnas tegutseb kokku 10 huvikooli 5 suuremas omavalitsuses: Rakveres, Tapal, Väike-Maarjas, Kundas, Kadrinas. Muusikat õpetatakse 7 huvikoolis, sh Rakveres kolmes, tantsu 3 ja kunsti 3 huvikoolis, ning 1 spordikool. Huviharidusega on viimastel aastatel hõivatud ligi 2000 noort.

Noorte huviharidusega tegelevad veel peale huvikoolide mõned koolitusasutused: Juhan Kunderi Seltsi rahvakool ja Norax Koolituskeskus. Viimati mainitu hakkas tegelema autoõpetuse kõrval ka robotikaga. Lisaks eelmainituile toimub noorte huvitegevus ka seltsides, koguduste, ühingute, rahvamajade ja raamatukogude juures. Rahvamajade juures tegutsevad peamiselt tantsu, kunsti, muusikat, näitekunsti ja folkloori viljelevad ringid.

Lääne-Virumaa koolisport 2009

Maakonna koolide õpilaste paremaks vaba aja sisustamiseks sportlik-tervistava tegevusega ja ülemaakondlike spordivõistluste korraldamise hea taseme saavutamiseks koostati projekt "Lääne-Virumaa koolisport 2009" .

Tänu nimetatud projektile realiseerus maakondlike koolinoorte spordivõistluste läbiviimise terviklik süsteem. Sportlikel üritustel osalesid kõik maakonna gümnaasiumid ja enamik põhikoole. Võistlusi korraldasid Lääne-Virumaa Spordiliit, Rakvere Spordikool, maakonna spordiklubid ja koolide kehalise kasvatuse õpetajad.

Projekti finantseerimiseks sõlmiti koostöölepingud kõigi kohalike omavalitsustega. Kuna Rakvere Spordikooli osa projekti realiseerimisel oli valdavalt suur, siis sõlmiti nendega vastav korraldusleping. Hästi korraldatud spordivõistlused aitasid kaasa koolilaste spordiharrastuse huvitatavuse tõusule, aktiveerisid koolide sporditegevust ja spordipäevade korraldamist.

Maakonna koolidevahelisi võistlusi korraldati kümnel spordialal. Kokku viidi läbi 66 võistlust, kus osalejaid oli kokku 7 157 (2008.a. - 7519, 2007.a. - 7579). See on vaid pisut vähem, kui eelmistel aastatel. Sealjuures enamikel aladel toimusid võistlused eraldi A, B, C ja D vanuseklassides poistele ja tüdrukutele. Noorte huvitatavust sportliku tegevuse vastu peegeldab nende osavõtt spordivõistlustest. Osavõturohkemad olid murdmaasuusatamise meistrivõistlused, kus kahel päeval startis 476 õpilast, kevadised C ja D vanuseklassi murdmaajooksu meistrivõistlused 361 õpilasega ja algklasside suusatamise võistlused 217 suusatajaga, algklasside kergejõustiku võistlustel 297 ja kergejõustikuhooaja lõppvõistlusel oli isegi 585 startijat.

Nimetatud projekt (eelarve 421 719 krooni) toimis koostöös kohalikes omavalitsustega, kelle omapoolne osamaks laekus täielikult kõigilt 15 omavalitsuselt, mis moodustas projekti üldsummast 79%. See näitab koolilaste sporditegevuse ja vaba aja sisustamise väärtustamist kohalike omavalitsuste poolt. Hasartmängumaksu Nõukogult lisandus 84 900, Kultuurkapitali Lääne-Virumaa ekspertgrupilt 6 000 ja Eesti Koolispordi Liidult 4 000 krooni.

4. TERVISLIK ELU-, ÕPI- JA TÖÖKESKKOND

Inimest ümbritsev keskkond mõjutab terviseseisundit sageli enam, kui seda tajutakse. Selles peatükis vaadeldakse elukeskkonnana keskkonda, mis ümbritseb meid väljaspool töö- ja õpikeskkonda. Elu-, töö- ja õpikeskkonda võivad sattuda erinevad ohutegurid (keemilised, füüsilised, bioloogilised) peamiselt toodetest, ehitistest, rajatistest, söidukitest ja tööstusettevõtetest. Eelnimetatud ohuteguritega puutub inimene kokku kas vahetu kontakti või õhu, vee ja toidu kaudu. Samuti võib kontakt ohuteguritega toimuda teiste inimeste või ka loomade kaudu. Elu-, töö- ja õpikeskkonnast tulenevate ohutegurite negatiivne mõju võib ilmneda tihti alles aastate pärast (näiteks areneb välja allergia, närvikahjustus või kasvaja). Sageli mõjutab inimese tervist samal ajal mitu keskkonnast tulenevat ohutegurit. Seega on keskkonna mõju tervisele kompleksne ning sõltub nii keskkonnategurite iseloomust kui ka ajast, mille jooksul nad tervist mõjutavad.

4.1. Tervist Edendavad Töökohad

Töökohtade terviseedenduslike tegevuste arendamiseks mõeldud koostöövõrgustik TET (Tervist Edendavad Töökohad) loodi Eestis 2005.aastal 20 ettevõtte baasil.

TET võrgustik on Tervise Arengu Instituudi juures toimiv ettevõtjate ühendus. Ühenduse põhimoto „Terves organisatsioonis terved töötajad“ tähendab, et lisaks ohutu töökeskkonna loomise ja töötervishoiu nõuete täitmisele tegeletakse töökohal ka töötajate tervise hoidmise ja edendamisega.

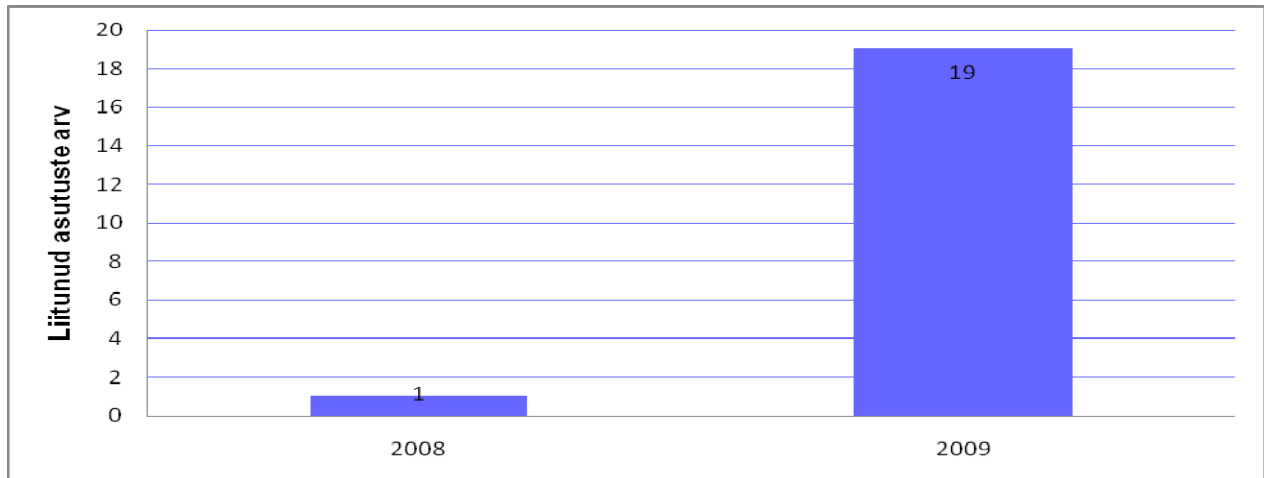
Jaanuaris 2009 oli üle-eestilises võrgustikus 64 liiget, jaanuaris 2010 aga juba 112 liiget. Seisuga 25.01.2010 on Lääne-Virumaal 19 ettevõtet, kes on liitunud üle-eestilise Tervist Edendavate töökohtade võrgustikuga.

Võrgustiku liikmete profiilist: 19 ettevõttest 15 on üle-eestilised, neist 8 ettevõtet on keskmise suurusega, kus on üle 100 töötaja, 2 ettevõtte puhul on tegemist suurettevõttega, kus töötab 1000-2000 inimest. Lääne-Virumaal esindatud üle-eestilistest ettevõtetest 3 on avaliku sektori asutused, lisaks 2 pank ja erasektori ettevõtted.

Neljast maakondlikust ettevõttest kuuluvad 3 mikroettevõtete hulka (alla 10 töötaja) sh 1 tulundusühing, lisaks 1 keskmise suurusega ettevõte. 2 maakondlikku ettevõtet on liitunud TET-võrgustikuga 2009. aastal, 1 ettevõte 2008.a. lõpus ja 1 ettevõte 2010.a. algul. 19 võrgustikuga liitunud ettevõttest vaid 2 on tootmis-/tööstusettevõtted, ülejäänud tegelevad sotsiaalsfääri- alaste tegevustega.

Võrgustiku liikmed on seadnud oma missiooniks arendada oma ettevõttes tervislikke eluviise ja tervislikku ning töötajasõbralikku töökeskkonda.

Võrgustiku üle-eestiliseks koordinaatoriks on Tervise Arengu Instituut, maakonnas on TAI partneriks SA Lääne-Viru Arenduskeskus, levitades infot TET -võrgustiku tegevuste kohta ja tutvustades TET-võrgustiku tegevuspõhimõtteid.

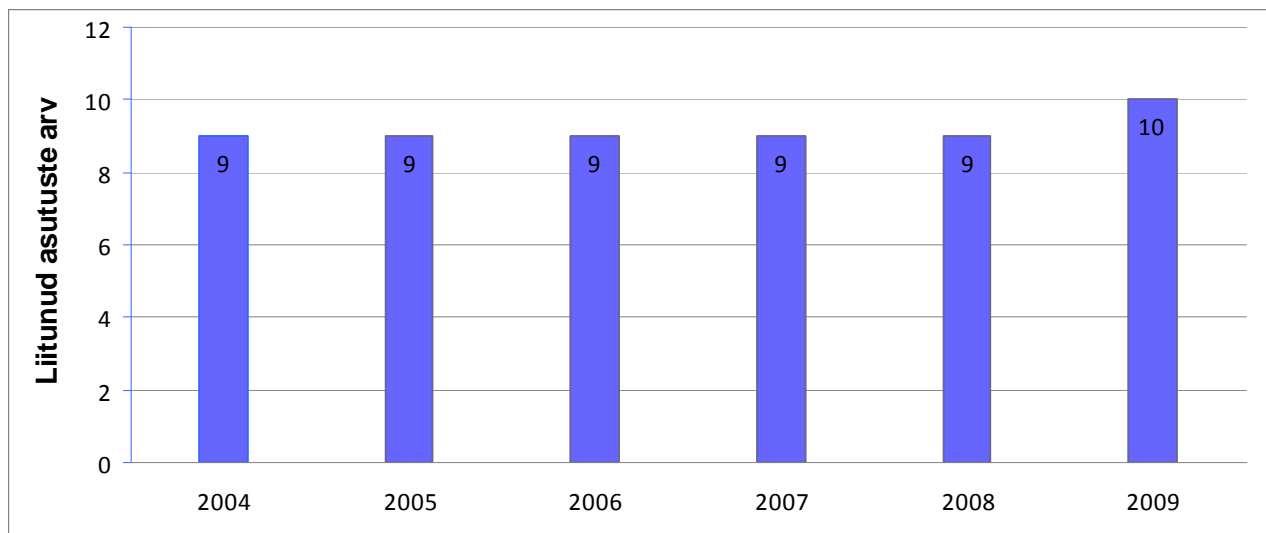
Joonis 24. Tervist edendavate töökohtadega liitunud asutuste arv. Allikas: Tervise Arengu Instituudi andmebaas

4.2. Tervist Edendavad Lasteaiad

Tervist edendava lasteaia (TEL) võrgustikuga liitumine on vabatahtlik ja sellesse liikumisse kuuluvad koolieelsed lasteasutused, kes lähevad oma töös tervist edendava lasteaia põhimõtetest, on nõus ellu viima Tervist Edendavate Lasteaedade missiooni ning täitma võrgustikuga liitunud asutuste kohustusi.

TEL võrgustiku näol on tegemist maakondliku huvigrupiga, kes tegeleb tervisedendusega eesmärgistatult ja süsteemselt. Eesmärgiks on toetada laste ja personali tervist ning heaolu läbi koostöö arendamise ja tugevdamise, tervisliku ja turvalise psühhosotsiaalse ning füüsilise keskkonna loomise, laste vajadustest lähtuvate (tervise)teenuste kättesaadavuse parandamise ning tervisliku eluviisi kujundamise.

Tervist Edendavad Lasteaiad maakonnas: Rakvere Lasteaed "Triin", Rakvere Lasteaed "Kungla", Tamsalu Linna Lasteaed "Krõll", Säase Lasteaed, Tapa Lasteaed "Pisipõnn", Kunda Lasteaed "Kelluke", Rakke Lasteaed "Leevike", Haljala Lasteaed, Vinni Lasteaed "Tõruke" ja 2009.a. astus võrgustiku liikmeks Sõmeru Lasteaed "Pääsusilm"

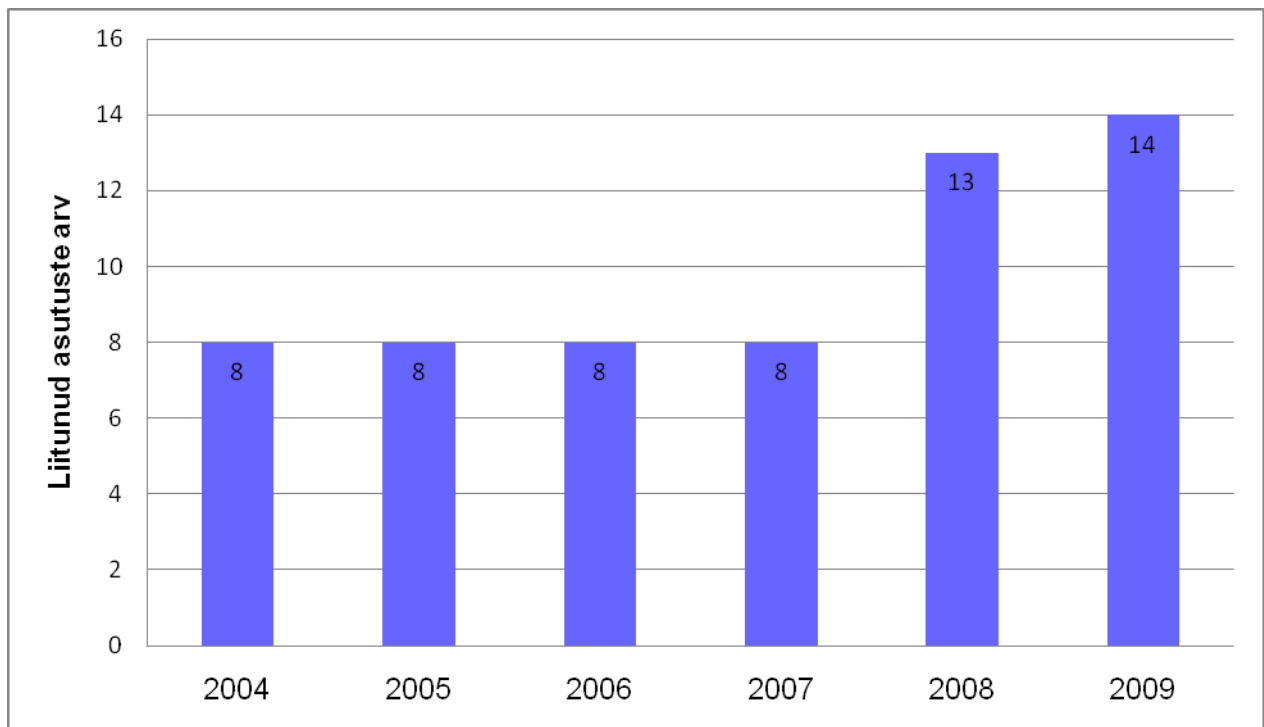

Joonis 25. Tervist edendavate lasteaedade arv. Allikas: Tervise Arengu Instituudi andmebaas

4.3. Tervist Edendavad Koolid

Tervist Edendavate Koolide liikumise ideoloogia toetab terviseteadlikkuse tõusu ning tervisliku eluviisi kujunemist. Tervist edendavate koolide tegevus toetub koostöö ja -tegemise printsiibil füüsilise, sotsiaalse ja vaimse tervise tugevdamise eesmärgil. Tervist edendavate koolide ülesanne on oma tegevuste kaudu järjepidevalt toetada ja kujundada kooli sisemisi kvalitatiivseid muutusi vastavalt väliskeskonnast tulenevatele mõjutustele, et rajada selline elu- ja töökeskkond, mis arendab ja tugevdab tervist.

Tervist Edendavad Koolid maakonnas: Kadrina Keskkool, Haljala Gümnaasium, Kiltsi Põhikool, Rakvere Linna Algkool, Rakvere Põhikool, Vinni-Pajusti Gümnaasium, Uhtna Põhikool, Simuna Kool, Sõmeru Põhikool, Võsu Põhikool, Vaeküla Kool, Väike- Maarja Gümnaasium, Rakvere Lille Kool ja 2009.a. liitus Rakvere Vene Gümnaasium.

Joonis 26. Tervist edendavate koolide arv. Allikas: Tervise Arengu Instituudi andmebaas

4.4. Üldkasutatavad spordirajatised ja terviserajad.

Spordikorraldus

Lääne-Viru maakonna sporditegevust suunavad, korraldavad ja koordineerivad Lääne-Virumaa Spordiliit, Lääne-Virumaa Kehalise Kasvatuse Liit, Lääne-Viru Maavalitsuse spordinõukogu ning maavalitsuse sporditöö vanemspetsialist koostöös spordiklubide, Rakvere Spordikooli, koolide, lasteasutuste ja kohalike omavalitsustega. Viimasel aastal on mitme spordiprobleemi lahendamiseks maavanema juurde kokku kutsutud spordi ümarlaud. See laiapõhjaline spordikogu, kus on esindatud spordiklubid, spordikeskused, kohalikud omavalitsused ja spordiaktivistid, osutus

efektiivseks koostöö vormiks. Ümarlaud töötas välja maakonna spordistrateegia aastateks 2006-2009.

Maakonnas tegutseb 85 spordiklubi.

Spordirajatised ja terviserajad

Spordirajatiste registrisse on meie maakonnast kantud 137 spordirajatist, spordiväljakut või liikumistrada. Suuremad spordirajatised on Rakvere Spordikeskus (spordihall, staadion, kergejõustikuruum), Kadrina, Kunda, Tamsalu, Tapa, Väike-Maarja ja Vinni Spordikompleksid. Liikumistradasid on registris 12. Tuntumad keskused on Mõedaku, Tamsalu, Ebavere, Männikumägi, Rakvere Palermo.

Maakondlik tervisespordikeskus on Väike-Maarja Tervisespordikeskus. Üleriigilises matkaradade registris on 20 Lääne-Viru matkarada. Meie maakonna spordirajatiste võrgustik ei ole piisav elanikkonnale sportlikuks eneseteostuseks. Tallinna Ülikooli poolt teostatud uuringute järgi on Lääne- Viru spordirajatiste teoreetiline läbilaskevõime siserajatiste osas 26,4%, välisrajatiste osas 62,3%.

Liikumisharrastus

Uuringute põhjal saavad regulaarselt piisavat koormust kuni kolmandik meestest ja neljandik naistest ning ligi pool õppivatest noortest. Skandinaavia ja Kesk-Euroopa riikides ulatub harrastajate osakaal 60-70% elanikkonnast. Kuna vähesest liikumisest ja ebatervislikest eluviisidest põhjustatud haiguste ravi maksab üha enam, siis on häda- vajalik kaasata elanikkonda ulatuslikumalt korrapärasesse liikumisharrastusse. Eelkõige on vaja välja arendada spordirajatised liikumiseks, anda impulss eluterve elu- ja mõtteviisi ning vastavate hoiakute kujundamiseks.

Liikumisharrastuse edendamiseks sõlmiti 2007. aastal "Terve Lääne-Virumaa" – liikumisharrastuse hea tahte leping. Lääne-Virumaa liikumisharrastuse koostööleping 22 koostööpartneriga seab eesmärgiks liikumisharrastuse arvukuse suurendamise, tervislike eluviiside propageerimise asutustes-organisatsioonides ja üksikisiku tasandil, vabatahtlike ja kodanikeühenduste märkamise ning nende toetamine, tervislike eluviiside väärtustamise ning selleks paremate tingimuste loomine, konkursside paremate tunnustamine. Momendil on maakonna spordirajatiste registris 12 liikumistrada ja 20 matkarada (Lisa: tabel 31).

4.5. Transport ja teedevõrk

Ühistransport.

Lääne-Viru Maakonnas sõidab 61 maakonnaliini, mille aastamaht on kokku suurusjärgus 2,5 miljonit liinikilomeetrit. Lisaks läbib Lääne-Viru maakonda suur hulk kaugliine ja kohalikke kommertsliine. Liinivõrk on üles ehitatud põhimõttel, et inimestel peab säilima ühendus maakonnakeskustega. Avaliku teenindamise leping liinide teenindamiseks Lääne-Viru maakonnas on sõlmitud järgnevate ettevõtetega: AS GoBus, AS Järve Bussipark, OÜ M.K.Reis-X ja OÜ Kiiker. Õpilasvedusid korraldavad Lääne-Viru maakonnas kohalikud omavalitsused.

Avaliku teenindamise lepinguga seotud vedajatele on kehtestatud Lääne-Viru maakonnas liinikilomeetri kõrgeim sõidupileti tariif 87 senti, mis kehtib kuni 20 kilomeetri (kaasa arvatud) sõidu kaugusele. Alates sõidukaugusest 21 kilomeetrit on liinikilomeetri kõrgeim tariif 74 senti. Vedaja

võib piletihinna ümardada täiskroonideks ületamata seejuures liinikilomeetri kõrgeimat tariifi. Pileti miinimumhind maakonnaliinidel on 10 krooni ja tariifide alusel arvestatud kõrgeimaks sõidupileti hinnaks on 40 krooni.

Rakvere linna ja lähiümbruse liinidel nr 1, 2, 3 ja 5 on eelnevalt ostetud sõidutalongi hind 9 krooni ja autobussist ostetud bussipileti (või sõidutalongi) hind 10 krooni. Kuupilet maksab Rakveres 240 krooni. Õpilaste ja pensionäride kuupilet maksab 120 krooni.

Lääne-Viru maakonnas on kehtestatud sügava puudega isiku saatjale ja puudega lapse saatjale soodustus 50 protsenti pileti täishinnast.

Avaliku teenindamise lepingutega on bussidele kehtestatud ka nõuded busside vanuse, korrasoleku, temperatuuri, info jne kohta. Ligikaudu 80% maakonnaliinidel on vedaja kohustatud liine teenindama mitte vanemate bussidega, kui 18 aastat. Ülejäänud avaliku teenindamise lepinguga seotud liinidel on selleks piirmääraks 20. Kõik ühistranspordiga tegelevad ettevõtted peavad järgima ka Ühistranspordiseaduses kehtestatud nõudeid. Transpordi intensiivsus (kaubavedude transiit läbi maakonna).

Aastate lõikes on välja toodud vahemik, mille piires on transiit toimunud.

2004 – 3000-5999 autot ööpäevas

2006 – 3000-5999 autot ööpäevas, (Kui võrrelda 2005.a., siis sagedus muutus +29,6%)

2008 – 3000-5999 autot ööpäevas, (kui võrrelda 2007.a., siis sagedus on muutunud -1%)

Võib öelda, et autode intensiivsus on neil aastatel olnud suhteliselt sarnane, kuid on näha, et transport aktiveerub alates 2006.a. (aastal 2009 on transpordi intensiivsus hakanud langema). Maanteede ehituse poole pealt võib positiivse küljena välja tuua järjest enam ohutumate ristmike väljaehitamise ja rekonstrueerimise.

Roheline võrgustik

Maakonna roheline võrgustiku kui terviku ülesandeks on inimtekkeliste mõjude pehmendamine, korvamine, neile vastuseisimine. Ökovõrgustikus toimub koosluste areng looduslikkuse suunas, see toodab bioloogilist mitmekesisust. Kogu roheline võrgustiku toimimine hoiab alal inimesele elutähtsaid keskkondakujundavaid protsesse (põhja- ja pinnaveeteke, õhu puhastamine, keemiliste elementide looduslikud ringed). Siin seotakse, töötatakse ümber või ladustatakse inimtegevusega kaasnevad aine ja energia. Inimestele võimaldab ökovõrgustik linliku elulaadi täiendust looduslähedase puhkuse näol, aga ka koha linlikule vastandliku – looduslähedase - elulaadi viljelemiseks.

Rohelise võrgustiku planeerimisega taotletakse järgmisi konkreetsemaid eesmärke:

- keskkonna loodusliku iseregulatsiooni säilitamine,
- väärtuslike looduskoosluste kaitse,
- looduslähedase majandamise, elulaadi ja rekreatsiooni võimaldamine ning looduslike alade ruumilise kättesaadavuse tagamine,
- väärtuslike maastike säilitamine,
- asustuse ning maakasutuse iseloomu ja režiimi suunamine, Lääne-Viru maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ kohaselt on Lääne-Viru maakonna territooriumist roheline võrgustikuga kaetud 1674 km² (maakonna pindala 3609 km²).

Kõrge puhkeväärtusega alad

Lääne-Viru maakonna väärtuslikumad puhkealad on seotud mere, rannamaastike, mitmekesiste pinnavormide, metsade, järvede ja rabadega. 2000. aastal kehtestatud Lääne-Viru maakonna planeeringu kohaselt jaotuvad puhkepiirkonnad põhjaranniku ja sisemaa puhkealadeks.

Sisemaa puhealad on: Ebavere mägi-Vao-Kiltsi-Äntu järved-Punamägi, Emumägi, Kadrina, Mõedaka, Neeruti-Pariisi, Ohepalu, Padaorg, Porkuni, Rakke Linnamägi, Rakvere, Seljamägi, Simuna, Tamsalu lubjapark, Tapa, Tudu, Varangu, Viitna järved, Vinni ja Viru-Nigula.

RMK Puhkemajanduse osakonna haldusalas Lääne-Virumaal on osa Põhja-Eesti puhkealast, keskusega Aegviidus. Peipsi põhjaranniku puhkealasse jääb Tudu piirkond, keskusega Kauksis. Nimetatud puhkealad on põhisos kaetud rohelise võrgustiku või väärtuslike maastikega. Puhkealadeks nimetamine tõstab veelgi nende piirkondade väärtust

Joonis 27. Lääne- Viru maakonna kõrge puhkeväärtusega alad. Allikas: Lääne-Viru Maavalitsus

Kergliiklusteed

Lääne- Viru maakonnas on 14 kergliiklusteed, neist valgustatud 9.

Kergliiklusteed:

- Ebavere tervisespordikeskus- valgustus
- Mõedaku Spordibaas- valgustus
- Mõedaku Spordibaasi liikumisrajad- valgustus
- Männikumäe suusa- ja jooksurajad- valgustus
- Pariisi Puhkeküla suusarada- valgustus
- Rakke liikumisrajad- valgustus
- Rakke mägiratta rada- valgustus ainult puhkekohas
- Rakvere terviserada- valgustus
- Sõmeru suusarada- valgustus
- Tamsalu orienteerumisterritoorium- pole valgustust
- Tamsalu suusarada- valgustus
- Tõrma-Kõrgemäe liikumISRada-pole valgustust
- Uhtna suusarada
- Vinni- Pajusti – pole valgustust

4.6. Keskkonna mõjurid.**4.6.1. Vesi****Lääne-Virumaa joogivesi 2005-2009**

Lääne-Virumaal oli 2009 aasta lõpuks järelevalve all 115 veevärki 51 921 tarbijaga. Neist üle 1 000 tarbijaga on 8 veevärki: Rakvere, Kunda, Tamsalu, Tapa, Kadrina, Väike-Maarja, Haljala, Sõmeru koos Näpiga. Alla 100 tarbijaga veeärke on meie järelevalve all 46.

Kõikide veevarkide valdajate ehk joogiveekäitlejatega on kooskõlastatud joogivee kontrolli kava vähemalt viieks aastaks.

Kõik veekäitlejad olenevalt tarbitud vee hulgast ööpäevas peavad tegema:

- vähemalt üks kord aastas tavakontrolli keemilistest näitajatest: ammoonium, värvus, elektrijuhtivus, lõhn, hõngus ja mikrobioloogilistest näitajatest Escherichia coli ning coli-laadsed bakterid;
- vähemalt üks kord 10 aasta jooksul süvakontrolli – siia kuuluvad indikaatornäitajad, raskemetallid, igasugused kloororgaanilised ühendid, polütsükliilised aromaatsed ühendid, trihalometaanid, pestitsiidid.

Lääne- Viru maakonnas toimub Rakvere, Kunda, Tamsalu, Kadrina ja Sõmeru veevarkides ning Rakvere Lihakombinaadis ja Piimakombinaadis tavakontroll 4 korda aastas ja süvakontroll 1 kord aastas. Individuaalkaevude vee kvaliteeti kontrollitakse ainult elanike kaebuste korral.

Aasta	2005	2006	2007	2008	2009
Kontrollitud proovide arv	170	156	162	137	154
Neist vastab normidele	124	115	134	110	139
Neist ei vasta normidele,	46	41	28	27	15
neist: erakaevude proovid	36	25	16	16	3

Tabel 15. Mikrobioloogilised näitajad. Allikas: Terviseamet

Mikrobioloogiline reostus kujutab otsest ohtu tervisele, mõjub koheselt ja on tavaliselt lühiajaline. Järelevalve all olevad veevärgid vastavad mikrobioloogiliste näitajate osas üldiselt nõuetele. Mikrobioloogilist reostust on avastatud kohtades, kus kasutatakse kohalikke filtreid. Filtrid, mida ei hooldata vastavalt juhendile ja õigeaegselt, on heaks bakterite kasvukohaks. Probleem on ka korterelamute majadesisese torustikuga. Neid pestakse läbi ainult elanike tellimisel, mida raha puudusel ei tehta piisavalt. Joogivee kvaliteet halveneb, kui joogiveetorud ja mahutid on amortiseerunud, tarbimine väike ja seega vee vähene liikumine, avariid ja sagedused veekatkestused või on tegemist trassi lõpuga. Pärast reostuse avastamist ühisveevärgis teavitatakse kohe joogivee käitlejat ja tehakse ettekirjutuse abinõude tarvitusele võtmiseks joogivee kvaliteedi normidele vastavusse viimiseks ja tarbijate teavitamiseks. Teavitamise sisuks on enamasti vee keetmise soovitus. Pikemaajalise reostuse korral teavitatakse ka kohalikku omavalitsust ja keskkonnainspeksiooni. Viimane joogiveest tingitud grupiviisiline haigestumine oli 1993.a Sõmerul, kus haigestus 575 inimest A-hepatiiti (kollatõbi).

Paljude lahtiste erakaevude vesi ei vasta normidele. Kaebused tulenevad peamiselt vee halva lõhna, maitse ja hägususe kohta. Et erakaevude vesi saadakse pinnaseveest, siis satub reostus sinna kergemini. Peamiselt on reostuse põhjuseks mõni lähedalolev reostusallikas: maal laudad, sõnnikuhoidlad, väga sageli hermetiseerimata kuivkäimlad ja reoveemahutid, sõnniku laotamine talvel põldudele jm. Samuti muudab vee värvust ja hägusust raua ning mangaani, samuti humiainete (soine maa) kõrge sisaldus. Pärast mikrobioloogilise reostuse avastamist individuaalkaevus informeeritakse sellest kohalikku omavalitsust ja keskkonnainspeksiooni. Elanikel soovitatakse sellisel juhul kaevust vesi välja pumbata, kaevu seinad pesta ja desinfitseerida (nt 5% kloorilahusega) ja juua vett keedetult. Omavalitsus otsustab ka siin, kuidas tagada puhas joogivesi. Kohalikes omavalitsustes on käivitatud hajaasustuse veeprogrammid, mille käigus rajatakse maale uued sügavamad kaevud, vajadusel veepuhastusseadmetega. Linnades on kohalik omavalitsus varustanud ajutiselt reostunud veega majapidamisi veetava veega kuni ühisveevärgi torustikuviimiseni nendeni. Rakveres on sellisteks rajoonideks nt Raja kpl ümbrus, Tartu tn jm.

Indikaatornäitajad võivad näidata vee üldist reostust ja nad mõjutavad vee organoleptilisi omadusi: värvust, lõhna, hägusust, maitset, kuid ei ole otseselt tervisele ohtlikud. Indikaatornäitajate hulka kuuluvad keemilistest näitajatest ammoonium, elektrijuhtivus, kloriid, mangaan, naatrium, raud, alumiinium, sulfaat, vesinikioonide kontsentratsioon ehk pH, hägusus, maitse, lõhn, värvus. Kui nende näitajate sisaldus ületab vees normi, siis on Terviseametil õigus anda joogivee käitlejale müümisluba, kui on kindlaks määratud, et ükski kõrvalekaldumine joogivee kvaliteedinõuetest ei kujuta potentsiaalset ohtu inimeste tervisele ja joogiveega varustamist selles piirkonnas ei saa tagada muul viisil.

Lääne-Virumaa põhjavees on sageli looduslikult kõrge raua ja mangaani sisaldus. Nendele veevärgidele on Terviseameti Ida talitus väljastanud kvaliteedinõuetele mittevastava, kuid tervisele ohutu joogivee müümisloa (KMTO). KMTO-s peab olema kirjas abinõude programm kvaliteedinäitajate mittevastavuse likvideerimiseks. Luba antakse reeglina välja 3 aastaks. Igal aastal on veevärke, kus mittevastavus suudetakse likvideerida, kuid samal ajal oleme arvele võtnud ka uusi veevärke, kus tuleb väljastada KMTO.

	2005	2006	2007	2008	2009
Nõuetele vastavate veevärkide arv	61	65	68	74	77
Nõuetele vastavate veevärkide tarbijate arv	39550-76%	41760-79%	42810-81%	43293-83%	44200-85%
Nõuetele mittevastavate veevärkide arv	58	53	50	44	39
Nõuetele mittevastavate veevärkide tarbijate arv	12450-24%	10970-21%	9920-20%	8888-17%	7746-15%

Tabel 16. Veevõrgud, mis ei vasta kvaliteedinõuetele, kuid on tervisele ohutu. *Allikas Terviseamet*

Aastaks 01.01.2013 peab kõikide ühisveevärkide vesi vastama nõuetele.

Keemiliste ainete mõju inimese organismile on pikaajaline ja püsiv, kuid keemilised näitajad (v.a. indikaatornäitajad) ei ole meie maakonnas seni norme ületatud.

Radionukliidid joogivees

2001-2003. aastal viis Kiirgus- ja Geoloogiakeskus läbi uuringud radionukliidide osas, mille tulemusena selgus, et kasutatavates kambrium-vendi (Cm-V) puurkaevude vees ületavad suuremas osas radioloogilised näitajad joogivee kvaliteedinõuetega määratud efektiivdoosi (Ra-226, Ra-228) normi, mis on 0,10 mSv/a.

Lääne-Virumaal linnadest asub Cm-V veekihi 2 veevärki (Kunda, Rakvere), kus efektiivdoosi sisaldus ületab normi (Rakveres 0,33 ja Kundas 0,9 mSv/a).

Laboratoorselt ei ole uuritud Vihula küla veevärki. Nõuetele ei vasta ka Vinni asula, Rakvere piimakombinaadi, Flexa Viru-Nigula tsehi ja Viru Ölu veevärkide vesi. Nõuetele vastavad Vihula kooli, Võsu, Pada küla ($\alpha+\beta$) ja Sõmeru veevärkide vesi.

Kiirguskeskuse 2005.a aruande „Radioaktiivsusest põhjustatud terviseriski hinnang“ järgi võib radionukliidide sisaldus joogivees põhjustada peamiselt luuvähki haigestumise tõenäosuse suurenemist. Eriti tundlikud radionukliidide sissesöömise suhtes on imikud ja rasedad. Keerulisem olukord on Kundas, kus elanike kiirituskoormusele lisandub siseõhu radoon. Nendes piirkondades oleks soovitatav juua pudelivett. Terviseinspeksioon ja sotsiaalministeerium tegid 2009.a koostöös itaallastega partnerlusprojekti "Radionukliidide hindamine põhjavees ja sellega seotud terviseriskid". Tulemused on avaldatud Terviseameti kodulehel www.terviseamet.ee.

4.6.2. Lääne-Virumaa avalikud supluskohad

2009.a lõpuks on Lääne-Virumaal 4 ametlikku supluskohta: mere ääres Võsu, Karepa ja Kunda ning järve ääres Kalijärv. Supelrandade omanikuks või valdajaks on valdavalt omavalitsus. Karepal tegutseb suviti noortelaager ja seal on omanikuks Tallinna Huvikeskus „Kullo“ Karepa Noortelaager. Kuni 2007.aastani oli avalik rand ka ka Viitna Pikkjärv, kuid järve unikaalse taimestiku pärast keelas Keskkonnaamet seda supluskohana reklaamida. Suplushooaeg kestab ametlikult 1. juunist kuni 31.augustini. Eelmistel aastatel on proove võetud suplushooaja jooksul iga 2 nädala tagant. Supluskoha omanik või valdaja korraldab suplusvee seire vastavalt Terviseameti (TA) Ida talitusega kooskõlastatud seirekalendri. Suplusvee kvaliteeti hinnatakse

kahe mikrobioloogilise indikaatornäitaja alusel: soole enterokokkide ja Escherichia coli (E. Coli) bakterite sisalduse alusel. Kõik võetud proovid on vastanud nii mikrobioloogiliste kui ka füüsikaliskemiliste näitajate osas normidele.

Suplusvee hindamine ja klassifitseerimine vastavalt direktiivile 76/160/EMÜ

 - väga hea vee kvaliteet
 vastab kõigile nõuetele (nii suplusvee EL direktiivi kohustuslikele ja soovituslikele kui ka Eesti VV määruse nõuetele)

 - hea vee kvaliteet
 vastab EL direktiivi kohustuslikele ning Eesti VV määruse nõuetele, kuid mitte EL direktiivi soovituslikele nõuetele

 - halb vee kvaliteet
 ei vasta EL direktiivi ega Eesti VV määruse nõuetele

Aasta	2005	2006	2007	2008	2009
Võsu rand					
Kunda rand					
Karepa rand					
Kalijärv					
Viitna Pikkjärv					

Tabel 17. Allikas: Terviseamet

Aastatel 2002-2006 oli Võsu rand sinilipurand. Kahjuks on Eestis praegu sinilipu liikumine peatunud ning supelrandade sinilipuga tunnustamist ei toimu.

Ülaltoodud randades võib esineda lühiajalist reostust, mille puhul on mikrobioloogiliste näitajate piirväärtuste lühiajaline ületamine, kuid mis ei mõjuta suplusvee kvaliteeti kauem kui umbes 72 tundi. Lühiajalist reostust võib esineda ainult juhtudel, mis võib olla põhjustatud mõne potentsiaalse reostusallika (nt reoveepuhasti, Kunda sadam) avariist või ilmastikutingimustest, näiteks:

- väga ilusate ilmade korral, kui suplejate arv kasvab oluliselt, võib fekaalsete bakterite sisaldus vees suurened;
- pikaajalise vihmaperioodi korral voolab suplusvette palju pinnasevett, mis toob kaasa ka mikroorganisme;
- äikesetormid ja tugev tuul võib keerutada üles põhjaseteid, mis suurendavad vee hägusust. Samuti põhjast üles uhutud pinnasega võib vette sattuda ka seal olnud toitainete osakesi.
- Juhul, kui esineb lühiajalist reostust, siis võetakse kasutusele järgmised meetmed:
- heisatakse rannas kohe punane lipp. Rannas on olemas infotahvlid, kuhu pannakse üles veekvaliteeti puudutav informatsioon. Omavalitsus ja Terviseameti Ida talitus teavitavad avalikkust ka kohaliku raadio, vallavalitsuse ja Terviseameti (TA) kodulehe või kohaliku ajalehe kaudu.

Reostuse tuvastamisel informeerib TA Ida talitus kohe randade omanikke ja Keskkonnainspeksiooni. Eelpool nimetatud asutused teevad koostööd reostuse tuvastamiseks ja reostuse põhjuste välja selgitamiseks. Esimesel võimalusel võetakse uus proov.

Kuigi Lääne-Virumaa supluskohtdes ei ole viimasel viiel aastal sinivetikate massesinemisi täheldatud, korduvad sinivetikaõitsengud avamerel igal suvel. 90-test aastatest alates on oluliselt suurenenud juuli- ja augustikuiste vetikaõitsengute osakaal, eriti sinivetikaõitsengute osas. Selle põhjuseks on eelkõige Soome lahe vee fosforisisaldus, mis teeb võimalikuks suurte taimplanktonimasside tekkimise. Kuigi sinivetikate massiline esinemine meie randades suplushooaja jooksul on väga väikese tõenäosusega, võib sobivate ilmastikuolude korral avamerelt jõuda sinivetikate kolooniaid ka meie randadesse. Vetikate poolt põhjustatud õitsegu tuvastamisel võtab Tervisekaitsetalitus kohe proovid ja saadab need laborisse liikide määramiseks.

Sinivetikate esinemiseltegutsetakse nagu lühiajalise reostuse korral.

Lääne-Virumaa suplusrandade suplusvesi on hea kvaliteediga ja tervisele ohutu.

4.6.3. Lääne-Virumaa reoveepuhastamine.

Suuremad puhastid, mis puhastavad Lääne-Virumaa alevike, linnade ja tehaste reovett on üldiselt heas olukorras ja vastavad nõuetele, kuigi esineb ka puhasteid, mis vajavad rekonstrueerimist. Väiksemad puhastid, mis on rajatud 1970-80 aastatel (palju BIO ja OXYD tüüpi puhastid) vajavad juba tänu oma vanusele rekonstrueerimist. Samuti ei ole paljude väikeste puhastite puhul tagatud fosforiärastuse nõue, mis on aga teatud juhtudel tingitud sellest, et seadusandluse muudatus, mis seda kohustab tagama kõikide veekogusse juhitud heitvete puhul, jõustus alles eelmisel aastal. Veeseaduse § 24 lg 7 kohaselt on kõik Eesti veekogud reostustundlikud heitveesuublad ning Vabariigi Valitsuse 31. juuli 2001. aasta määrusega nr 269 „Heitvee veekogusse või pinnasesse juhtimise kord“ § 6 lg 2 kohaselt peab olema tagatud fosforiärastus reostustundlikku suublasse juhitud heitveest.

4.6.4. Siseõhk- tubakaseaduse jälgimine

Lääne- Virumaa ettevõtetes ja asutustes pole teadaolevalt tubakaseaduse täitmisega probleeme. Suitsetajatele on eraldi sisseseatud ventilatsiooniga ruumid. On ka nii, et suitsetajad peavad suitsetama õues või loobuma ebamugavates tingimustes suitsetamisest.

4.6.5. Lääne-Virumaa jäätmekäitlus ja välisõhu kvaliteet

Keskkonnanõutele mitte vastavad prügilad on suletud. Väike prügilate sulgemistöödega alustati 1996.aastal. Lääne-Virumaal ei ole ühtegi töötavat prügilat. Prügilad on osaliselt kaetud inertsete materjaliga, jälgitakse nõrgvee kvaliteeti.

Välisõhu kvaliteeti on mõõtetud mobiilse laboriga Rakvere linnas neljal korral. Tööd teostas Eesti Keskkonnauuringute Kesklabor. Saasteainete piirväärtusi ei ole täheldatud mõõtmiste ajal, pigem jäävad kümme ja enam korda alla lubatud piirväärtusi. Et veelgi täpsemat ülevaadet olukorrast saada tuleks seiret teha pikema perioodi jooksul ja erinevatel aastaaegadel. Kundas mõõdab tahkete osakeste kontsentratsiooni automaadmõõtesead, mis on tuvastanud lühiajalisi piirväärtuste ületamist aga seda kevadperioodil, mil käivad põllu – ja tänavate puhastustööd. Seadet hooldab Eesti Keskkonnauuringute Kesklabor. Tsemenditootmist otseselt siin süüdistada

ei saa, sest tehas on kaasaegsetesse puhastusseadmetesse investeerinud kümneid miljoneid kroone. Tehases saasteainete kontsentratsioonid on-line süsteemis jälgitavad, samuti teostatakse saasteainete pistelisi mõõtmisi saasteallikatest.

Pinnaveekogude seisund on suhteliselt hea, seda tänu rekonstrueeritud asulate reovee puhastitele ja inimeste teadlikkuse kasvule eriti põllumajanduses. Ka põhjavee kvaliteet sõltub suuremalt osalt inimtegevusest. Probleeme võib tekkida Tapa linna piirkonnas põhjavee kvaliteediga eriti, siis kui põhjavesi on maapinnale väga lähedal. Olukorra on põhjustanud Tapa linnas kunagi paiknenud mitmed sõjaväeobjektid, eriti lennuväli, kes käitus keskkonna suhtes eriti laastaval moel, juhtides kütusejääd otse pinnasse, sest lennutundide arvestus toimus kulutatud kütuse alusel. Reostuse suhtes on nimetatud piirkonnas eriti tundlikud madalad salvkaevud. Tapa linna elanikke paremaks joogiveega varustamiseks on rajatud Moe veehaare.

Radoon on meie looduslik saasteaine. Selleks et vähendada radooni kontsentratsiooni siseruumides tuleb ehitused õigesti projekteerida ja ehitada. Siseruumid vajavad korralikke ventilatsioonisüsteeme, ehitistest tuleb eemale drenida, vundamendid muuta õhutihedateks.

4.6.6. Mõra probleemid Lääne-Virumaal 2005-2009

Ehitusprojektide tervisekaitseõuetele vastavuse kontrollimisel ja terviseohutuse alase hinnangu andmisel ning planeeringu projektide kooskõlastamisel arvestatakse sotsiaalministri 04.03.2002. a määruse nr 42 „Mõra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid” nõuetega.

Terviseameti Ida talitus (endine Tervisekaitseinspektsiooni Virumaa Tervisekaitsetalitus) tegeleb müraga ka kaebuste korral.

Põhilised müraallikad:

- hoonete tehnokommunikatsioonid (vee-, kanalisatsiooni-, kütte-, ventilatsiooni- ja jahutusseadmed, liftid);
- transport (auto-, raudtee-, lennuliiklus);
- tööstus-, teenindus- kaubandusettevõtted;
- meelelahutusüritused;
- naabrite müra (olme) jne.

2005.a saabus 5 mürakaebust, neist 4 põhjendatud.

2006.a saabus 5 mürakaebust: 4 põhjendatud (ja neist 3 korduvat) ja 1 põhjendamata

2007.a saabus Lääne-Virumaa elanikelt 5 kaebust, neist 1 korduv 2005.aastast.

2008.a saabus 4 kaebust, neist 1 korduv.

2009.a saabus 4 kaebust müra kohta, neist 2 korduvat.

Kõikide mürakaebuste puhul telliti Tervisekaitseinspektsiooni Füüsikalaborist või Kohtla-Järve laborist müramõõdistused. Kui selgus, et müra ületab norme, tehti ettekirjutused müraallika valdajale. Põhjendatud müra kaebused on lahendatud.

Mõnede kaebuste (AS Flexa Eesti, Kuur-saal, OÜ Põhivõrk Rakvere 330 kV alajaama trafo) lahendamine on võtnud aega mitu aastat. Kui ettekirjutusi tähtajaks ei täideta, nõutakse sunniraha. Kaebuste lahendamised on veninud sageli ka seetõttu, et rakendatud meetmed ei ole olnud piisavad. Samuti on kaebusi vaidlustatud.

Mõnede kaebuste puhul ei ole olnud võimalik müra mõõta, kuna müraallika töö ei ole regulaarne (Päide külas kivitööstus, palkide laadimine Kunda sadama terminaal ja Rakveres puidufirmas). Kaebus oli ka IV kategooria maantee müra kohta (Ama küla). Tegime järelepärimise Maanteeametile müra vähendamiseks antud maanteel. Vastusest selgus, et Maanteeamet saab hakata müraprobleemidega tegelema pärast seadustatud etappide läbimist.

Tähelepanekud keskkonnatervise kohta

Maakonnas on rida keskkonnategureid mille mõju rahva tervisele on arvestamist vääriv. Arvestada tuleb, et keskkonnamõjud on pikaajalise kumulatsiooniga. Need on ajaliselt erinevad, sest praegune keskealiste ja vanemate põlvkonnale on mõju avaldanud juba eelmise sajandi viimase veerandi loodus ja tehiskeskond suure reostuskoormuse tõttu, sealhulgas vene armee poolt tekitatud reostusega.

Viimase kahe kümnendi vältel on vähenenud keskkonnareostus eriti tänu kanalisatsiooni ja veevõrkude ehitamisele suures ulatuses.

Väliskeskkonna mõjurid on siin ulatuslikud. nii looduslikud kui inimtegevusest tingitud. Käsitlust väärivad põhjavee eripära Pandivere karstialade tõttu, teiseks maavarade olemasolu ja kasutamise tõttu, ning õhu reostumine loodusliku radooniga. Pandivere nitraaditundlik karstiala on koormustundlik, eriti veesäilitusalad, mis pole kõik seaduse kaitse all. Nitraatreostuse mõju on jälgitud nii imikusuremusele kui vähktõvele (kaheksakümnendate meditsiinilised analüüsid) Põhja-Eesti aluskoos uraan annab siinses piirkonnas nii hoonete õhureostust kui põhjavee radionukiidide kõrge sisalduse (Kundas 9x kõrgem piinormist, Rakvere 3x kõrgem)

Uraani laguproduktide ulatuslik levik tekib maakoos leiduva diktüoneema kilda aktiveerumisel ja esineb maakonna piires Koljaku ja Toolse aladel, lisaks läbivad maakonda kirdest edelasse sügavad tektoonilised rikked, neist üks suur Aseri rike läbib maakonna, seejuures Uljaste piirkonnas moodustab ulatusliku rikete vööndi, mille mõju on suurem maakoore vertikaalse nihke tõttu (näit Sonda u. 30 m) avab erinevad põhjaveekihi ning sellega kandub ohtlik radioloogiline mõju suurele alale, kaasa arvatud ka lõuna suunas, sest kõva aluskoore kihid on kaldu põhjast lõunasse.

Õhureostus siseruumides

Ruumides on kindlaks määratud süsteemserte uuringutega radooni kontsentratsioon, mis eeldab hoonete aluspõhja isolerimist pinnase radooni sissetungi vastu. Hoonetes on esinenud ka tervistkahjustavat keemilist reostust materjali ja sisustuse tõttu.

Välisõhu reostus

Uurimiste andmetel (avaldatud uuringute alusel määratud reostuskoormuse samakõrgusjooned) maakonna ulatuses pärineb kolmelt suunalt: läänest Tallinnast, idast Ida-Virumaa tööstus- ja kaevandusaladelt ning põhjast Kunda tööstustest. See reostus oli erakordselt suur ülemineku perioodil. Dioksiinide kohta välisõhus on EU andmed Lahemaalt. Muud õhureostust on jälgitud linnades.

Elanikkond

Keskkonnahariduse edendamiseks on loodud maakonna kõrgkoolide baasil keskkonnahariduskeskus. Sagadis töötab looduskool.

Avalikustamine - keskkonna tervisemõju avalikustamise eesmärgil kasutatakse maakonnas eeskätt meedia vahendeid.

Ettepanekud ühtse keskkonnatervise parandamise huvides

Pandivere karstiaala mõju tõttu ülemistele vee horisontidele kinni pidada nõudest uurida nitraatide sisaldust erakaevude joogiveest ning tegeleda talunike maaharimises kasutatava sõnniku ning väetise alase koolitamisega.

Seaduslikult on ette nähtud radooni ja radionukliidide uurimised ja abinõud,- nende rakendamine peab jätkuma.

Eestis määrab radionukliidide sisaldust joogivees Tartu Ülikooli Füüsikainstituudi labor, mis on akrediteerimata, samuti on nende jõudlus, arvestades vajadust, väga väike. Lähimad vastavad laborid asuvad Peterburis, Soomes ja Lätis. On hädavajalik Eestis sellise labori arediteerimine, ühtlasi on hädavajalikud laboriseadmed dioksiinide uurimiseks.

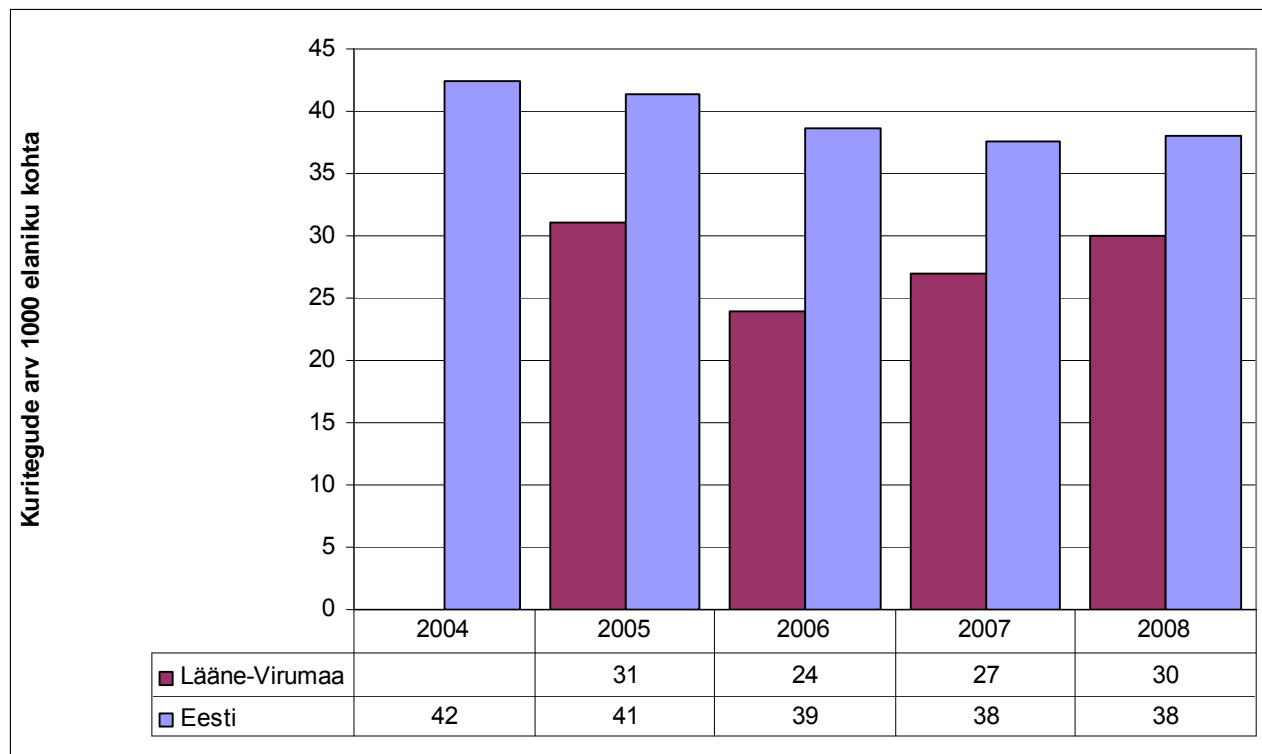
Rakveres on olemas meetod radionukliidide eraldamiseks joogiveest, aga Kundas on olukord raskem. Praeguses majanduslikus olukorras pole vajalikeks tegevusteks raha. Momendil puudub seadus, mis kohustaks mõõtma ehitistegevuse alustamisel pinnase radoonisisaldust.

4.7. Kuriteod

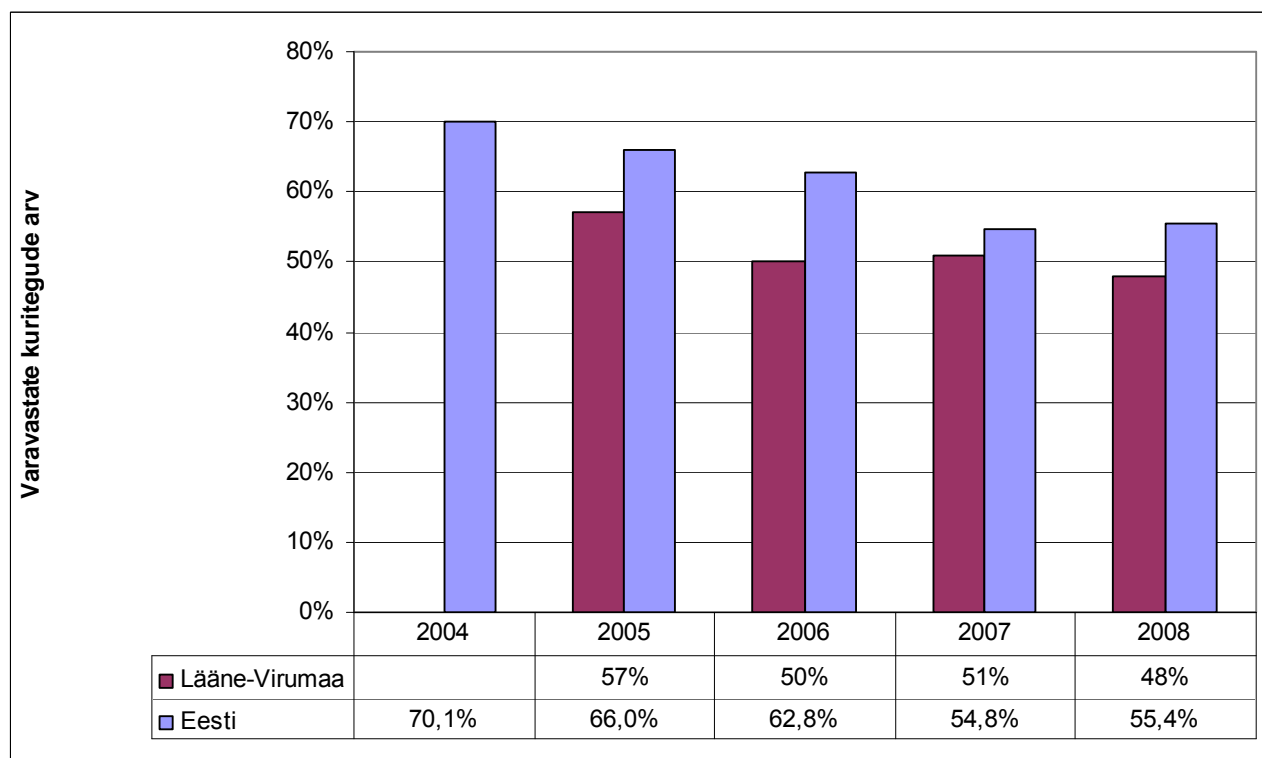
Registreeritud kuritegevuse tase Lääne-Viru maakonnas on stabiilne. Isikuvastaste kuritegude arv on viimase kahe aasta võrdluses eelneva perioodiga küll osakaaluna vähesel määral kasvanud (>2%), samas registreeritud isikuvastaste kuritegude arv vähenenud (PS. Indikaatorite tabel on määratlenud varavastaste kuritegudena piiritletult vargused, röövid ja väljapressimised. Selliselt on ka andmed esitatud. Politsei poolt vaadates on varavastaste kuritegude määratlus veidi laiem.) 2004.aasta andmed pole kättesaadavad.

Aasta	2005	2006	2007	2008	2009
Kuritegude arv	2045	1611	1810	1997	1823
..seal hulgas varavastased kuriteod (vargused, röövid, väljapressimised)	1157	809	779	835	871
...seal hulgas isikuvastased kuriteod	198	200	246	319	290

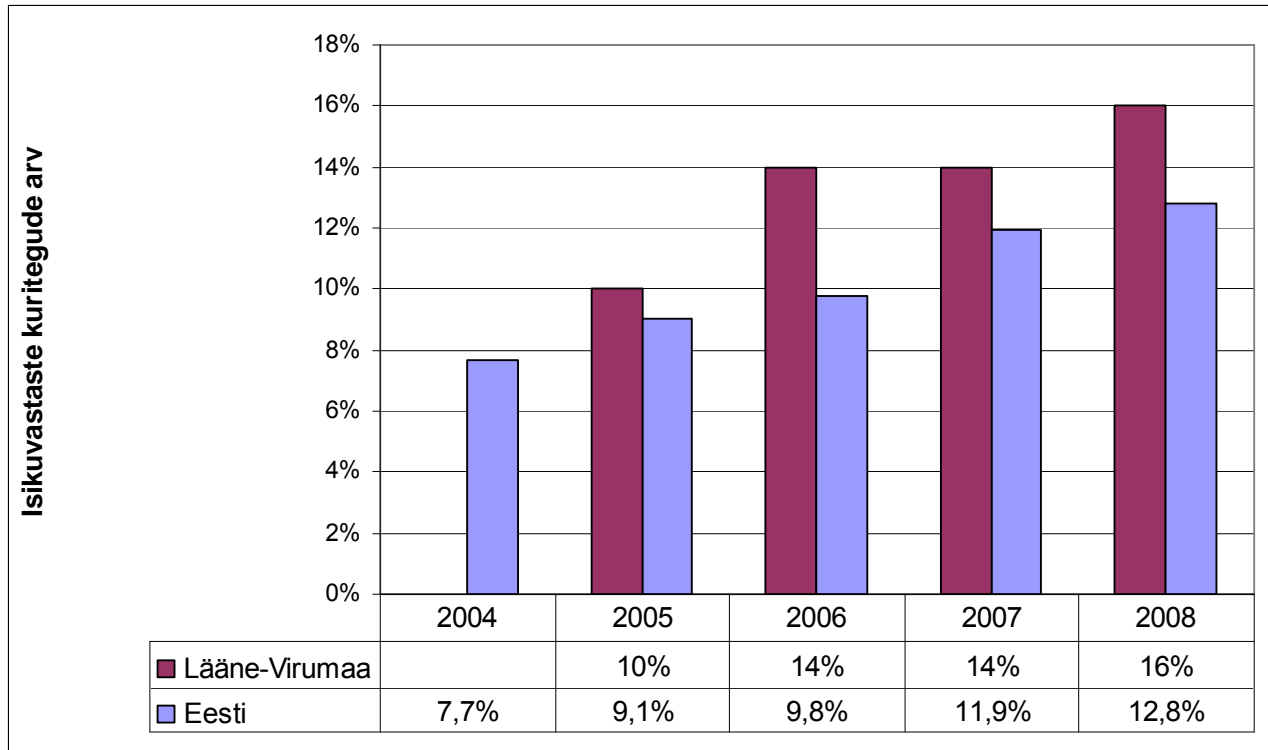
Tabel 18. Kuritegude arv. Allikas Politseiameti andmebaas

Joonis 28. Kuritegude arv 1000 elaniku kohta. Allikas Politseiameti andmebaas

Joonis 29. Varavastaste kuritegude arv. Allikas Politseiameti andmebaas

Joonis 30. Isikuvastaste kuritegude arv. Allikas Politseiameti andmebaas

4.8. Liikluskuriteod ja õnnetused

Võrreldes 2008. aastaga langes liikluses avastatud toimepandud seadusrikkumiste arv 2009. aastal üle 13% võrra, kuid pikemas võrdluses on keskmine avastatud rikkumiste tase ikkagi kõrgem. Avastatud rikkumiste vähenemine on ilmselt tingitud liikluskultuuri paranemisest, sõidukijuhtide ja kaassõitjate teadlikkuse kasvust ja aktiivsest ning tõhusast liiklusjärelvalve teostamisest. Liiklusõnnetuste ja neis vigastada saanud isikute arv on järjekindlalt vähenenud. Kahjuks eelmisel aastal hukkus liiklusõnnetustes 14 inimest (2008.a 10).

Aasta	2005	2006	2007	2008
Liikluskuriteod ja -õnnetused kokku	4997	4880	6475	9958
Joores juhtide arv	699	669	796	701

Tabel 19. Liikluskuritegude- ja õnnetuste arv ning tabatud joores juhid. Allikas Politseiameti andmebaas

Polnud võimalik määrata joores juhtide osakaalu kontrollitud juhtide arvust, kuna politsei ei pea arvestust järelvalvetegevuse käigus kontrollitud sõidukijuhtide üle. Samuti polnud enam kättesaadavad 2004. aasta andmed.

4.9. Tulekahjud Lääne-Virumaal

Ida-Eesti Päästkeskus on üks neljast regionaalsest päästkeskusest, mis alustasid tööd 2006 a. 1.märtsil, seega on täitunud keskuse neljas tööaasta.

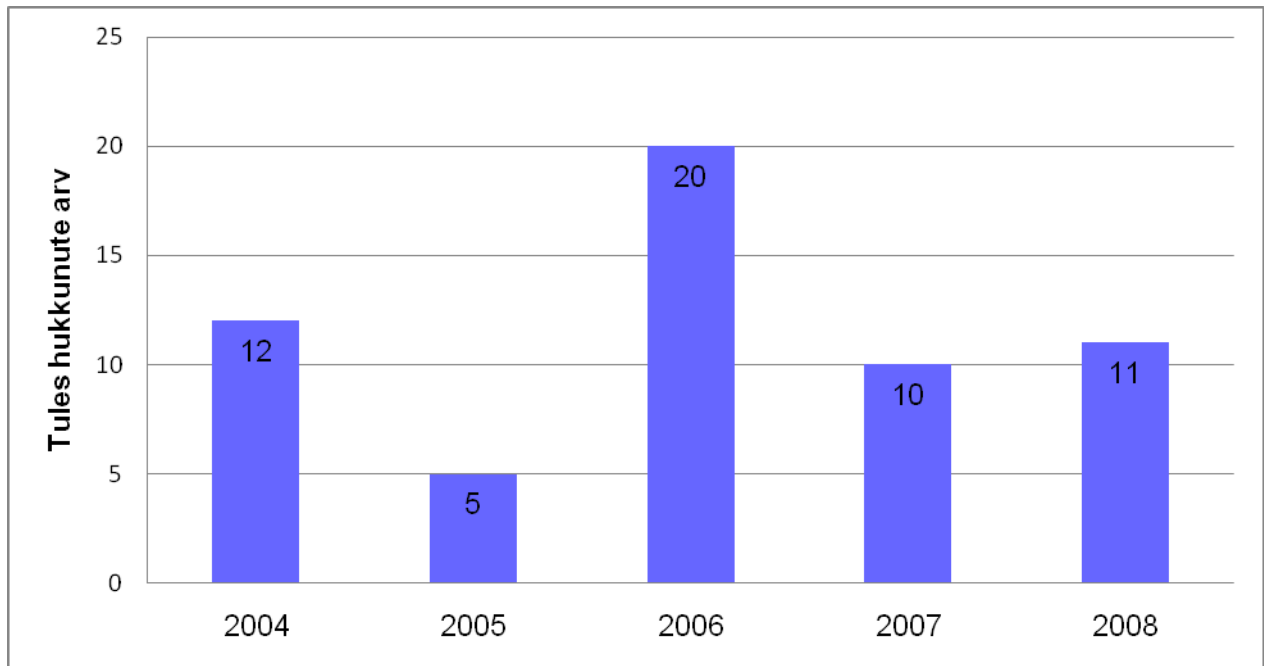
Ida-Eesti Päästkeskuse tegevuspiirkonda kuuluvad Ida-Virumaa ja Lääne-Virumaa. Piirkond hõlmab u.6990 ruutkilomeetrit ja 37 kohalikku omavalitsust, millest Lääne-Virumaal on 15 (4 linna). Lääne-Virumaal asub päästkeskuse maakondlik osakond ja viis komandot: Rakveres, Kundas, Tapal, Võsul ja Väike-Maarjas. Lisaks kaasamiseks veel abikomandod Kadriinas, Tamsalus, Vajangus.

Ida-Eesti Päästkeskus peab väga tähtsaks elanike turvalisuse tagamisel, tuleõnnetuste ja surmade vähendamisel ennetustööd. Tulekahjude statistika ja analüüs näitab tulekahjude peamise tekkepõhjusest inimeste endi hooletust, hooletust lahtise tulega (järelevalveta põlevad küünlad, lõkked, küttekolded), hooletust suitsetamisel, sageli alkoholi jooles; aga ka katkised elektrisüsteemid või elektritarbijad. Tänavune väga pakaseline talv pani proovile ka kõik küttekolded ja meie teadmised õigest kütmissrežiimist. Eraldi riskirühma moodustavad üksikud eakad inimesed ja asotsiaalsete eluviisidega elanikud.

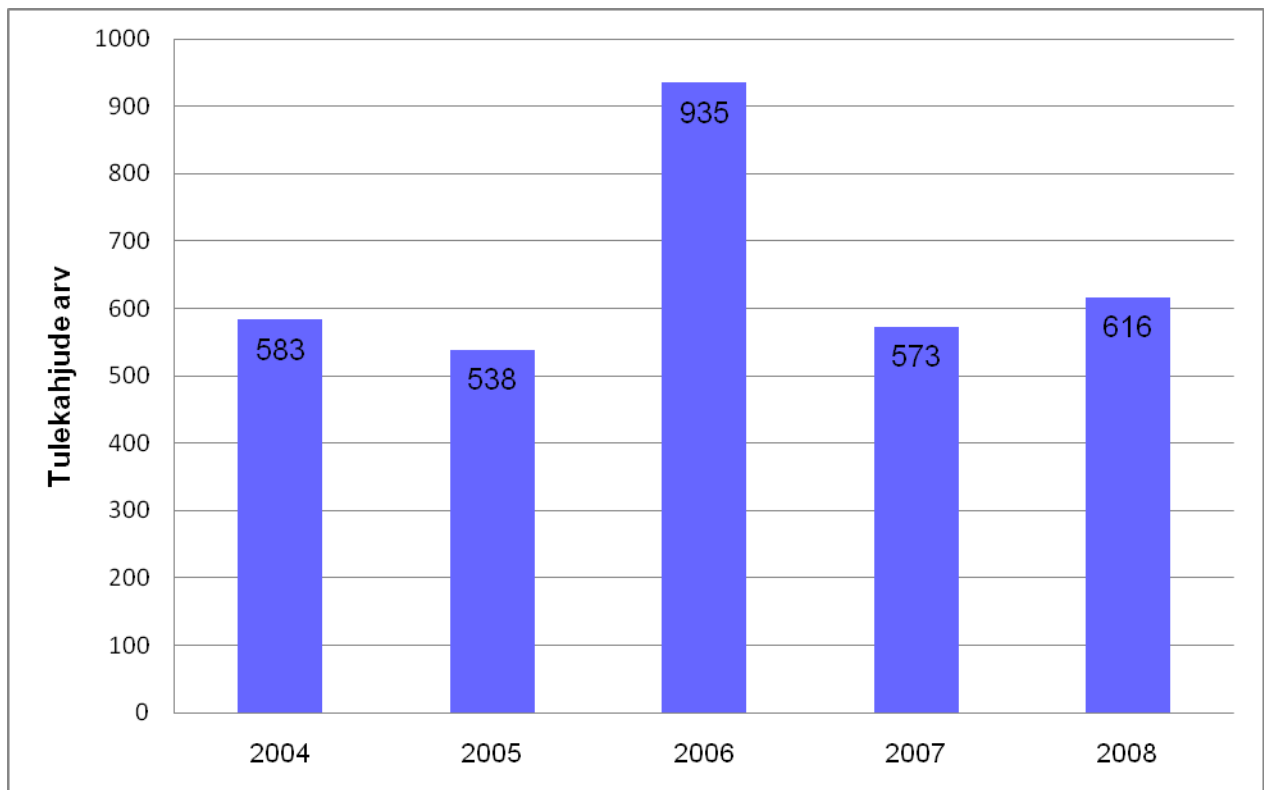
2009. aasta 1.juulist kohustuslikuks muutunud „väike elupäästja“ - suitsuandur – hoiatusseade eluruumides on muutnud meie kodud tuleohutumaks. Tulekahju korral tööle hakkav tugev häiresignaali teatab õnnetuse toimumisest ning annab tegutsemiseks hädavajalikku lisaaega. Enam ei kahtle suitsuanduri vajalikkuses mitte keegi, sest uuringute tulemusena on suitsuandur üle 80% kodudes. 2009 aastal ei hukkunud tulekahjudes Lääne-Virumaal mitte ühtegi inimest.

Päästealase ennetustöö suuremateks projektideks võib pidada tööd elanikkonnaga ning laste ja haridusasutuste töötajate tuleohutusosalaste teadmiste tõstmist;

- projekt „Kodu tuleohutuks“ sai alguse 2006 aastal, mil koostöös KOV hakati kodudesse paigaldama suitsuandureid;
- tuleohutusosalase koolituse läbisid KOV sotsiaaltöötajad, külavanemad ja korteriühistud;
- loodi infotelefon 1524, kust võib nõu küsida kodude tuleohutust puudutavates küsimustes; on võimalus koju kutsuda spetsialisti (tasuta), kes selgitab koos omanikuga konkreetselt, millised on kodu tuleohutusosalased riskid;
- osaletakse infopäevadel, suveüritustel, messidel ja viiakse läbi ohutusosalaseid konverentse ning perepäevi;
- komandodes toimuvad lahtiste uste päevad ning erinevad koolitusprojektid õpilastele.

Joonis 31. Tules hukkunute arv. Allikas Päästeameti andmebaas

Joonis 32. Tulekahjude arv aastate lõikes. Allikas Eesti Statistikaameti Regionaalarengu andmebaas

4.9.1. Kõrgendatud riskiga objektid

Vastavalt Siseministri 4. juuni 2006 aasta määrusele nr 4 „Objektide loetelu, mille tuleohutusülevaatus viiakse päästeasutuse poolt läbi vähemalt üks kord aastas“ viiakse Lääne-Viru maakonnas tuleohutuülevaatus läbi 222 objektil (haridus-ja hoolekandetasutused, tööstushooned, samuti objektid, kus on võimalik suurte rahvahulkade kogunemine).

Eelnimetatud objektidel on nende valdajate poolt kehtestatud tuleohutusjuhendid, mis sisaldavad muuhulgas tegevusjuhiseid erinevates ohtulukordades käitumiseks. Kemikaaliseaduse mõistes tegutseb Lääne-Virumaal 53 ohtlikku ja 3 suurõnnetuseohuga (B kategooria) ettevõtet.

Võimalikele hädaolukordadele reageerimiseks on ettevõtted juhindudes Siseministri 12. mai 2003. aasta määrusest nr 55 „Ohtliku ja suurõnnetuse ohuga ettevõtte teabelehe, ohutusaruande ja hädaolukorra lahendamise plaanide koostamise ja esitamise kord ning suurõnnetuse ohuga ettevõtete loetelu pidamine“ koostanud hädaolukorra lahendamise plaanid, mis sisaldavad muuhulgas ka elanikkonna teavitamisskeeme.

Juhtumikorralduste skeemide olemasolu.

Lääne-Viru maakonna kohalikud omavalitsused on koostanud ressursiplaanid oma territooriumil olevate ohtude kaardistamiseks ning võimalikele hädaolukordadele reageerimiseks.

5. TERVISLIK ELUVIIS

Käesolevas peatükis antakse ülevaade sellest, kuidas oleks võimalik tervislikke valikuid suurendada ning inimeste riskikäitumist vähendada. Peamisteks käitumuslikeks tervisemõjuriteks tuleb pidada vähest kehalist aktiivsust, tasakaalustamata toitumist ja riskikäitumist, näiteks alkoholi, tubaka ja narkootikumide tarbimist, hasartmängurlust, riskivat seksuaalkäitumist ning ebaturvalist käitumist liikluses (kiiruse ületamine, turvavööde ja helkurite kasutamata jätmine jne).

Tervisekäitumist mõjutavad otseselt isiku enda hoiakud, uskumused, väärtushinnangud, teadlikkus, oskused ja motivatsioon. Inimest ümbritsev elukeskkond oma keskkondlike, sotsiaal-majanduslike ja psühhosotsiaalsete mõjudega määrab suures osas ära, milliseid tervist puudutavaid otsuseid inimene langetab ja kuidas inimene enda ja teiste tervise suhtes käitub.

Tervisliku eluviisi soodustamiseks tuleb erinevate elualdkondade esindajatega koostöös viia ellu abinõud terviseteadlikkuse ja tervist toetava keskkonna kujundamiseks. Tuleb suurendada kehalist aktiivsust soodustavate võimaluste ja täisväärtusliku toidu kättesaadavust, vähendada sõltuvust tekitavate ainete kättesaadavust ja nõudlust nende järele ning soodustada turvalist käitumist liikluses, olmes ja vaba aja veetmisel.

5.1. Tervisealase teabe kättesaadavus.

Tervisealase info levitamise tegeleb maakonna tasandil maavalitsuse juures olev tervisedenduse spetsialist, kohalikes omavalitsustes tervisedendusega tegelevad aktiivsed ametnikud. 15 omavalitsusest on kolmeteistkümnes Tervisedenduse kontaktisikud. Kuna tervisedendaja ametikohta pole kohalikus omavalitsuses seadusega ette nähtud, siis tegeleb nende küsimustega erineva spetsialiteediga inimesi. Oluline on tahtmine ja soov tervisedendusega tegeleda. Ainult ühes omavalitsuses – Väike- Maarja vallas on 0,5 kohaga töötamas tervisedendaja, teistes on nendeks sotsiaaltöötajad, spordijuhid, sekretärid ja isegi vallavanemad ise, kes siis vajadusel tegelevad muude tööde vahel tervisedenduse küsimustega. Väikestes omavalitsustes on tihti ametnikud tööga ülekoormatud, sest ametnike arv on viidud miinimumini ja täita tuleb mitme ametniku ülesandeid. Õnneks on tervisedendust peetud oluliseks. Kindlasti jagatakse pidevalt tervisedenduslikku infot perearstide juures, lasteaedades, koolides, noorte ja päevakeskustes.

5.2. Tervisedenduslikku eluviisi toetavad üritused maakonnas.

Tervisedendusala tegevus toetub südame- ja veresoonkonnahaiguste ennetamise riiklikule strateegiale 2005-2010. Selle elluviimiseks on maakonnas moodustatud tervisenõukogu ja koostatud tegevuskavad.

Alljärgnevalt on toodud 2008.a tehtud tegevused strateegia üldiste suundade täitmiseks.

Tegevused rahvastiku füüsilise aktiivsuse suurendamiseks

2008.a. septembrist algas liikumisharrastuse kampaania ja liikumine „Terve Lääne- Virumaa”, mis kestis 2009.a.lõpuni. Mitmes omavalitsuses oli lisaks ka oma liikumissari.

Toimusid traditsioonilised tänavakorvpalli võistlused Viitna, Haljala, Loobu, Aaspere, Kadrina, Vinni, Kunda, Rakke, Roela ja Rakvere piirkonnas, osalesid õpilased Muuga, Simuna, Roela

põhikoolidest, Kadrina keskkoolist, Kunda ühisgümnaasiumist, Rakvere reaalgümnaasiumist, Rakvere, Haljala, Vinni-Pajusti ja Rakke gümnaasiumist Samuti osalesid Tallinnast ja Harjumaalt siin suvitavad lapsed. Üritus oli planeeritud eesmärgiga haarata rohkem piirkonna noori suvisele sportlikule tegevusele. Igal aastal on suurenenud osalejate arv. Traditsiooniliselt on toimunud aasta esimesel poolel tervist edendavate lasteaegade tervisepäevad. Toetatud on eakate inimeste pidevat sportimisvõimalust Rakvere spordihallis, kus eakad said kasutada koos juhendajaga spordisaali aeroobika, lauatennise, sulgpalli ja võimlemisgruppide tööks.

On toetatud mudilaste liikumispidu. Kahjuks on rahaliste ressursside puuduse tõttu need üritused 2009.a. ära jäänud.

20.-21.augustil 2008 toimus koolidevaheline õppelaager, kus osales 9 maakonnakooli 80 õpilasega. Koolituste teemad olid turvalisusest ja tuleohutusest; politseitöö ja seaduste tutvustamine jne.

2009. aastal toimus 3päevane koolidevaheline laager "Kaitse end ja aita teist", kus käsitleti ohutuse- ja turvalisusega seotud teemasid.

Tegevused rahvastiku toitumisharjumuste parandamiseks

Koostöös Virumaa Tervisekaitsetalitusega toimusid 2008.a. haridusasutuste toitlustajatele koolitused.

Porkuni Kooli ja Põlula Põhikooli kokad võistlesid edukalt vabariiklikul finaaliveistlusel „Parim koolisöökla 2008”. Maakondlikus voorus leidsid esiletõstmist ka Simuna Põhikooli toitlustajad. 2008.a. toimus maakondlik tervise- ja ohutusmess "Väärtusta elu", kus tutvustati erinevaid tervise hoidmise, taastamise ja kaitsmise võimalusi; erinevaid kodu, maja ja piirkonna turvalisemaks muutmise võimalusi ning vahendeid;

korrakaitse ja päästeteenistuste riiklikke jm struktuure; turvateenistuse ja vajalikke vahendeid pakkuvaid ettevõtjaid; räägiti inimeste omaabi võimalustest.

Tubaka tarbimislevimuse ja tubakasuitsuses keskkonnas viibimise vähendamiseks

2008.a. toimusid "Tubakale EI" infopäevad Vasta Koolis, Uhtna Põhikoolis, Haljala Gümnaasiumis, Rakvere Vene Gümnaasiumis, Sõmeru Põhikoolis, Tapa Vene Gümnaasiumis, Simuna Koolis, Vinni-Pajusti Gümnaasiumis, Vaeküla Koolis jt. Suitsuprii klassi võistlusest 2007/2008.õppeaastal edukalt lõpetas neist 32 klassi 12 koolist 530 õpilasega. Kahjuks näitab see, et isegi põhikooli õpilaste hulgas on juba paadunud suitsumehi, kes pole suutelised isegi kaaslaste altvedamise hinnaga loobuma! Seda isegi juba 4 klassis! 2008/09 õppeaastal osales 10 kooli ja 37 klassi, neist lõpetasid edukalt võistluse 32 klassi.

Tegevused HIV/AIDSi ja uimastiennetusprogrammi raames

Tegevused õpilaste HIV-ga jm seksuaalalase teadlikkuse tõstmiseks ja riskikäitumise vähendamiseks 2008. aastal toimusid koolides loengud-arutelud, inimeseõpetuse õpetajate õppepäev, "Noored ja seks".

Tegevused uimastitarbimisega seotud teadlikkuse suurendamiseks 2008.a. Uimastialane loengusari „Valik on sinu”. Sisuks alternatiivsete võimaluste leidmine, rühmatööd ja

arutelud. 2009.a. sellealased ressursid puudusid.

Traumade ja alkoholi tarbimise ennetamine Lääne-Viru maakonnas 2008 ja 2009. aastal

Perearstidele koolitused traumade ennetamisest ja esmaabist. Koolitused Virumaa lasteaiaõpetajatele, "Otsi Otti" koolitus lasteaiaõpetajatele, kus pedagoogidele anti juhiseid, kuidas lapsi õpetada toime tulema ja õigesti käituma näiteks äraeksimise korral. Esmaabi ja vigastuste ennetamise alased koolitused.

Koolitused külavanematele, kus räägiti erinevatest võimalustest, kuidas muuta külapiirkond turvalisemaks. Läbi on viidud traditsiooniliselt sügiseti ohutuskonverentse, kus käsitleti erinevaid ohutuslaseid aspekte.

6. TERVISETEENUSED

Ühiskonna arenguga kaasnevad uued ülesanded, mille lahendamine eeldab tasakaalu leidmist ja kompromissi ühiskonna erinevate huvigruppide vahel.

Eesti tervishoiusüsteemis on avalikul sektoril märkimisväärne roll tervishoiu korraldamises ja tervishoiuteenuste kättesaadavuse tagamises. Samas on tervishoiusüsteemi toimivuse ja paindlikkuse suurendamiseks rakendatud mitmeid erasektori põhimõtteid. Seetõttu tegutsevad kõik tervishoiuteenuse osutajad eraõiguse alusel. Perearstid on valdavalt kas füüsilisest isikust ettevõtjad või äriühingute omanikud ja palgatöötajad ning haiglad sihtasutused või aktsiaseltsid. Selleks et paremini tagada haiglate tegutsemise eesmärkide vastavus avalikele huvidele, on haiglate omanikeks kas riik, kohalik omavalitsus või muu avalik-õiguslik organisatsioon, kes haiglate nõukogude kaudu suunavad haiglate tegevjuhtkonna igapäevategevust.

Tervishoiusüsteem peab olema patsiendikeskne, et tagada ravi järjepidevus. Selle oluliseks eelduseks on esmatasandi, eriarstiabi ja hooldusravi/hoolekande vaheline koostöö ning koordineeritus. Oluline aspekt on ka patsiendi informeeritus, mis ühelt poolt tähendab oskust orienteeruda tervishoiusüsteemis ning teisalt teadlikkust oma terviseprobleemidest ning ravivõimalustest.

6.1. Tervishoiuteenused

Tervishoiuteenused jagunevad statsionaarseks (kus on vajalik osutada haigestunule ööpäevaringset tervishoiuteenust) ja ambulatoorseks (kus ööpäevaringne tervishoiuteenuse osutamine ei ole vajalik) tervishoiuteenuseks.

Eriala	2004	2006	2008	Eriala	2004	2006	2008
Perearst	41	43	42	Günekoloog	11	11	12
Sisearst	4	5	5	Pediaater	5	5	4
Endokrinoloog	1	1	1	Neuroloog	4	4	3
Pulmonoloog	2	2	2	Oftalmoloog	2	2	2
Reumatoloog	1	1	1	Otorinolarüngoloog	4	4	4
Anestesioloog	4	4	3	Psühhiaater	2	2	3
Üldkirurg	6	6	5	Töötervishoiuarst	0	1	1
Ortodont	0	1	1	Dermatoveneroloog		2	2
Ortopeed	1	0	0	Hambaarst	40	35	36
Uroloog	1	1	1	Laboriarst	3	3	2
Üldarst	1	1	2	Proteesiarst	0	0	3
Radioloog	5	5	6	Erakorralise meditsiini arst	0	0	1

Tabel 20. Erialaarstide arvuline jagunemine. Allikas: Lääne-Viru Maavalitsus, tervishoiuasutuste aastaaruanded

6.1.1. Perearstid Lääne-Virumaal

Lääne-Virumaal oli 2008.a 42 pereearsti praksist (2009.a. 41), kes on koondunud 30 pereearsti keskusesse. Igas maakonna omavalitsuses töötas vähemalt üks perearst/perearstikeskus, Rakveres on 13 perearstikeskust. Perearstide nimistu suurus on 1600±400 inimest, seega on arstil õigus vabalt määrata oma nimistu suurus 1200 kuni 2000 inimeseni. Perearstide nimistute suuruse andmeid uuendatakse kord kvartalis. Lääne-Virumaal varieerub pereearsti nimistu suurus 1031-st kuni 2553-ni (2007.a lõpu seisuga) Põhjusi, miks inimesed eelistavad üht või teist pereearsti, võib olla mitu. Nimistute suuruse võrdlus omavalitsuse elanike arvuga näitab, eriti Rakvere linna puhul, et töökohaga koos valivad inimesed endale ka pereearsti linnas, kas siis mugavuse, läheduse või ühistranspordi korralduse tõttu. Kehv ühistranspordikorraldus võib olla ka põhjuseks, miks inimesed kaugematest piirkondadest eelistavad pereearsti seal, kus see on neile kättesaadav, nt linnas. Ka asub enamuse eriarste ning apteekidest nagunii Rakveres.

Lääne-Virumaal tegutseb 5 kiirabibrigaadi:

AS Rakvere Haigla juures 4 brigaadi (1 Kundas, 1 Väike-Maarjas ja 2 Rakveres) kokku 60 töötajaga, sh 4 õde, 50 põhipersonaliliiget ja 6 administratiiv- ja abipersonalitöötajat.

6.1.2. Hambaarstid Lääne- Virumaal

Maakonnas tegelevad hambaraviasutused ravi, proteesimine, orthodontia, endodontia, parodontoloogia, kirurgia ja röntgenoloogiaga.

Hambaraviasutused (iseseisvate üksustena) Lääne-Virumaal:

2006 20 üksust

2007 22 üksust

2009 22 üksust

Allikas: Tervise Arengu Instituudi andmebaas

	2004	2005	2006	2007	2008
Täiskasvanud	49 332	48 998	52 540	54 335	54 021
Lapsed	29 010	27 164	31 989	37 272	34 606
Kokku	78 342	76 162	84 529	91 607	88 627

Tabel 21. Hambaravikülastusi Lääne-Virumaal. Allikas: Tervise Arengu Instituudi andmebaas

6.1.3. Haiglad Lääne- Virumaal

Lääne-Virumaal on kaks haiglat: Rakveres asuv üldhaigla AS Rakvere Haigla ja Tapal asuv hooldushaigla AS Tapa Haigla.

6.1.3.1. Rakvere Haigla AS.

Rakvere haigla asub aadressil Lõuna põik 1. Haigla tegevjuht on Rain Sepping, peaõde Sirje Kiisküla. Haigla omanikud on kõik 15 Lääne-Virumaa kohalikku omavalitsust. AS Rakvere Haigla alustas tegevust alates 1.oktoobrist 2002.a. Aktsiate ainuomanikuks on MTÜ Rakvere Haigla.

Haigla nõukogu koosneb üldkoosoleku poolt valitud kuuest liikmest, aktsiaseltsi juhatus on üheliikmeline (juhataja).

AS Rakvere Haigla põhitegevuseks on meditsiiniteenuste osutamine.

Rakvere haigla juures tegutsevad polikliinikud

Lõuna-põik 1 asuvas polikliinikus toimub haigla eriarstide ja erialaspetsialistide vastuvõtt järgmistele arstidele: kirurg, uroloog, neuroloog, lastearst, günekoloog, pediaater, nefroloog, traumatoloog/ortopeed, gastroenteroloog, kardioloog, ämmaemand, onkoloog, hematoloog. Funktsionaaldiagnostikas teostatavad uuringud: südame ultraheliuuring e. ehkardiograafia, holtermonitooring e. EKG ööpäevaringne registreerimine, spirograafia ja bronhodilataatoritest, elektrokardiogramm e. EKG koormustest, gastroskoopia, koloskoopia, bronhoskoopia. Polikliiniku juures toimub ka raseduskriisi nõustamine.

AS Rakvere Haigla polikliinikus aadressil Tuleviku 1 toimuvad kirurgi, pulmonoloogi, ftisiaateri, taastusraviarsti ja töötervishoiuarsti vastuvõttud. Haiglal on ka taastusravi osakond, mis asub Tuleviku tänaval ja kus osutatakse soojus- ja elektriravi, massaaži, ravivõimlemist ning mudaravi. Samas polikliinikus asub ka suitsetamisest loobumise nõustamise kabinet ja töötab töötervishoiuarst. 2008. aasta lõpus hakkas haigla osutama ka koduõenduse teenust. Haiglas on 8 osakonda: erakorralise meditsiini osakond, hooldusravi osakond, intensiivravi osakond, kirurgiaosakond, lasteosakond, operatsiooni osakond, siseosakond, sünnitus-günekoloogia osakond.

6.1.3.2. Tapa Haigla AS

Tapa haigla asub Tapa linnas Valgejõe 14. Haigla kuulub eraomandusse. Tapa Haigla on Eesti esimene erahaigla ja see moodustati peaarst Aivar Kuusiku eestvedamisel 1995.aastal. Ka praegu juhib haiglat peaarst Aivar Kuusik. Tapa Haigla AS on hooldushaigla, kus teenindatakse eelkõige Eesti Haigekassa Viru osakonnas kindlustatud, kes tasuvad ainult visiiditasu. Mittekindlustatud, saatekirjata, väljaspool lepinguid ja järjekordadest kiiremat teenindust soovivad patsiendid maksavad oma teenuste eest ise. Üks hooldusravi päev maksab haigekassale 638 krooni. Hooldusravi sihtgrupiks on patsiendid, kes vajavad õendusabi, kuna ei saa endaga iseseisvalt hakkama kroonilisest haigusest tingitud funktsionaalsete häirete ja puuete tõttu. Enamasti on tegemist üle 65-aastaste inimestega. Haiglas on kokku 56 voodikohta, neist 6 sisehaiguste osakonnas ja 50 hooldusraviosakonnas.

Haigla juures asub 1 kiirabibrigaad, kus töötab 15 inimest, rahastab Tervishoiuamet. Haigla osutab ambulatoorset eriarstiabi ja taastusravi ning alla 19-aastaste laste hambaravi, mida rahastab Eesti haigekassa. Rehabilitatsiooniteenuse osutamiseks on sõlmitud leping Sotsiaalkindlustusametiga.

Lisaks võtab haigla ruumes vastu üks kord kuus patsiente OÜ Ortopeediakeskus. Haigla juures tegutseb nn väikeses majas OÜ Tapa Pearingstikeskus.

AS Tapa Haigla põhitegevuseks on tervishoiuteenuse osutamine elanikkonnale.

Haigla poolt osutatavad teenused

ambulatoorne eriarstiabi: üldkirurg, naistearst, närviarst, nina-kõrva-kurguarst, gastroenteroloog, uroloog, hambaravi (väikeses majas).

Koduõendusteenust pakub haigla alates 2005.aastast. Koduõde tuleb koju perearsti suunamiskirja alusel, kuhu on märgitud perearsti poolt määratud patsiendile vajalikud protseduurid.

Koduõde teeb patsiendile järgmisi protseduure: haavahooldust, vererõhu ja veresuhkru mõõtmist, kateetri paigaldust ja hooldust, stoomi hooldust, ravimite manustamist, süste, võimlemist, nõustamist, vähihaige hooldusravi. Koduõde visiidi eest tööpäevadel tasub Haigekassa, patsient tasub ise ravimite ja sidemete-vahendite eest.

Rehabilitatsiooniteenuseid, mis on mõeldud puude raskusastet taotlevatele lastele ja täiskasvanutele ning juba puuet omavatele isikutele, pakub haigla alates 1.juunist 2006.a.

Rehabilitatsiooniteenuste loetelu:

- rehabilitatsiooni hindamine-planeerimine
- rehabilitatsiooniplaani täitmise juhendamine ja tulemuste hindamine
- füsioterapeudi teenus (individuaalne ja grupitöö) sh füsioteraapiaprotseduurid: võimlemine
- massaaž, mudaaplikatsioonid, parafiin, elektriravi
- sotsiaaltöötaja teenus
- eripedagoogi teenus (logopeed)
- Majutus- ja toitlustusteenus

Haiglal on kokku 12 voodikohta ühe-, kahe ja kolmekohalistes tubades.

6.1.3.3. Koolitervishoid

Eesmärk on jälgida õpilaste tervislikku seisundit, kujundada tervislikku eluviisi kooli personali ja õpilaste seas, ennetada õpilaste haigestumist ja krooniliste haiguste väljakujunemist, jälgida meditsiiniliselt põhjendatud õppekoormuse rakendamist ja tervisliku keskkonna loomist, osutada vajadusel arstiabi.

Terviseõpetuse teemasid käsitletakse algklassides. Omaette ainenäeb õppekava ette tervisekasvatuse käsitlemist 5. ja 9. klassis.

Tervishoiutöötaja osalemisega toimunud tervisekasvatuses osalenud õpilaste arv oli 2007/2008.õppeaastal kokku 3041 (16%), esmaabikoolitust sai 1156 õpilast. 2007.a II poolaastal läbis profülaktilise läbivaatuse maakonnas 2681 õpilast (28% õpilastest) ja 2008.a I poolaastal 1917 õpilast (21%). Vaktsineeriti vastavalt 1805 ja 1598 õpilast. Kõige enam on olnud pöördumisi kooliarsti või –õe poole individuaalsete kaebustega – kooliaasta vältel 84% õpilastest. Koolis juhtunud vigastustega pöördus kooliarsti või –õe poole kokku 659 õpilast. Alljärgnevalt on toodud haigekassa kogutud andmetest valik koolitervishoiualaseid näitajaid Lääne-Virumaa kooliõpilaste kohta 2007/2008.õppeaastal

(Allikas: Eesti Haigekassa andmebaas)

6.2. Nõustamisteenuste kättesaadavus

Virumaal on läbi aastate edukalt arendatud kvaliteetseid ja mitmekülgeid nõustamisteenuseid. Valdavalt on teenus koondunud maakonna keskusesse, kuid samas on mitmeid toetavaid võrgustikke, kelle kaudu infot ja teenuseid maakonda edastada. Lisaks maakondlikele nõustamisteenustele on võimalik abi leida riiklikest interneti, telefoni jm nõustamise teenustest.

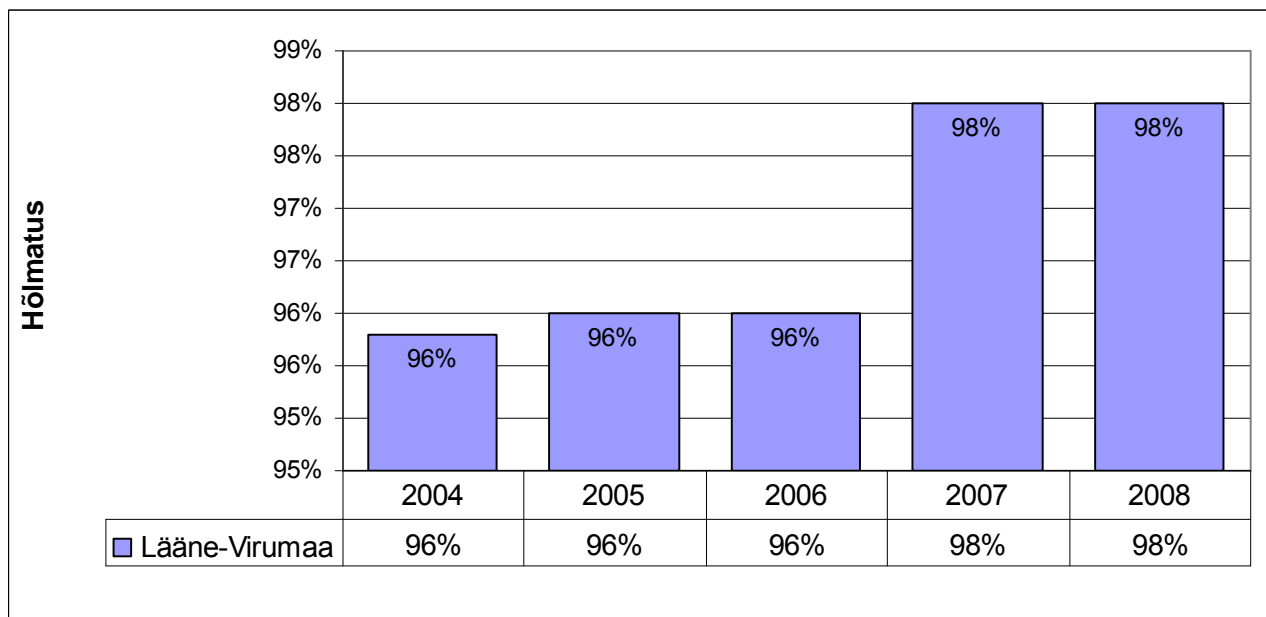
Asutus	Teenuse andja	Teenuse kirjeldus
Mari Viik OÜ	<i>Psühhiaatrid, lastepsühhiaater, perepsühhoterapeudid, kliiniline psühholoog</i>	psühhiaatriline ja psühholoogiline abi, individuaalne- ja pereteraapia, psühholoogiline täiendkoolitus
MTÜ Rakvere Diakooniakeskus	med-õde	esmatasandi med. abi, nõustamine, öömaja teenuste osutamine
Rakvere Sotsiaalabikeskus	avahooldusspetsialist	sotsiaalnõustamine (eluasemega seotud probleemid, koduhooldusteenuse pakkumine, vältimatu sotsiaalabi osutamine)
MTÜ Tapa AIDSi Ennetus- ja Narkoonõustamiskeskus	Med.õde, nõustamisspetsialistid	Ööpäevaringne nõustamine: HIV- test, B, C hepatiidi analüüsid ning rasedustestid ja nõustamine .HIV, AIDSi, narkomaania eneseabigrupid ka pereliikmetele, sõpradele, lähikondsetele
Noorte Nõustamiskabinet	Arst, ämmaemand, psühholoog.	seksuaalalane nõustamine, raseduse ja sugulisel teel levivate haiguste ennetamine, diagnoosimine ja ravi (noored kuni 25 eluaastani). Loengud.
<i>Rakvere Sotsiaalabikeskuse tervisetuba</i>	Med. õde	kolesterooli, veresuhkru analüüsid, vererõhu, pikkuse ja kaalu mõõtmine, KMI (kehamassiindeksi) määramine, nõustamine; HIV/AIDSi alane nõustamine ja anonüümne testimine.
Virumaa Ohvriabi Keskus	Spetsialist	Nõustatakse hooletusse jäetud ja halvasti koheldud inimesi ja kuritöö ohvreid
Suitsetamisest Loobujate Nõustamine	Arst	Nõustatakse suitsetamisest loobujaid
Raseduskriisi nõustamine	Nõustaja	Nõustatakse rasedustumise, raseduse katkemise või katkestamisega (abort), lapseootuse ning sünniga seotud probleemide puhul
AA (Anonüümsete Alkohoolikute) rühm	Vastava koolituse saanud spetsialistid	AA rühmad on järgepidev tugisüsteem paranevate alkohoolikute jaoks
MTÜ Jeeriko Viru Naiste Varjupaik		varjupaigateenus 24h, kui vaja tuleme naisele järgi; raseduskriis, kriisinõustamine, vajadusel juriidiline nõustamine; nõustamisteenus ja psühholoog kohapeal
Kliiniline psühholoog	Kliiniline psühholoog	Kroonilise haigusega leppimine

Inge Asi		Depressioon, ärevushäired, paanikahäire, foobiad, Sundmõtted, söömishäired, psühhogeense taustaga somaatilised häired, abieluprobleemid, suheteprobleemid, sõltuvustega seonduv, uuringud arstliku komisjoni tarbeks vaegurluse määramisel.
Lääne- Viru Õppenõustamiskeskus	Eripedagoogid, logopeed ja psühholoog	Iniduaalsed nõustamised, haridusasutustes nõustamised kohapeal, võrgustikutöö, loengud
Lääne- Viru Karjäärikeskus	Karjäärinõustajad, karjääriinfospetsialist	9. ja 12. Klassi õpilaste karjäärinõustamine ja karjääriinfost teavitamine
Eesti Töötukassa Lääne- Virumaa osakond	Koondamiskonsultant Karjäärinõustaja, karjääriinfospetsialist Juhtumikorraldajad Töövahenduskonsultandid Tööandjate teenuste konsultant Koolituskonsultant infospetsialistid	tööturuteenused, karjäärinõustamine.

Tabel 22. Nõustamisteenused Lääne-Virumaal. Allikas: Lääne- Viru Maavalitsus

6.3. Kuni 2-aastaste laste hõlmatus immuniseerimisega

Viimastel aastatel on paranenud väikelaste vaksineerimine. Lapsevanemad on muutunud teadlikumaks vaksineerimise vajalikkusest. Lastega reisitakse palju ja on oht sattuda nakkusohtlikesse paikadesse.

Joonis 32. Kuni 2. aastaste laste hõlmatus vaksineerimisega. Allikas: Terviseameti andmebaas

7. KOKKUVÕTLIK ÜLEVADE MAAKONNA TERVISE OLUKORRAST, PROBLEEMVALDKONDADEST JA SEKKUMISVAJADUSTEST

Lääne- Viru maakond paikneb Eesti põhjaosas pindalaga 3628km². Elanike arv 01.01.2009. aasta seisuga on 66 838, üle poole rahvastikust (52,6%) on naised, asustustihedus 18,6 in/km². Maakonnas on 15 kohaliku omavalitsust. Maakonna jätkusuutlikkus oleneb inimestest, kes siin elavad ja tegutsevad. Mida tervemad nad on, seda tervem on ka rahvas tervikuna. Aga ainult terve rahvas on suuteline haridust omandama või ümber õppima, töötama ja maakonna rikkust kasvatama. Tervis on olulisim individuaalne ja rahvuslik ressurss. Tervis on igapäevase elu loomulik eeltingimus ja majanduslik ressurss. Igal maakonna inimesel peab olema võimalus elada tervisttoetavas keskkonnas ja teha tervislikke valikuid, mis on nii terve isiksuse kujunemise kui ka maakonna eduka sotsiaalse ja majandusliku arengu eeltingimuseks.

Rahvastik

Probleemiks on rahvastiku ränne maakonnast välja, rändesaldo on viimastel aastatel pidevalt negatiivne, seda eriti nooremate inimeste arvel. Rändeintensiivsus on kõrgeim 25–29-aastaste seas õpingute, tööelu alguse ja pere loomise tõttu, tihti jäädaksegi elama maakonnast välja. Paljud siirduvad välismaale. Maakonnas on sünnitamisealisi naisi vähenenud, abortide arv on suur, vaatamata tänapäevastele raseduse planeerimise vahenditele, seega naiste tervisele täiendav ohuallikas. Suur on ka suitsetavate last ootavate emade arv. Nakkushaigustesse nakatumine näitab languse märke, kuid klamüüdiase (*Chlamydia trachomatis*) haigestumine siiski on tõusnud. Koolides ja muudes noorte kogunemistega üritustel tuleb tõhustada teavitustööd. Rahvastiku jätkusuutlikkuse ja loomuliku taastekke tagamiseks tuleb välja töötada ja rakendada meetmed, mis motiveeriksid eelkõige 20-24-aastaseid inimesi siduma enda edasine elutee Lääne- Viru maakonnaga, jääma siia püsivalt elama ja kasvatama üles oma lapsed.

Suurenenud on esmashaigestumine hingamiseldite haigustesse, healoomulistesse kasvajatesse, kuse- ja suguelundite haigustesse, lihas-luukonna ja sidekoe haigustesse ning vigastustesse ning mürgistustesse. See näitab, et tadmised tervislikust toitumisest, kahjulike harjumuste mõjust tervisele ning kehalisest aktiivsusest on küll paranenud, kuid neid teadmisi ei kasutata piisavalt ega tegutseta vastavalt. Ka on istuv eluviis on oluliseks suremuse, haiguste ja invaliidsuse algpõhjuseks. Vähenen kehaline aktiivsus põhjustab kehaliste funktsioonide langust ja pödurust, samas kui vähemalt pool tundi aktiivset kehalist tegevust päevas aitab ära hoida südame-veresoonkonna ja hingamisteede haiguste, ülekaalulisuse, suhkruhaiguse ja kõrgvererõhutõve riski ning parandab üldist füüsilist ja vaimset enesetunnet.

Rasketee tööõnnetuste arv on küll vähenenud, kuid üldarv on suurenenud. Kasvanud on küll vigastuste ja mürgistuste arv, kuid kahjuks puuduvad maakonnas täpsemad ja põhjusi kirjeldavad andmed. Nende saamiseks tuleb analüüsida oma maakonna vigastuste suremuse juhtumeid ja tervishoiuasutustesse pöördumise põhjuseid traumade ja mürgistuste tõttu kvalitatiivselt, et selgitada õnnetustega seotud asjaolusid ja planeerida strateegilist sekkumist. Peamised surmapõhjused olid südame- ja veresoonkonna haigused (55%) ning vähktõbi (20%).

Enesetappe oli 2008.aastal 22 (2007.aastal 17, 2006.aastal 12) ja tapmisi 4 (2007.aastal 2). Surnute hulgas oli neli alla üheaastast last (2 poissi ja 2 tüdrukut), 15-19aastasi noori suri 7, 19-50aastasi mehi 50, naisi 15.

Võrreldes meeste ja naiste suremust vanuselisest aspektist, selgub, et valdavas osas jõuavad naised pensioni ikka, kusjuures viimastel aastatel pensioniea saabumisega naiste suremus teeb järsu kõvera ja isegi väheneb. Meestel on aastate lõikes vaadatuna esimene suremuse suurenemine juba noorukiea saabumisel, alates 35.a. on aga juba pidev tõusutendents, mis jätkub isegi pensionieas. Meestel on surmapõhjuseks enim välised põhjused, kuid ka ägedad südame-veresoonkonna haigused. Seega, täiselujõus meeste suremuse põhjustele tuleb tähelepanu pöörata ja kavandada vastavaid sekkumistegevusi.

Sotsiaalne sidusus ja võrdsed võimalused.

Keskmine brutopalk kasvas majandusbuumi aastatel 2006 – 2008 tuntavalt, jõudmata siiski Eesti keskmisele tasemele. 2008.a. Lääne- Viru maakonna keskmine palk 10448 EEK, Eestis aga 12912 EEK. Selle põhjuseks on Lääne-Virumaal valdav traditsiooniline tootmine ja teenindus (ehitusmaterjali-, puidu- ja toiduainetööstus ning turismimajandus).

Aastatel 2004 – 2008 kõikus hõivatute arv 25 100 ja 29 100 vahel, sõltudes peamiselt tööjõuturule sisenejate arvust (töökohti oli piisavalt). Järsk langus hõives toimus 2009. a., kui hõivatute arv vähenes eelmise perioodiga võrreldes 3 400 võrra (2008 – 28 800, 2009 – 25 400). Languse põhjus on töökohtade arvu vähenemine, seda omakorda põhjustas ettevõtete toodangu- ja teenusemahtude langus turgude kahanemise või kadumise tõttu. 2010. a. I kvartalis ilmsesid esimesed majanduse elavnemise märgid. Tööturul toimunud peamine muutus on tööpakkumiste arvu suurenemine.

Maakonna elanike ettevõtlusaktiivsus on Eesti keskmisel tasemel. Töötuse määr on stabiilse majanduskasvu ja buumi aastatel 2004 – 2008 püsinud 5,7 – 7,5 % vahel. 2008. a. alanud majanduslanguse mõjud avaldusid tööturul 2009. a., kui töötuse määr Eesti Töötukassa andmeil tõusis 12,2 %ni (Eesti keskmine – 13,3 %). Töökohad on kadunud eelkõige ehitus-, puidu-, ehitusmaterjalide tootmise- ja õmblusettevõtetes ning jaekaubanduses. Prioriteetsed tegevussuunad töötuse vähendamisel on Eesti Töötukassa rakendatavad aktiivsed tööturumeetmed – tööpraktika, palgatoetus, tööharjutus, täiendõpe.

Lääne- Virumaal on ravikindlustusega katmata 2007.a. seisuga 10% elanikkonnast (2008.a. andmed pole kättesaadavad). Vältimatut abi saavad siiski kõik. Kui 2004-2007 oli maakonnas toimetulekutoetuse väljamaks toimetuleku tagamiseks langevas tendentsis, siis alates 2008. aastast algas keskmine väljamaksu tõus ühe elaniku kohta, 2009.a. aga maksti riigieelarve vahenditest toimetulekutoetuseks välja juba oluliselt rohkem raha, elaniku kohta 61 krooni enam kui 2008. aastal. Toimetulekupiiri väljamaks ühe elaniku kohta aastas tõusis maakonnas samuti 2009.aastal oluliselt, olles 2008. aastal 76 krooni elaniku kohta, 2009. aastal aga juba 173 krooni elaniku kohta.

2009. aastal tõusis oluliselt rahuldatud taotluste arv 1000 elaniku kohta – 129 taotlust, võrdluseks 2008. aastal oli taotlusi ainult 49. Seega näitab toimetulekutoetuse väljamaksu suurenemine paralleele meie praeguse suurima probleemiga, mis on töötuse kiire kasv ja abivajaduse suurenemine.

Protsentuaalselt omab maakonna puuetega inimeste arv elanikkonnast stabiilset osakaalu ja on 4% piires 2004-2008.a lõikes. Kuid arvuliselt on täiskasvanud puuetega inimeste toetuse saajate arv aasta-aastalt kasvanud, sama tendents on puudega lapse toetuse saajate osas. Lääne- Viru maakonnas on loodud mitmeid võimalusi elanike kaasamiseks erinevatesse otsustusprotsessidesse. Inimesed on kaasatud kogukonna tegevustesse läbi erinevate ühingute, seltside, kolmanda sektori ühenduste, survegruppide, vabatahtlike tegevuste jms kaudu. Kes

omakorda läbi erinevate institutsioonide on kaasatud Lääne- Viru Maavalitsuses järgnevate komisjonide töösse, esindamaks oma teadmisi ja arvamust, tagamaks maakonna ühtlast arengut

Laste ja noorte turvaline ning tervislik areng

Õpilaste arv väheneb ka Lääne- Virumaal, aga lasteaedadesse tuleb juba rohkem lapsi, seega olgugi, et loomulik liive on jätkuvalt negatiivne, on see siiski tõusnud. Põhikoolis käivate laste koolikohustuse täitmise protsent kogu maakonda arvestades on 100% (ümardamine ilma komakohata). Kuna gümnaasiumiõpe pole kohustuslik, siis seal seda ei arvestata, kellel on probleeme, see langeb välja ja jätkab õpinguid sobivamas vormis, kas siis õhtukoolis või mõnes kutseõppeasutuses. Palju teevad õpilaste koolikohustuse täitmisel ära klassijuhatajad, sotsiaalpedagoogid koolis või sotsiaaltöötajad kohalikes omavalitsustes.

Viimasel aastal (2009.a.) on alaealiste poolt toimepandud süütegude avastamise arv vähenenud, sh ka avaliku korra rikkumiste avastamine. Vähenenud on nii alaealiste poolt toimepandud registreeritud kuriteod kui ka väärted.

Spordirajatiste registrisse on meie maakonnast kantud 137 spordirajatist, spordiväljakut või liikumisrada. Suuremad spordirajatised on Rakvere Spordikeskus, tuntumad keskused oma liikumisradadega on Mõedaku, Tamsalu, Ebavere, Männikumägi, Rakvere Palermo. Maakondlik tervisespordikeskus on Väike-Maarja Tervisespordikeskus. Üleriigilises matkaradade registris on 20 Lääne-Viru matkarada. Kuid siiski pole meie maakonna spordirajatiste võrgustik piisav elanikkonnale sportlikuks eneseteostuseks.

Uuringute põhjal saavad regulaarselt piisavat koormust kuni kolmandik meestest ja neljandik naistest ning ligi pool õppivatest noortest. Skandinaavia ja Kesk-Euroopa riikides ulatub harrastajate osakaal 60-70% elanikkonnast. Kuna vähesest liikumisest ja ebatervislikest eluviisidest põhjustatud haiguste ravi maksab üha enam, siis on hädavajalik kaasata elanikkonda ulatuslikumalt korrapärasesse liikumisharrastusse. Eelkõige on vaja välja arendada spordirajatised liikumiseks, anda impulss eluterve elu- ja mõtteviisi ning vastavate hoiakute kujundamiseks. Ühistranspordivõrk on üles ehitatud põhimõttel, et inimestel peab säilima ühendus maakonnakeskustega, see annab küll võimaluse liikumiseks, tavaliselt kaugemates piirkondades üks kord päevas, kuid pole piisavalt paindlik. Arsti juurde minekuks kulub terve päev või hoopiski jääb asjaajamiseks väga piiratud aeg.

Veeprobleemid on korterelamute majadesisese torustikuga. Neid pestakse läbi ainult elanike tellimisel, mida raha puudusel ei tehta piisavalt. Joogivee kvaliteet halveneb, kui joogiveetorud ja mahutid on amortiseerunud, tarbimine väike ja seega vee vähene liikumine, avariid ja sagedused veekatkestused või on tegemist trassi lõpuga. Paljude lahtiste erakaevude vesi ei vasta normidele. Kaebused tulenevad peamiselt vee halva lõhna, maitse ja hägususe kohta. Et erakaevude vesi saadakse pinnaseveest, siis satub reostus sinna kergemini. Peamiselt on reostuse põhjuseks mõni lähedalolev reostusallikas: maal laudad, sõnnikuhoiud, väga sageli hermetiseerimata kuivkäimlad ja reoveemahutid, sõnniku laotamine talvel põldudele jm. Samuti muudab vee värvust ja hägusust raua ning mangaani, samuti humiinainete (soine maa) kõrge sisaldus. Vee uuringud radionukliidide osas näitasid, et kasutatavates kambrium-vendi (Cm-V) puurkaevude vees ületavad suuremas osas radioloogilised näitajad joogivee kvaliteedinõuetega määratud efektiivdoosi (Ra-226, Ra-228) normi, mis on 0,10 mSv/a.

Lääne-Virumaal linnadest asub Cm-V veekihi 2 veevärki (Kunda, Rakvere), kus efektiivdoosi sisaldus ületab normi (Rakveres 0,33 ja Kundas 0,9 mSv/a). Kiirguskeskuse 2005.a aruande „Radioaktiivsusest põhjustatud terviseriski hinnang“ järgi võib radionukliidide sisaldus joogivees põhjustada peamiselt luuvähki haigestumise tõenäosuse suurenemist. Eriti tundlikud

radionukliidide sissesöömise suhtes on imikud ja rasedad. Keerulisem olukord on Kundas, kus elanike kiirituskoormusele lisandub siseõhu radoon.

Reovete suuremad puhastid on üldiselt heas olukorras ja vastavad nõuetele, kuigi esineb ka puhasteid, mis vajavad rekonstrueerimist. Saasteainete piirväärtusi ei ole täheldatud. Et täpsemat ülevaadet olukorrast saada tuleks seiret teha pikema perioodi jooksul ja erinevatel aastaegadel. Pinnaveekogude seisund on suhteliselt hea, seda tänu rekonstrueeritud asulate reovee puhastitele ja inimeste teadlikkuse kasvule eriti põllumajanduses. Ka põhjavee kvaliteet sõltub suuremalt osalt inimtegevusest.

Probleeme võib tekkida Tapa linna piirkonnas põhjavee kvaliteediga eriti, siis kui põhjavesi on maapinnale väga lähedal. Olukorra on põhjustanud Tapa linnas kunagi paiknenud mitmed sõjaväeobjektid, eriti lennuväli, kes käitus keskkonna suhtes eriti laastaval moel, juhtides kütusejääd otse pinnasse, sest lennutundide arvestus toimus kulutatud kütuse alusel. Reostuse suhtes on nimetatud piirkonnas eriti tundlikud madalad salvkaevud. Tapa linna elanikke paremaks joogiveega varustamiseks on rajatud Moe veehaare.

Radoon on meie looduslik saasteaine. Selleks et vähendada radooni kontsentratsiooni siseruumides tuleb ehitused õigesti projekteerida ja ehitada. Siseruumid vajavad korralikke ventilatsioonisüsteeme, ehitistest tuleb eemale drenida, vundamendid muuta õhutihedateks.

Pandivere karstiaala mõju tõttu ülemistele vee horisontidele kinni pidada nõudest uurida nitraatide sisaldust erakaevude joogiveest ning tegeleda talunike maaharimises kasutatava sõnniku ning väetise alase koolitamisega. Seaduslikult on ette nähtud radooni ja radionukliidide uurimised ja abinõud,- nende rakendamine peab jätkuma

Eestis määrab radionukliidide sisaldust joogivees Tartu Ülikooli Füüsikainstituudi labor, mis on akrediteerimata, samuti on nende jõudlus, arvestades vajadust, väga väike. Lähimad vastavad laborid asuvad Peterburis, Soomes ja Lätis. On hädavajalik Eestis sellise labori akrediteerimine, ühtlasi on hädavajalikud laboriseadmed dioksiinide uurimiseks. Rakveres on olemas meetod radionukliidide eraldamiseks joogiveest, aga Kundas on olukord raskem. Praeguses majanduslikus olukorras pole vajalikeks tegevusteks raha.

Registreeritud kuritegevuse tase Lääne-Viru maakonnas on stabiilne. Isikuvastaste kuritegude arv on viimase kahe aasta võrdluses eelneva perioodiga küll osakaaluna vähesel määral kasvanud (>2%), samas registreeritud isikuvastaste kuritegude arv vähenenud. Võrreldes 2008. aastaga langes liikluses avastatud toimepandud seadusrikkumiste arv 2009.a üle 13% võrra, kuid pikemas võrdluses on keskmine avastatud rikkumiste tase ikkagi kõrgem. Jätakuvalt on vaja tegeleda koolituste ning teavitamistega. Päästeala koolitusi ja teavitamist tuleb jätkata.

Kooli tervishoiutöötajad on ainult suuremates linnakoolides, vajadus on kindlasti suurem. Kohapeal tehakse vaktsineerimist, viiakse klassides läbi esmaabiloenguid ja antakse meditsiinilist abi. Nõustamisteenust teha veelgi kättesaadavamaks

8. TEGEVUSKAVA

Tegevussuunad

- Lääne- Viru maakonna tasakaalustatud ja stabiilne arendamine jätkusuutlikkuse tagamiseks.
- Ökosüsteemi stabiilsuse tagamine.
- Elukeskkonna jätkuv väärtustamine teadlikkuse tõstmise kaudu.
- Puhta keskkonnaga, avatud ja turvalise maakonna kujundamine.
- Tervise ja elukeskkonnaga seotud ebavõrdsuste vähendamine.
- Kogukonna tugevdamine solidaarsuse suurendamise, kolmanda sektori ja sotsiaalsete võrgustike arendamise kaudu.
- Elutervete eluviiside propageerimine ja teabematerjali levitamine noorteüritustel
- Eelkooliealistele lastele suunatud tervislikke eluviise tutvustatavate programmide toetamine

Tegevus	Eesmärk	Aeg	Maksumus
Uuringu läbiviimine elanike subjektiivse tervisehinnangu ja tervisedenduslaste teadmiste kohta	Inimeste subjektiivne tervisehinnang ning tervisedenduslikud teadmised on hinnatud, väljaselgitatud vajadus tervisealaste koolituste järele.	2011	50000.-
Uuringu tulemuste avalikustamine läbi kohaliku meedia.	Elanikud on teavitatud uuringu tulemustest.	2011	5000.-
Vastavalt uuringu tulemustele viiakse läbi nõupidamine ja koolitused (2X)sidusgrupile (külavanemad, kohalike omavalitsuste aktivistidele jne .	Läbi nõupidamise ja koolituste leitakse parimad sekkumistegevused parandamiseks elanike tervisedenduse alast aktiivsust.	2012	45000.-
Vigastuste ja mürgistuste kvalitatiivne analüüs	Kvalitatiivne analüüs on tehtud	2010	40000.-
Esmaabikoolitused	Esmaabioskus on paranenud. Igas asutuses on vähemalt 2 inimest, kes valdab esmaabivõtteid.	2010-2012	100000.-
Vastavalt vigastuste ja mürgistuste kvalitatiivsele analüüsile sekkumistegevuste kavandamine ümarlaual kaasates maakonna tippspetsialiste.	Strateegilised suunad on kavandatud ja tegevuskava 2 aastaks planeeritud.	2010-2012	20000.-
1xkuus on tervisekõnni	Elanike kehaline	2011	60000.-

tund.	aktiivsus on tõusnud, osalejate arv on kahekordistunud.		
Spordi- ja liikumisalaste ürituste korraldamine. (spordiürituste sari, pere- ja tervisepäevad jne)	Elanike liikumisaktiivsus on tõusnud 4%	2010-2012	300000.-
Meeste tervisepäev. Võimalus tervisenäitajaid testida. 2x aastas.	Meeste teadlikkus on paranenud.	2011	40000.-
Meeste tervisenäitajad-voldik.	meeste tervisenäitajate voldik on väljaantud ja leiab aktiivset kasutamist.		50000.-
Fertiilses eas naiste ja meeste koolitused suguelu, aborte ja rasedusega seoses. Loengud, rühmatööd jne.	Abortide ja suitsetavate rasedate arv väheneb 3%	2010-2012	80000.-
Temaatilised trükised keskkonna terviseriskidest (joogivesi, radoon jm)	Välja on antud elanikkonnale olulised teavitusalased trükised	2010-2012	90000.-

Tabel 23. Tegevuskava

9. KASUTATUD KIRJANDUS JA MUUD ALLIKAD

Eesti Rahvastiku Tervise Arengukava infovoldik <http://www.sm.ee/tegevus/tervis.html> (06.01.2010)
Indikaatorite nimekiri <http://www.terviseinfo.ee/web/?id=2736> (06.01.2010)
Kohaliku omavalitsuse ja maakonna terviseprofiili koostamine
<http://www.terviseinfo.ee/web/?id=2736> (06.01.2010)
Lääne-Viru maakonna aastaraamatud 2002- 2008
Majandustegevuse register <http://mtr.mkm.ee/default.aspx?s=otsi> (29.01.2010)
Maksu- ja Tolliamet <http://www.emta.ee>
Rahvastiku Tervise Arengukava 2009–2020 <http://www.sm.ee/tegevus/tervis.html> (06.01.2010)
Ravikindlustusega hõlmamata isikud <http://www.haigekassa.ee>
Õiguskansleri büroo uuring 2009 <http://www.oiguskantsler.ee/?menuID=297> (20.01.2010)
Eesti Statistikaameti Statistika andmebaasid <http://www.stat.ee>
Töötukassa andmebaas <http://www.tootukassa.ee> (01.02.2010)
Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaasid <http://www.tai.ee>
Lääne- Viru Maavalitsuse alaealiste komisjoni andmed
Lääne- Viru Maavalitsuse rahvastikuregister
Lääne- Viru Maavalitsuse tervisestatistika andmebaas (A-veeb)
Politsei ameti andmebaas, ALIS (polis)
Terviseameti andmebaas
Keskkonnaameti andmebaas
Naabrivalve koduleht <http://www.naabrivalve.ee>
Eesti Hariduse Infosüsteem (EHIS)
Maakonna sotsiaalne seisund, tervisekäitumine ja tervishoiuteenuste tarbimine” L-Viru
Maavalitsuse uuring 1997.a.

10. Lisad

Aasta	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Kunda linn	62	55	58	49	61	48	46	55
Rakvere linn	255	213	279	270	290	323	318	332
Tamsalu linn	36	38	34	32	34	31	X	X
Tapa linn	124	120	119	124	81	105	X	X
Linnades kokku	477	426	490	475	466	507	364	387
Avanduse vald	12	15	12	14	10	6	X	X
Haljala vald	35	25	27	30	25	35	26	14
Kadrina vald	46	67	61	64	49	52	59	48
Laekvere vald	23	34	21	25	18	21	20	17
Rakke vald	39	24	37	31	32	32	31	29
Rakvere vald	24	30	23	31	22	22	20	12
Rägavere vald	14	15	11	15	15	16	11	16
Saksi vald	18	15	25	19	22	12	X	X
Sõmeru vald	43	57	30	30	33	31	41	29
Tamsalu vald	37	28	24	26	26	27	59	51
Tapa vald	X	X	X	X	X	X	170	147
Vihula vald	36	24	34	28	31	20	24	19
Vinni vald	98	75	66	90	58	60	45	59
Viru-nigula vald	20	21	23	15	26	18	10	18
Väike-maarja vald	78	57	77	64	50	62	59	69
Valdades kokku	523	487	471	482	417	414	575	528
Maakonnas kokku	1000	913	961	957	883	921	939	915

Tabel 24. Lääne- Viru maakonnas koostatud surmaaktid 2000-2008

X - Avanduse ja Väike-Maarja vald ühinesid, praegu Väike-Maarja vald

X - Saksi vald, Tapa linn, osa Kadrina valla ning Järva maakonna Lehtse valla külasid ühinesid, praegu Tapa vald

X - Tamsalu linn ja Tamsalu vald ühinesid, praegu Tamsalu vald

	Mehed	Naised	Kokku
Haljala vald	1384	1423	2807
Kadrina vald	2621	2736	5357
Kunda linn	1703	2086	3789
Laekvere vald	864	901	1765
Rakke vald	935	970	1905
Rakvere vald	1118	1144	2262
Rakvere linn	7526	9392	16918
Rägavere vald	511	487	998
Sõmeru vald	1836	1966	3802
Tamsalu vald	2082	2343	4425
Tapa vald	4127	4672	8799
Vihula vald	1055	959	2014
Vinni vald	2637	2780	5417
Viru-nigula vald	708	664	1372
Väike-maarja vald	2582	2626	5208
Kokku maakonnas	31689	35149	66838

Tabel 25. Lääne-Viru rahvaarv seisuga 01.01.2009

	Mehed	Naised	Kokku
Haljala vald	1390	1416	2806
Kadrina vald	2581	2704	5285
Kunda linn	1688	2067	3755
Laekvere vald	857	895	1752
Rakke vald	924	959	1883
Rakvere vald	1112	1116	2228
Rakvere linn	7544	9404	16948
Rägavere vald	507	493	1000
Sõmeru vald	1821	1969	3790
Tamsalu vald	2027	2321	4348
Tapa vald	4103	4625	8728
Vihula vald	1058	952	2010
Vinni vald	2592	2731	5323
Viru-nigula vald	701	632	1333
Väike-maarja vald	2556	2579	5135
Kokku maakonnas	31461	34863	66324

Tabel 26. Lääne-Viru rahvaarv seisuga 01.01.2010

Aasta	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Sünd	721	665	644	641	590	626	691	690	703
Surm	1000	913	961	957	883	921	939	915	917
live	-279	-248	-317	-316	-293	-295	-248	-225	-214

Tabel 27. Lääne-viru maakonnas registreeritud sünnid ja surmad

Aasta	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Abielu	183	205	240	192	205	219	248	26	221
Lahutus	117	116	120	117	132	131	129	146	105

Tabel 28. Lääne-viru maakonnas registreeritud abielud ja lahutused

Aasta	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kunda linn	33	34	37	30	37	34	36	23	32
Rakvere linn	189	160	181	189	187	182	224	219	219
Tamsalu linn	35	37	29	33	20	25	X	X	X
Tapa linn	76	77	59	69	59	63	X	X	X
Linnades kokku	333	308	306	321	303	304	260	242	251
Avanduse vald	6	10	8	9	14	8	X	X	X
Haljala vald	29	30	27	30	19	38	30	22	25
Kadrina vald	51	52	48	48	31	54	67	82	52
Laekvere vald	16	18	15	16	9	12	9	17	22
Rakke vald	18	18	23	19	14	12	23	15	16
Rakvere vald	23	24	32	16	18	25	22	19	21
Rägavere vald	12	11	6	9	8	7	4	8	9
Saksi vald	23	17	11	10	12	9	X	X	X
Sõmeru vald	36	27	31	29	35	29	43	43	39
Tamsalu vald	29	29	28	20	16	20	36	40	46
Tapa vald	X	X	X	X	X	X	80	74	88
Vihula vald	18	14	9	19	13	7	3	10	7
Vinni vald	55	62	43	48	42	42	56	63	51
Viru-nigula vald	21	8	20	12	20	11	16	11	20
Väike-maarja vald	51	37	37	35	36	48	42	44	56
Valdades kokku	388	357	338	320	287	322	431	448	452
Maakonnas kokku	721	665	644	641	590	626	691	690	703

Tabel 29. Lääne-viru maakonnas koostatud sünniaktid 2000-2008

X - Avanduse ja Väike-Maarja vald ühinesid, praegu Väike-Maarja vald

X - Saksi vald, Tapa linn, osa Kadrina valla ning Järva maakonna Lehtse valla külasid ühinesid, praegu Tapa vald

X - Tamsalu linn ja Tamsalu vald ühinesid, praegu Tamsalu vald

Aasta	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kunda linn	62	55	58	49	61	48	46	55	38
Rakvere linn	255	213	279	270	290	323	318	332	370
Tamsalu linn	36	38	34	32	34	31	X	X	X
Tapa linn	124	120	119	124	81	105	X	X	X
Linnades kokku	477	426	490	475	466	507	364	387	408
Avanduse vald	12	15	12	14	10	6	X	X	X
Haljala vald	35	25	27	30	25	35	26	14	27
Kadrina vald	46	67	61	64	49	52	59	48	62
Laekvere vald	23	34	21	25	18	21	20	17	18
Rakke vald	39	24	37	31	32	32	31	29	20
Rakvere vald	24	30	23	31	22	22	20	12	19
Rägavere vald	14	15	11	15	15	16	11	16	9
Saksi vald	18	15	25	19	22	12	X	X	X
Sõmeru vald	43	57	30	30	33	31	41	29	36
Tamsalu vald	37	28	24	26	26	27	59	51	41
Tapa vald	X	X	X	X	X	X	170	147	133
Vihula vald	36	24	34	28	31	20	24	19	27
Vinni vald	98	75	66	90	58	60	45	59	46
Viru-nigula vald	20	21	23	15	26	18	10	18	11
Väike-maarja vald	78	57	77	64	50	62	59	69	60
Valdades kokku	523	487	471	482	417	414	575	528	509
Maakonnas kokku	1000	913	961	957	883	921	939	915	917

Tabel 30. Lääne-viru maakonnas koostatud surmaaktid 2000-2008

X - Avanduse ja Väike-Maarja vald ühinesid, praegu Väike-Maarja vald

X - Saksi vald, Tapa linn, osa Kadrina valla ning Järva maakonna Lehtse valla külasid ühinesid, praegu Tapa vald

X - Tamsalu linn ja Tamsalu vald ühinesid, praegu Tamsalu vald

Lääne- Virumaa terviseprofiili indikaatorid | 2010

Spordihoone/-saali või rajatise nimetus	ehitise liik (võimalusel, vt spordiehtiste liigid)	Ehitisregi stri kood (võimalusel)	Kohalik omavalitsus	Asukoha aadress	Haldaja nimi	reg. kood	Kontaktiksiku ees- ja perek.nimi	Kontaktisiku E-post	Kontaktisiku telefon
Aarla Puhkeküla golfirada	Spordiväljak, golf		Rägavere vald	Viru-Kabala küla, Rägavere vald	Aarla Puhkeküla	80236165	Jaan Lipsmäe	info@aarlapuhkekyla.ee	50 27425
Aarla Puhkeküla rannavõrkpalli väljak	Spordiväljak, rannavõrkpall		Rägavere vald	Viru-Kabala küla, Rägavere vald	Aarla Puhkeküla	80236165	Jaan Lipsmäe	info@aarlapuhkekyla.ee	50 27425
Aarla Puhkeküla tenniseväljak	Spordiväljak, tennis		Rägavere vald	Viru-Kabala küla, Rägavere vald	Aarla Puhkeküla	80236165	Jaan Lipsmäe	info@aarlapuhkekyla.ee	50 27425
Aaspere spordiväljak	Sportmängude väljak		Haljala vald	Aaspere küla			Villu Kask	tell13@hotmail.ee	51 17979
AQVA veekeskuse jõusaal	Spordisaal, jõusaal		Rakvere linn	Parkali 4, Rakvere linn	Aqva Hotels OÜ	11236415	Roman Kusma	info@aqvahotels.ee	32 60000
AQVA veekeskuse ujula	Siseujula		Rakvere linn	Parkali 4, Rakvere linn	Aqva Hotels OÜ	11236415	Roman Kusma	info@aqvahotels.ee	32 60000
Arma Ratsatalu	Ratsutamisplass		Vihula vald	Rutja küla, Vihula vald	Mare Kalme Arma Ratsatalu	11001155	Mare Kalme	armaratsatalu@hotmail.ee	53 403806
Ebavere liikumisrajad	Liikumisrada, kergliiklustee		Väike-Maarja vald	Ebavere Küla, Väike-Maarja vald	MTÜ Ebavere Tervisespordikeskus (lepingu alusel)	80274415	Avo Part	info@ebaverekeskus.ee	50 50276
Ebavere Tervisespordikeskus	Staadion, suusastaadion	1,2E+08	Väike-Maarja vald	Ebavere Küla, Väike-Maarja vald	MTÜ Ebavere Tervisespordikeskus (lepingu alusel)	80274415	Avo Part	info@ebaverekeskus.ee	50 50276
Essu spordiväljak	Sportmängude väljak		Haljala vald	Essu küla			Krista Hütsi	krista.hytsi@haljala.ee	53 923730
Eugen Õisi tenniseväljak	Spordiväljak, tennis		Rakvere linn	Tõru 37, Rakvere linn	Eugen Õis		Eugen Õis	eugen.ois@mnt.ee	
Haljala Gümnaasiumi jõusaal	Spordisaal, jõu-/tõstesaal		Haljala vald	Rakvere mnt 10, Haljala	Haljala Gümnaasi	75013167	Kaido Kreintaal	kaido.kreintaal@haljala.ee	51 01473

Lääne- Virumaa terviseprofiili indikaatorid | 2010

					um				
Haljala Gümnaasiumi siselasketiir	Siselasketiir, õhupüssi-/püstolitiir		Haljala vald	Rakvere mnt 10, Haljala	Haljala Gümnaasium	75013167	Kaido Kreintaal	kaido.kreintaal@haljala.ee	51 01473
Haljala Gümnaasiumi staadion	Staadion, kergejõustiku- ja jalgpallistaadion	2,2E+08	Haljala vald	Rakvere mnt 10, Haljala	Haljala Gümnaasium	75013167	Kaido Kreintaal	kaido.kreintaal@haljala.ee	51 01473
Haljala Gümnaasiumi võimla	Võimla, sportmängude saal	1,1E+08	Haljala vald	Rakvere mnt 10, Haljala	Haljala Gümnaasium	75013167	Kaido Kreintaal	kaido.kreintaal@haljala.ee	51 01473
Haljala korvpalli väljak	Spordiväljak, korvpall		Haljala vald	Rakvere mnt 10, Haljala	Haljala Gümnaasium	75013167	Meelis Kari	meelis@haljala.ee	50 24288
Haljala rannavõrkpalli väljak	Spordiväljak, rannavõrkpall		Haljala vald	Rakvere mnt 10, Haljala	Haljala Gümnaasium	75013167	Kaido Kreintaal	kaido.kreintaal@haljala.ee	51 01473
Jäneda spordihoone	Spordihall, sportmängud		Tapa vald	Jäneda 73602	Jäneda kool	75016295	Tõnu salm	tonu.salm@mail.ee	56 603672
Jäneda staadion	Staadion, kergejõustiku- ja jalgpallistaadion		Tapa vald	Jäneda 73602	Jäneda kool	75016295	Tõnu salm	tonu.salm@mail.ee	56 603672
Jäneda Talli ratsutamisplats	Ratsutamisplats		Tapa vald	Jäneda küla, Tapa vald	Jäneda Hobuseka svanduse OÜ	10433148	Kert Veiper	kert.veiper@sampogrupp.ee	51 00407
Jäneda matkarada „Presidendi matk“	Liikumisrada		Tapa vald	Jäneda küla, Tapa vald	MTÜ SK Presidendi rada	80213566	Kuno Rooba	kuno.rooba@gmail.com	56 495436
Kaarma ratsutamisplats	Ratsutamisplats		Väike-Maarja vald	Ebavere küla, Väike-Maarja	MTÜ Kaarma Karikas	80258847	Toivo Poola		
Kadrina Keskkooli jooksumaneež	Spordisaal, sisekergejõustikurada		Kadrina vald	Rakvere tee 4, Kadrina	Kadrina Keskkool	75007830	Arvo Pani	arvo@kadrina.edu.ee	32 25640
Kadrina Keskkooli mängudeväljak	Spordiväljak, sportmängud		Kadrina vald	Rakvere tee 4, Kadrina	Kadrina Keskkool	75007830	Arvo Pani	arvo@kadrina.edu.ee	32 25640

Lääne- Virumaa terviseprofiili indikaatorid | 2010

Kadrina Keskkooli staadion	Staadion, kergejõustiku- ja jalgpallistaadion		Kadrina vald	Rakvere tee 4, Kadrina	Kadrina Keskkool	75007830	Arvo Pani	arvo@kadrina.edu.ee	32 25640
Kadrina Keskkooli võimla	Võimla, sportmängude saal		Kadrina vald	Rakvere tee 4, Kadrina	Kadrina Keskkool	75007830	Arvo Pani	arvo@kadrina.edu.ee	32 25640
Kadrina Spordikompleksi jõusaal	Spordisaal, jõu- /tõstesaal		Kadrina vald	Rakvere tee 14, Kadrina	Kadrina Sport OÜ	10247032	Valeri Pormann	sport@kadrina.ee	32 25622
Kadrina Spordikompleksi lasketiir	Siselasketiir, õhupüssi- / püstolitiir		Kadrina vald	Rakvere tee 14, Kadrina	Kadrina Sport OÜ	10247032	Valeri Pormann	sport@kadrina.ee	32 25622
Kadrina Spordikompleksi spordisaal	Võimla, sportmängude saal		Kadrina vald	Rakvere tee 14, Kadrina	Kadrina Sport OÜ	10247032	Valeri Pormann	sport@kadrina.ee	32 25622
Kadrina Spordikompleksi ujula	Siseujula		Kadrina vald	Rakvere tee 14, Kadrina	Kadrina Sport OÜ	10247032	Valeri Pormann	sport@kadrina.ee	32 25622
Kunda Koidu tn korvpalliväljak	Spordiväljak, korvpall		Kunda linn	Koidu tn, Kunda	Kunda linnavalitsus	75020500	Allan Aron	linnavalitsus@kunda.ee	32 55960
Kunda Lähta motokrossirada	Tehnikaspordi tehisrada, motokross		Kunda linn	Lähta, Kunda	Kunda Motoklubi	80218753	Ahto Tull	kundarc@hotmail.ee	50 17753
Kunda rannavõrkpalli väljakud	Spordiväljak, rannavõrkpall		Kunda linn	Kunda rand	Kunda Võrkpalliklubi	80183552	Küllike Koha	kyllike.koha@mail.ee	51 48051
Kunda Spordikeskuse jõusaal	Spordisaal, jõu- /tõstesaal		Kunda linn	Kasemäe 19, Kunda	Kunda Spordikeskus	75030533	Maksim Butšenkov	spordikompleks@kunda.ee	32 55994
Kunda Spordikeskuse korvpalliväljak	Spordiväljak, korvpall		Kunda linn	Kasemäe 19, Kunda	Kunda Spordikeskus	75030533	Maksim Butšenkov	spordikompleks@kunda.ee	32 55994
Kunda Spordikeskuse rannavõrkpalliväljak	Spordiväljak, rannavõrkpall		Kunda linn	Kasemäe 19, Kunda	Kunda Spordikeskus	75030533	Maksim Butšenkov	spordikompleks@kunda.ee	32 55994
Kunda Spordikeskuse spordihall	Sportmängude saal		Kunda linn	Kasemäe 19, Kunda	Kunda Spordikeskus	75030533	Maksim Butšenkov	spordikompleks@kunda.ee	32 55994
Kunda Spordikeskuse	Staadion,		Kunda linn	Kasemäe 19,	Kunda	75030533	Maksim	spordikompleks@kunda.ee	32 55994

Lääne- Virumaa terviseprofiili indikaatorid | 2010

staadion	kergejõustiku- ja jalgpallistaadion			Kunda	Spordikeskus	3	Butšenkov	.ee	
Kunda Spordikeskuse ujula	Siseujula		Kunda linn	Kasemäe 19, Kunda	Kunda Spordikeskus	75030533	Maksim Butšenkov	spordikompleks@kunda.ee	32 55994
Kunda Spordikeskuse võimlemissaal	Spordisaal, liikumissaal		Kunda linn	Kasemäe 19, Kunda	Kunda Spordikeskus	75030533	Maksim Butšenkov	spordikompleks@kunda.ee	32 55994
Kunda Ühisgümnaasiumi siselasketiir	Siselasketiir, õhupüssi-/püstolitiir		Kunda linn	Kasemä 22, Kunda	Kiunda ühisGümn aasium	75027695	Olev Lipp	eivor@kyg.ee	32 21248
Kunda Ühisgümnaasiumi võimla	Võimla, sportmängude saal		Kunda linn	Kasemä 22, Kunda	Kiunda ühisGümn aasium	75027695	Olev Lipp	eivor@kyg.ee	32 21248
Kuusekännu Ratsakeskus	Ratsutamisplats		Kadrina vald	Loobu küla, Kadrina vald	Kuusekännu Ratsakeskus	11335778	Annika Lember	kuusekannu@maaturism.ee	32 52942
Laekvere jahilasketiir	Välislasketiir, jahilasketiir		Laekvere vald	Vassivere, Laekvere vald	Laekvere Jahimeeste Ühing	80181033	Tõnu Krooben	tonu.krooben@mail.ee	51 74155
Laekvere põhikooli spordisaal	Spordisaal, liikumissaal		Laekvere vald	Kesk 8, Laekvere	Laekvere põhikool	75010832	Arne Labe	laekverepk@laekvere.ee	32 95281
Laekvere põhikooli staadion	Staadion, kergejõustiku- ja jalgpallistaadion		Laekvere vald	Kesk 8, Laekvere	Laekvere põhikool	75010832	Arne Labe	laekverepk@laekvere.ee	32 95281
Lahu algkooli võrkpalliväljak	Spordiväljak, võrkpall		Rakke vald	Lahu küla, Rakke vald	Lahu Algkool	75012475	Küllli Pällo	lahualgkool@hotmail.ee	32 53464
Lainela korvpalliväljak	Spordiväljak, korvpall		Vihula vald	Neeme tee 70, Käsmu, Vihula vald	Lainela OÜ	10548791	Raivo Laasberg	lainela.puhkekyla@gmail.com	32 38133
Lainela tenniseväljak	Spordiväljak, tennis		Vihula vald	Neeme tee 70, Käsmu, Vihula vald	Lainela OÜ	10548791	Raivo Laasberg	lainela.puhkekyla@gmail.com	32 38133
Lasila Põhikooli korvpalliväljak	Spordiväljak, korvpall		Rakvere vald	Vahtra puiestee 17, Lasila, Rakvere	Lasila Põhikool	75012127	Katrin Murakas	lasilakool@hotmail.ee	32 52630

Lääne- Virumaa terviseprofiili indikaatorid | 2010

				vald					
Lehtse Kultuurimaja spordisaal	Spordisaal		Tapa vald	Rägavere tee 19, Lehtse 73601	Lehtse Kultuurimaja	75016311	Leelo Jürimaa	lehtse.kultuurimaja@tapa.ee	38 33350
Lääne-Viru Rakenduskõrgkooli spordisaal	Spordisaal		Vinni vald	Mõdriku 46609, Vinni vald	Lääne-Viru Rakendus kõrgkool	70006174	Helle Noorväli	info@modriku.edu.ee	32 95950
Lääne-Viru Rakenduskõrgkooli staadion	Staadion, kergejõustiku- ja jalgpallistaadion		Vinni vald	Mõdriku 46609, Vinni vald	Lääne-Viru Rakendus kõrgkool	70006174	Helle Noorväli	info@modriku.edu.ee	32 95950
Muuga Spordihoone	Spordihoone, sportmängud		Laekvere vald	Alekvere tee 1, Muuga 46502	Muuga Põhikool	75010826	Vaimar Abel	sport@laekvere.ee	51 13577
Muuga Spordihoone jõusaal	Spordisaal, jõu- /tõstesaal		Laekvere vald	Alekvere tee 1, Muuga 46502	Muuga Põhikool	75010826	Vaimar Abel	sport@laekvere.ee	51 13577
Muuga Spordihoone spordiväljak	Spordiväljak, korvpall		Laekvere vald	Alekvere tee 1, Muuga 46502	Muuga Põhikool	75010826	Vaimar Abel	sport@laekvere.ee	51 13577
Muuga Spordihoone spordiväljak	Spordiväljak, võrkpall		Laekvere vald	Alekvere tee 1, Muuga 46502	Muuga Põhikool	75010826	Vaimar Abel	sport@laekvere.ee	51 13577
Muuga staadion	Staadion, kergejõustiku- ja jalgpallistaadion		Laekvere vald	Pargi tee 1, Muuga 46502, Laekvere vald	Muuga Põhikool	75010826	Agnes Maasild	muugapk@laekvere.ee	32 94422
Mõedaku Spordibaas	Staadion, suusastaadion		Rägavere vald	Mõedaka 46701, Rägavere vald	Mõedaku Spordibaas MTÜ	80009009	Anu Kilki	moedaku@ragaverevv.ee	32 23565
Mõedaku Spordibaasi korvpalliväljak	Spordiväljak, korvpall		Rägavere vald	Mõedaka 46701, Rägavere vald	Mõedaku Spordibaas MTÜ	80009009	Anu Kilki	moedaku@ragaverevv.ee	32 23565
Mõedaku Spordibaasi laskesuusatamise tiir	Püssitiir		Rägavere vald	Mõedaka 46701, Rägavere vald	Mõedaku Spordibaas MTÜ	80009009	Anu Kilki	moedaku@ragaverevv.ee	32 23565
Mõedaku Spordibaasi slaalominõlv	Mäesuusa- ja lumelauasõidunõlv		Rägavere vald	Mõedaka 46701, Rägavere vald	Mõedaku Spordibaas MTÜ	80009009	Anu Kilki	moedaku@ragaverevv.ee	32 23565
Mõedaku Spordibaasi suusarada	Suusarada		Rägavere vald	Mõedaka 46701, Rägavere vald	Mõedaku Spordibaas MTÜ	80009009	Anu Kilki	moedaku@ragaverevv.ee	32 23565

Lääne- Virumaa terviseprofiili indikaatorid | 2010

Mõedaku Spordibaasi tenniseväljak	Spordiväljak, tennis	Rägavere vald	Mõedaka 46701, Rägavere vald	Mõedaku Spordibaas MTÜ	80009009	Anu Kilki	moedaku@ragaverev.ee	32 23565
Mõedaku-Uhtna matkarada	Liikumisrada,	Rägavere vald	Viru-Kabala küla, Rägavere vald	Aarla Puhkeküla	80236165	Jaan Lipsmäe	info@aarlapuhkekyla.ee	50 27425
Männikumäe slaalominõlv	Mäesuusa- ja lumelauasõidu nõlv	Tapa vald	Karja tänav, Tapa	Männikumägi MTÜ	80008798	Kuno Rooba	kuno.rooba@gmail.com	56 495436
Männikumäe suusa- ja jooksurajad	Liikumisrada, suusarada	Tapa vald	Karja tänav, Tapa	Männikumägi MTÜ	80008798	Kuno Rooba	kuno.rooba@gmail.com	56 495436
Mätta Ratsatalu	Ratsutamisplass	Vihula vald	Paasi küla, Vihula vald	Katrin Jõgi		Katrin Jõgi	info@ratsatalu.ee	32 52750
Oandu-Võsu matkarada	Liikumisrada, suusarada	Vihula vald	Oandu küla, Vihula vald	RMK Oandu looduskeskus		Tiina Neljandik	oandu.looduskeskus@rmk.ee	67 67010
Pariisi Puhkeküla suusarada	Liikumisrada, suusarada	Kadrina vald	Pariisi 45201, Kadrina vald	O.K. Neeruti AS	10371453	Olev Käsperson	pariis@hot.ee	32 25291
Pariisi Puhkeküla uisuväljak	Spordiväljak, uisuväljak	Kadrina vald	Pariisi 45201, Kadrina vald	O.K. Neeruti AS	10371453	Olev Käsperson	pariis@hot.ee	32 25291
Pariisi Puhkeküla võrkpalliväljak	Spordiväljak, võrkpall	Kadrina vald	Pariisi 45201, Kadrina vald	O.K. Neeruti AS	10371453	Olev Käsperson	pariis@hot.ee	32 25291
Porkuni Kulles – paadilaenuetus	Sõudmisvõimalus	Tamsalu vald	Porkuni, Tamsalu vald	Einar Valliste		Einar Valliste		51 75720
Rakke ekstreemspordiväljak	Ekstreemspordiväljak	Rakke vald	Faehlmanni tee 33, Rakke	Rakke Spordiklubi	80113600	Enno Eilo	enno.eilo@mail.ee	51 53228
Rakke Gümnaasiumi staadion	Staadion, kergejõustiku- ja jalgpallistaadion	Rakke vald	Faehlmanni tee 46, Rakke	Rakke Gümnaasium	75010003	Andi Einaste	rakkeg@rakke.edu.ee	32 91350
Rakke Gümnaasiumi võimla	Võimla (sportmängude saal, jõusaal)	Rakke vald	Faehlmanni tee 46, Rakke	Rakke Gümnaasium	75010003	Andi Einaste	rakkeg@rakke.edu.ee	32 91350
Rakke korvpalliväljak	Spordiväljak, korvpall	Rakke vald	Faehlmanni tee 33, Rakke	Rakke Spordiklubi	80113600	Enno Eilo	enno.eilo@mail.ee	51 53228

Lääne- Virumaa terviseprofiili indikaatorid | 2010

Rakke liikumisrajad	Valgustatud suusa- ja jooksurajad		Rakke vald		Rakke Spordiklubi	80113600	Enno Eilo	enno.eilo@mail.ee	51 53228
Rakke Linnamäe staadion	Staadion, kergejõustiku- ja jalgpallistaadion		Rakke vald	Staadioni tn, Rakke	Rakke Spordiklubi	80113600	Enno Eilo	enno.eilo@mail.ee	51 53228
Rakke mägiratta rada	Rattarada		Rakke vald	Rakke	Rakke Spordiklubi	80113600	Enno Eilo	enno.eilo@mail.ee	51 53228
Rakvere Ametikooli korvpalliväljak	Spordiväljak, korvpall		Rakvere linn	Piiri 8, Rakvere	Rakvere Ametikool	70003840	Hannes Mets	info@rvss.ee	32 95030
Rakvere Ametikooli spordisaal	Spordisaal, sportmängud		Rakvere linn	Piiri 8, Rakvere	Rakvere Ametikool	70003840	Hannes Mets	info@rvss.ee	32 95030
Rakvere Ametikooli staadion	Staadion, kergejõustiku- ja jalgpallistaadion		Rakvere linn	Piiri 8, Rakvere	Rakvere Ametikool	70003840	Hannes Mets	info@rvss.ee	32 95030
Rakvere Gümnaasiumi spordiväljak	Spordiväljak, sportmängud		Rakvere linn	Vabaduse 1, Rakvere	Rakvere Gümnaasium	75025182	Aivar Part	post@rakgym.edu.ee	32 23684
Rakvere Gümnaasiumi võimla	Spordisaal, sportmängud		Rakvere linn	Vabaduse 1, Rakvere	Rakvere Gümnaasium	75025182	Aivar Part	post@rakgym.edu.ee	32 23684
Rakvere Haigla tenniseväljak	Spordiväljak, tennis		Rakvere linn	Lõuna põik 1, Rakvere 44316	Rakvere Haigla AS	10856624	Rain Sepping	haigla@rakvhg.ee	32 29099
Rakvere Kalevi hall	Spordihall, sportmängud		Rakvere linn	Võimla 1, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	75033632	Rein Eenmäe		32 23219
Rakvere Kalevi halli maadlusaal	Spordisaal, maadlus		Rakvere linn	Võimla 1, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	75033632	Rein Eenmäe		32 23219
Rakvere Kastani tn hokiväljak	Spordiväljak, jäähoki, liuväli		Rakvere linn	Kastani 12, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	75033632	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere Kastani tn korvpalliväljak	Spordiväljak, korvpall		Rakvere linn	Kastani 12, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	75033632	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200

Lääne- Virumaa terviseprofiili indikaatorid | 2010

Rakvere Kastani tn skatepark	Ekstreemspordi väljak		Rakvere linn	Kastani 12, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	75033632	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere Kastani tn võrkpalliväljakud	Spordiväljak, rannavõrkpall		Rakvere linn	Kastani 12, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	75033632	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere kunstmurustaadion	Staadion, jalgpallistaadion		Rakvere linn	Võidu 67, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	75033632	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere kunstmurustaadioni kergejõustikurada	Kergejõustikurada		Rakvere linn	Võidu 67, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	75033632	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere kunstmurustaadioni korvpalliväljakud	Spordiväljak, korvpall		Rakvere linn	Võidu 67, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	75033632	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere kunstmurustaadioni rannavõrkpalliväljakud	Spordiväljak, rannavõrkpall		Rakvere linn	Võidu 67, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	75033632	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere kunstmurustaadioni võrkpalliväljakud	Spordiväljak, võrkpall		Rakvere linn	Võidu 67, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	75033632	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere Lennuki tn jalgpalliväljak	Spordiväljak, jalgpall		Rakvere linn		Rakvere Spordikeskus	75033632	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere Lennuki tn korvpalliväljak	Spordiväljak, korvpall		Rakvere linn		Rakvere Spordikeskus	75033632	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere Lennuki tn võrkpalliväljak	Spordiväljak, võrkpall		Rakvere linn		Rakvere Spordikeskus	75033632	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere Lepiku tn võrkpalliväljak	Spordiväljak, võrkpall		Rakvere linn		Rakvere Spordikeskus	75033632	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere Moonaküla jalgpalliväljak	Spordiväljak, jalgpall		Rakvere linn	Põhja 17, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	75033632	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere Moonaküla korvpalliväljak	Spordiväljak, korvpall		Rakvere linn	Põhja 17, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	75033632	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere Palermo terviserajad	Valgustatud suusa- ja		Rakvere linn		Rakvere Spordikeskus	75033632	Rein Eenmäe		32 23219

Lääne- Virumaa terviseprofiili indikaatorid | 2010

	jooksurajad				kus				
Rakvere Rahu hall	Spordihall, sportmängud		Rakvere linn	Rahu 17A, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	7503363 2	Vello Sirelpuu		32 27611
Rakvere Rahu halli judosaal	Spordisaal, judo, kick-box		Rakvere linn	Rahu 17A, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	7503363 2	Vello Sirelpuu		32 27611
Rakvere Rahu halli jõusaal	Spordisaal, jõu- /tõstesaal		Rakvere linn	Rahu 17A, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	7503363 2	Vello Sirelpuu		32 27611
Rakvere Rahu tänava võrkpalliväljak	Spordiväljak, rannavõrkpall		Rakvere linn	Rahu 17A, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	7503363 2	Vello Sirelpuu		32 27611
Rakvere Rahvamaja maletuba	Muu spordisaal		Rakvere linn	Kreutzwaldi 2, Rakvere	Rakvere Maleklubi	8017018 2	Eino Vaher	eino.vaher@tele2.ee	55 05913
Rakvere Reaalgümnaasiumi võimla	Võimla		Rakvere linn	Võidu 67, Rakvere	Rakvere ReaalGümnaasium	7502515 3	Martti Marksoo	mmarksoo@rrg.edu.ee	32 23473
Rakvere Spordihall	Spordihall, sportmängud		Rakvere linn	Kastani 12, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	7503363 2	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere Spordihalli judosaal	Spordisaal, judo, karate		Rakvere linn	Kastani 12, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	7503363 2	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere Spordihalli jõusaal	Spordisaal, jõu- /tõstesaal		Rakvere linn	Kastani 12, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	7503363 2	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere Spordihalli kaljuronimissein	Spordisaal, ekstreemrada		Rakvere linn	Kastani 12, Rakvere	Huviklubi Nelson	8012194 7	Vahur Leemets	vahur@nelson.ee	56 495439
Rakvere Spordihalli lauatennisesaal	Spordisaal, lauatennis		Rakvere linn	Kastani 12, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	7503363 2	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere Spordihalli minigolfirada	Spordisaal, minigolf		Rakvere linn	Kastani 12, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	7503363 2	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere staadion	Staadion, kergejõustiku- ja jalgpallistaadion		Rakvere linn	Kastani 12, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	7503363 2	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200

Lääne- Virumaa terviseprofiili indikaatorid | 2010

Rakvere staadioni kergejõustikuruum	Sisekergejõusti kumaneer		Rakvere linn	Kastani 12, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	75033632	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere tennisstaadion	Spordiväljak, tennis		Rakvere linn	Näituse 2, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	75033632	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere tuletõrjestaadion	Spordiväljak		Rakvere linn	Silla 3A, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	75033632	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere Tõrma-Kõrgemäe liikumisrada	Liikumisrada, suusarada		Rakvere vald	Piira küla, Rakvere vald	Rakvere Vallavalitsus	75012096	Aivar Aruja	aivar@rakverevald.ee	32 78261
Rakvere Vahtra pst võrkpalliväljak	Spordiväljak, võrkpall		Rakvere linn	Vahtra pst 81, Rakvere	Rakvere Spordikeskus	75033632	Erich Petrovits	erich.petrovits@rakvere.spordikeskus.ee	32 78200
Rakvere Vene Gümnaasiumi spordiväljak	Spordiväljak		Rakvere linn	Tallinna 29, Rakvere	Rakvere Vene Gümnaasium	75025167	Arno Kaseniit	kantselei@rakven.edu.ee	32 43429
Rakvere Vene Gümnaasiumi võimla	Võimla		Rakvere linn	Tallinna 29, Rakvere	Rakvere Vene Gümnaasium	75025167	Arno Kaseniit	kantselei@rakven.edu.ee	32 43429
Roela Põhikooli spordisaal	Spordisaal, sportmängud		Vinni vald	Järve 1, Roela 46602	Roela Põhikool	75008769	Ilmo Jaanimägi	roelapk.kantselei@vinni.vald.ee	32 97151
Roela Põhikooli staadion	Staadion		Vinni vald	Järve 1, Roela 46602	Roela Põhikool	75008769	Ilmo Jaanimägi	roelapk.kantselei@vinni.vald.ee	32 97151
Roti matkarada	Liikumisrada, suusarada		Tapa vald	Tapa					
Rutka matkarada	Liikumisrada, suusarada		Tapa vald	Tapa					
Salla Põhikooli võrkpalliväljak	Spordiväljak, võrkpall		Rakke vald	Salla 46302, Rakke vald	Salla Põhikool	75010068	Vilma Oitmaa	sallapk@hotmail.ee	32 94118
Simuna Spordihoone	Spordihall, sportmängud	1,1E+08	Väike-Maarja vald	Lai 11, Simuna	Väike-Maarja vald	75011694	Hillar Kasu	hillarkasu@hotmail.ee	52 48658
Simuna Spordihoone jõusaal	Spordisaal, jõusaal	1,1E+08	Väike-Maarja vald	Lai 11, Simuna	Väike-Maarja vald	75011694	Hillar Kasu	hillarkasu@hotmail.ee	52 48658
Sõmeru Põhikooli spordisaal	Spordisaal, sportmängud		Sõmeru vald	Kooli 4, Sõmeru 44305	Sõmeru Põhikool	75013664	Virge Ong	someru.kool@mail.ee	32 20647

Lääne- Virumaa terviseprofiili indikaatorid | 2010

Sõmeru Põhikooli staadion	Staadion, kergejõustiku- ja jalgpallistaadion		Sõmeru vald	Kooli 4, Sõmeru 44305	Sõmeru Põhikool	75013664	Virge Ong	someru.kool@mail.ee	32 20647
Sõmeru suusarada	Liikumisrada, suusarada		Sõmeru vald	Sõmeru 44305	Sõmeru Vallavalitsus	75009993	Maia Simkin	maia@someru.ee	32 20846
Tamsalu Gümnaasiumi kergejõustiku maneež	Spordisaal, sisekergejõusti kumanees		Tamsalu vald	Kesk 11, Tamsalu	Tamsalu Gümnaasium	75026968	Vardo Arusaar	tamsalug@estpak.ee	52 43421
Tamsalu Gümnaasiumi staadion	Staadion, kergejõustiku- ja jalgpallistaadion		Tamsalu vald	Kesk 11, Tamsalu	Tamsalu Gümnaasium	75026968	Vardo Arusaar	tamsalug@estpak.ee	52 43421
Tamsalu Gümnaasiumi suusastaadion	Suusastaadion		Tamsalu vald	Toome 28, Tamsalu	Tamsalu Gümnaasium	75026968	Vardo Arusaar	tamsalug@estpak.ee	52 43421
Tamsalu Gümnaasiumi võimla	Võimla, sportmängude saal		Tamsalu vald	Kesk 11, Tamsalu	Tamsalu Gümnaasium	75026968	Vardo Arusaar	tamsalug@estpak.ee	52 43421
Tamsalu jäärada	Tehnikaspordi maastikurada		Tamsalu vald	Uudeküla, Tamsalu vald	Vatslavas Budrikas		Vatslavas Budrikas		50 13615
Tamsalu krossirada	Tehnikaspordi maastikurada, autokross ja motokelgud		Tamsalu vald	Tamsalu	Aadu Uudmäe		Aadu Uudmäe		52 50992
Tamsalu liikumisrada	Valgustatud suusarada, matkarada, liikumisrada		Tamsalu vald	Toome 28, Tamsalu	Tamsalu Spordikompleks	75034353	Krista Lepik	tamsalusk@hotmail.ee	52 02064
Tamsalu Spordikompleksi aeroobikasaal	Spordisaal, liikumissaal		Tamsalu vald	Tehnika 2a, Tamsalu	Tamsalu Spordikompleks	75034353	Krista Lepik	tamsalusk@hotmail.ee	52 02064
Tamsalu Spordikompleksi jõusaal	Spordisaal, jõu- /tõstesaal		Tamsalu vald	Tehnika 2a, Tamsalu	Tamsalu Spordikompleks	75034353	Krista Lepik	tamsalusk@hotmail.ee	52 02064
Tamsalu Spordikompleksi korvpalli väljak	Spordiväljak, korvpall		Tamsalu vald	Tehnika 2a, Tamsalu	Tamsalu Spordikompleks	75034353	Krista Lepik	tamsalusk@hotmail.ee	52 02064

Lääne- Virumaa terviseprofiili indikaatorid | 2010

Tamsalu Spordikompleksi lauatennisesaal	Spordisaal, lauatennis		Tamsalu vald	Tehnika 2a, Tamsalu	Tamsalu Spordikompleks	75034353	Krista Lepik	tamsalusk@hotmail.ee	52 02064
Tamsalu Spordikompleksi rannavõrkpalli väljak	Spordiväljak, võrkpall		Tamsalu vald	Tehnika 2a, Tamsalu	Tamsalu Spordikompleks	75034353	Krista Lepik	tamsalusk@hotmail.ee	52 02064
Tamsalu Spordikompleksi siselasketiir	Siselasketiir, õhupüssi-/püstolitiir		Tamsalu vald	Tehnika 2a, Tamsalu	Tamsalu Spordikompleks	75034353	Krista Lepik	tamsalusk@hotmail.ee	52 02064
Tamsalu Spordikompleksi siseujula	Siseujula		Tamsalu vald	Tehnika 2a, Tamsalu	Tamsalu Spordikompleks	75034353	Krista Lepik	tamsalusk@hotmail.ee	52 02064
Tamsalu Spordikompleksi spordihall	Sportmängude saal		Tamsalu vald	Tehnika 2a, Tamsalu	Tamsalu Spordikompleks	75034353	Krista Lepik	tamsalusk@hotmail.ee	52 02064
Tamsalu Spordikompleksi spordiväljak	Spordiväljak, rannavõrkpall		Tamsalu vald	Tehnika 2a, Tamsalu	Tamsalu Spordikompleks	75034353	Krista Lepik	tamsalusk@hotmail.ee	52 02064
Tamsalu Spordikompleksi tennise väljak	Spordiväljak, tennis		Tamsalu vald	Tehnika 2a, Tamsalu	Tamsalu Spordikompleks	75034353	Krista Lepik	tamsalusk@hotmail.ee	52 02064
Tapa Gümnaasiumi palliväljak	Spordiväljak, käsipall/korvpall		Tapa vald	Pargi 12, Tapa	Tapa Gümnaasium	75019558	Elmo Koppelmann	elmu.koppelmann@tapa.ee	32 22311
Tapa Gümnaasiumi staadion	Staadion, kergejõustiku- ja jalgpallistaadion		Tapa vald	Pargi 12, Tapa	Tapa Gümnaasium	75019558	Elmo Koppelmann	elmu.koppelmann@tapa.ee	32 22311
Tapa Gümnaasiumi võimla	Võimla		Tapa vald	Pargi 12, Tapa	Tapa Gümnaasium	75019558	Elmo Koppelmann	elmu.koppelmann@tapa.ee	32 22311
Tapa jalgpalliväljak	Spordiväljak, jalgpall		Tapa vald	Spordi tn, Tapa	Tapa Spordikeskus	75027761	Riho Lööper	riho.looper@tapa.ee	32 77999
Tapa krossirada	Tehnikaspordi maastikurada, autokross ja motokelgud		Tapa vald	Karja tn, Tapa	Virumaa Autospordi klubi Plekikiisu	80183799	Aivar Ojaperv		51 936498
Tapa rannavõrkpalli väljak	Spordiväljak, rannavõrkpall		Tapa vald	Valgesaar, Tapa	Tapa Spordikeskus	75027761	Riho Lööper	riho.looper@tapa.ee	32 77999

Lääne- Virumaa terviseprofiili indikaatorid | 2010

					kus				
Tapa Spordikeskuse jõusaal	Spordisaal, jõu- /tõstesaal		Tapa vald	Pargi 12, Tapa	Tapa Spordikeskus	7502776 1	Riho Lööper	riho.looper@tapa.ee	32 77999
Tapa Spordikeskuse maadlusesaal	Spordisaal, maadlus		Tapa vald	Pargi 12, Tapa	Tapa Spordikeskus	7502776 1	Riho Lööper	riho.looper@tapa.ee	32 77999
Tapa Spordikeskuse sisejooksurada	Sisekergejõusti kumaneer		Tapa vald	Pargi 12, Tapa	Tapa Spordikeskus	7502776 1	Riho Lööper	riho.looper@tapa.ee	32 77999
Tapa Spordikeskuse spordihall	Spordihall, sportmängud		Tapa vald	Pargi 12, Tapa	Tapa Spordikeskus	7502776 1	Riho Lööper	riho.looper@tapa.ee	32 77999
Tapa Vene Gümnaasiumi võimla	Võimla		Tapa vald	Nooruse pst 2, Tapa	Tapa Vene Gümnaasium	7501956 6	Henri Kallaste	tapavg@hotmail.ee	32 78351
Tarva Keskuse tennisesaal	Spordisaal, tennis		Rakvere linn	Linnuse 5, Rakvere	Tarva Keskus OÜ	1079929 2	Mari Ani	mari.ani@rakveretennis.ee	51 982297
Triigi jalgpalliväljak	Spordiväljak, jalgpall	2,2E+08	Väike-Maarja vald	Triigi küla 46203, Väike-Maarja vald	Väike-Maarja vald	7501169 4	Aule Rebane		56 660404
Triigi spordihoone	Spordihall, sportmängud	1,1E+08	Väike-Maarja vald	Triigi küla 46203, Väike-Maarja vald	Väike-Maarja vald	7501169 4	Aule Rebane		56 660404
Triigi spordihoone jõusaal	Spordisaal, jõusaal	1,1E+08	Väike-Maarja vald	Triigi küla 46203, Väike-Maarja vald	Väike-Maarja vald	7501169 4	Aule Rebane		56 660404
Tudu Põhikooli staadion	Staadion, kergejõustiku- ja jalgpallistaadion		Vinni vald	Rakvere mnt 13, Tudu 46606	Tudu Põhikool	7500877 5	Helge Arro	tudu.pohikool@mail.ee	32 35647
Tudu Põhikooli võimla	Võimla		Vinni vald	Rakvere mnt 13, Tudu 46606	Tudu Põhikool	7500877 5	Helge Arro	tudu.pohikool@mail.ee	32 35647
Uhtna Põhikooli staadion	Staadion, kergejõustiku- ja jalgpallistaadion		Sõmeru vald	Uhtna, Sõmeru vald	Uhtna Põhikool	7501248 1	Ly Kivistik	uhtnapohikool@hotmail.ee	32 57768

Lääne- Virumaa terviseprofiili indikaatorid | 2010

	n								
Uhtna Põhikooli suusarada	Liikumisrada, suusarada		Sõmeru vald	Uhtna, Sõmeru vald	Uhtna Põhikool	7501248 1	Jüri Kruus	uhtnapohikool@hotmail.ee	32 57768
Uhtna Põhikooli võimla	Võimla		Sõmeru vald	Uhtna, Sõmeru vald	Uhtna Põhikool	7501248 1	Ly Kivistik	uhtnapohikool@hotmail.ee	32 57768
Uudeküla hokiväljak	Spordiväljak, jäähoki, liuväli		Tamsalu vald	Uudeküla, Tamsalu vald	Martin Uudeküll		Martin Uudeküll		56 649821
Uudeküla ragbistaadion	Spordiväljak, ragbi		Tamsalu vald	Uudeküla, Tamsalu vald	Vatslavas Budrikas		Vatslavas Budrikas		50 13615
Vaeküla kooli staadion	Staadion, kergejõustiku- ja jalgpallistaadion		Sõmeru vald	Vaeküla 46701	Vaeküla kool	7000478 4	Kersti Aasmets	kantselei@vaekyla.edu.ee	32 92242
Vaeküla kooli võimla	Võimla		Sõmeru vald	Vaeküla 46701	Vaeküla kool	7000478 4	Kersti Aasmets	kantselei@vaekyla.edu.ee	32 92242
Vajangu Põhikooli võimla	Võimla		Tamsalu vald	Kooli 7, Vajangu 46002	Vajangu Põhikool	7500973 4	Siiri Hiiesalu	kool@vajangu.ee	32 55567
Venevere võrkpalliväljak	Spordiväljak, võrkpall		Laekvere vald	Venevere, Laekvere vald	Venevere haridus- ja kultuuriselts	8018312 1	Eerik Lumiste	eerik.lumiste@mail.ee	
Vinni liikumisrada	Liikumisrada, kergliiklustee		Vinni vald	Sõpruse 16, Vinni	AS Vinni Spordikompleks	1044571 4	Sigrid Karon	info@nipponhouse.ee	32 57164
Vinni rannavõrkpalli väljak	Spordiväljak, rannavõrkpall		Vinni vald	Sõpruse 16, Vinni	AS Vinni Spordikompleks	1044571 4	Sigrid Karon	info@nipponhouse.ee	32 57164
Vinni Spordikompleksi judosaal	Spordisaal, judo, sumo		Vinni vald	Sõpruse 16, Vinni	AS Vinni Spordikompleks	1044571 4	Sigrid Karon	info@nipponhouse.ee	32 57164
Vinni Spordikompleksi jõusaal	Spordisaal, jõu- /tõstesaal		Vinni vald	Sõpruse 16, Vinni	AS Vinni Spordikompleks	1044571 4	Sigrid Karon	info@nipponhouse.ee	32 57164
Vinni Spordikompleksi spordihall	Sportmängude saal		Vinni vald	Sõpruse 16, Vinni	AS Vinni Spordikompleks	1044571 4	Sigrid Karon	info@nipponhouse.ee	32 57164
Vinni Spordikompleksi squashisaal	Spordisaal, squash		Vinni vald	Sõpruse 16, Vinni	AS Vinni Spordikompleks	1044571 4	Sigrid Karon	info@nipponhouse.ee	32 57164

Lääne- Virumaa terviseprofiili indikaatorid | 2010

Vinni Spordikompleksi ujula	Siseujula		Vinni vald	Sõpruse 16, Vinni	AS Vinni Spordikompleks	10445714	Sigrid Karon	info@nipponhouse.ee	32 57164
Vinni-Pajusti Gümnaasiumi korvpalliväljak	Spordiväljak, korvpall		Vinni vald	Tammiku 9, Vinni	Vinni-Pajusti Gümnaasium	75008752	Jüri Vanajuur	vpg@vpg.edu.ee	32 78081
Vinni-Pajusti Gümnaasiumi staadion	Staadion, kergejõustiku- ja jalgpallistaadion		Vinni vald	Tammiku 9, Vinni	Vinni-Pajusti Gümnaasium	75008752	Jüri Vanajuur	vpg@vpg.edu.ee	32 78081
Vinni-Pajusti Gümnaasiumi võimla	Võimla		Vinni vald	Tammiku 9, Vinni	Vinni-Pajusti Gümnaasium	75008752	Jüri Vanajuur	vpg@vpg.edu.ee	32 78081
Viru-Nigula ekstreemspordi väljak	Ekstreemspordi väljak		Viru-Nigula vald	Kalvi tee 10, Viru-Nigula	Viru-Nigula vallavalitsus	75010232	Tii-Haida Järve	vinisport@viru-nigula.ee	51 86507
Viru-Nigula jalgpalliväljak	Spordiväljak, jalgpall		Viru-Nigula vald	Kalvi tee 10, Viru-Nigula	Viru-Nigula vallavalitsus	75010232	Tii-Haida Järve	vinisport@viru-nigula.ee	51 86507
Viru-Nigula liuväli	Spordiväljak, jäähoki, liuväli		Viru-Nigula vald	Vasta küla, Viru-Nigula	Viru-Nigula spordiklubi	80138020	Alar Peek	alar.peek@mail.ee	55 982307
Viru-Nigula spordihoone	Spordisaal, sportmängud		Viru-Nigula vald	Kalvi tee 10, Viru-Nigula	Viru-Nigula vallavalitsus	75010232	Tii-Haida Järve	vinisport@viru-nigula.ee	51 86507
Viru-Nigula spordihoone, jõusaal	Spordisaal, jõu-/tõstesaal		Viru-Nigula vald	Kalvi tee 10, Viru-Nigula	Viru-Nigula vallavalitsus	75010232	Tii-Haida Järve	vinisport@viru-nigula.ee	51 86507
Võsu rannavõrkpalli väljakud	Spordiväljak, rannavõrkpall		Vihula vald	Võsu	Vihula vallavalitsus	75023482	Aarne Innos		52 14846
Võsu spordihoone	Spordihall, sportmängud	1,2E+08	Vihula vald	Tõusu 4, Võsu 45501	Võsu Põhikool	75027554	Küllli Sooväli	vosu.kool@vihula.ee	56 495863
Võsu spordihoone	Spordisaal,	1,2E+08	Vihula	Tõusu 4, Võsu	Võsu	7502755	Küllli Sooväli	vosu.kool@vihula.ee	56 495863

Lääne- Virumaa terviseprofiili indikaatorid | 2010

jõusaal	jõusaal	vald	45501	Põhikool	4			
Võsu tenniseväljak	Spordiväljak, tennis	Vihula vald	Võsu	Vihula vallavalitsus	75023482	Robert Antropov		50 18065
Võsu-Nõmmeveski matkarada	Liikumisrada, matka- ja rattarada	Vihula vald	Võsu alevik, Vihula vald	RMK Oandu looduskeskus		Tiina Neljandik	oandu.looduskeskus@rmk.ee	67 67010
Väike-Maarja Gümnaasiumi võimla	Võimla	Väike-Maarja vald	Pikk 1, Väike-Maarja	Väike-Maarja Gümnaasium	75027241	Raili Sirgmets	vmgym@v-maarja.ee	32 70910
Väike-Maarja liuväli	Spordisaal, siseliuväli	1,1E+08	Väike-Maarja vald	Väike-Maarja, õppekeskuse viihall	75011694	Ants Rikberg	ants.rikberg@v-maarja.ee	52 90745
Väike-Maarja spordihoone	Spordihall, sportmängud	1,1E+08	Väike-Maarja vald	Pikk 1, Väike-Maarja	75011694	Ants Rikberg	ants.rikberg@v-maarja.ee	52 90745
Väike-Maarja spordihoone aeroobikasaal	Spordisaal, aeroobika	1,1E+08	Väike-Maarja vald	Pikk 1, Väike-Maarja	75011694	Ants Rikberg	ants.rikberg@v-maarja.ee	52 90745
Väike-Maarja spordihoone jõusaal	Spordisaal, jõusaal	1,1E+08	Väike-Maarja vald	Pikk 1, Väike-Maarja	75011694	Ants Rikberg	ants.rikberg@v-maarja.ee	52 90745
Väike-Maarja spordihoone maadlusesaal	Spordisaal, maadlus	1,1E+08	Väike-Maarja vald	Pikk 1, Väike-Maarja	75011694	Ants Rikberg	ants.rikberg@v-maarja.ee	52 90745
Väike-Maarja spordihoone sisejooksurada	Sisekergejõusti kumaneerž	1,1E+08	Väike-Maarja vald	Pikk 1, Väike-Maarja	75011694	Ants Rikberg	ants.rikberg@v-maarja.ee	52 90745
Väike-Maarja Õppekeskuse võimla	Võimla		Väike-Maarja vald	Pikk 1A, Väike-Maarja	75032124	Raili Sirgmets	vmok@v-maarja.ee	32 61892

Tabel 31. Spordiehitised (hooned, saalid, rajatised)